



Grup CaixaBank

Estats financers intermedis resumits consolidats i informe de gestió intermedi consolidat corresponents al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018

Traducció dels comptes anuals emesos originalment en castellà i preparats d'acord amb les Normes internacionals d'informació financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE). En cas de discrepància, preval la versió en castellà.



La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

INFORME DE REVISIÓ LIMITADA SOBRE ESTATS FINANCERS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Als accionistes de CaixaBank, S.A., per encàrrec del Consell d'Administració:

Introducció

Hem realitzat una revisió limitada dels estats financers intermedis resumits consolidats adjunts (d'ara en endavant els estats financers intermedis) de CaixaBank, S.A. (d'ara en endavant la societat dominant) i societats dependents (d'ara en endavant, el grup), que comprenen el balanç a 30 de juny de 2018 i el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i les notes explicatives, tots ells resumits i consolidats, corresponents al període de sis mesos acabat en l'esmentada data. Els administradors de la societat dominant son responsables de l'elaboració dels esmentats estats financers intermedis d'acord amb els requeriments establerts a la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 34, Informació Financera Intermèdia, adoptada per la Unió Europea, per la preparació d'informació financera intermèdia resumida, d'acord amb el que preveu l'article 12 del Reial Decret 1362/2007. La nostra responsabilitat és expressar una conclusió sobre aquests estats financers intermedis basada en la nostra revisió limitada.

Abast de la revisió

Hem realitzat la nostra revisió limitada d'acord amb la Norma Internacional de Treballs de Revisió 2410, Revisió d'Informació Financera Intermèdia realitzada per l'Auditor Independent de l'Entitat. Una revisió limitada d'estats financers intermedis consisteix en la realització de preguntes, principalment al personal responsable dels assumptes financers i comptables, i en l'aplicació de procediments analítics i altres procediments de revisió. Una revisió limitada té un abast substancialment menor que el d'una auditoria realitzada d'acord amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya i, per consegüent, no ens permet assegurar que hagin arribat al nostre coneixement tots els assumptes importants que es podrien haver identificat en una auditoria. Per tant, no expressem una opinió d'auditoria de comptes sobre els estats financers intermedis adjunts.

Conclusió

Com a resultat de la nostra revisió limitada, que en cap moment pot ser entesa com una auditoria de comptes, no ha arribat al nostre coneixement cap assumpte que ens faci concloure que els estats financers intermedis adjunts del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2018 no han estat preparats, en tots els seus aspectes significatius, d'acord amb els requeriments establerts a la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 34, Informació Financera Intermèdia, adoptada per la Unió Europea, d'acord amb el que preveu l'article 12 del Reial Decret 1362/2007, per a la preparació d'estats financers intermedis resumits.

*PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., Pº de la Alameda, 35 Bis, 46023 Valencia, España
Tel.: +34 963 036 900 / +34 902 021 111, Fax: +34 963 036 901, www.pwc.es*

1



Paràgraf d'èmfasi

Cridem l'atenció sobre la nota 1 adjunta, en la qual s'esmenta que els citats estats financers intermedis adjunts no inclouen tota la informació que requeririen uns estats financers consolidats complets preparats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, per la qual cosa els estats financers intermedis adjunts hauran de ser llegits juntament amb els comptes anuals consolidats del grup corresponents a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2017. La nostre conclusió no ha estat modificada respecte aquesta qüestió.

Altres qüestions

Xifres comparatives

Els comptes anuals consolidats de CaixaBank, S.A. i societats dependents, corresponents a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2017 van ser auditats per un altre auditor que va expressar una opinió favorable sobre els comptes anuals consolidats el 23 de febrer de 2018.

Informe de gestió intermedi consolidat

L'informe de gestió intermedi consolidat adjunt del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2018 conté les explicacions que els administradors de la societat dominant consideren oportunes sobre els fets importants produïts en aquest període i la seva incidència en els estats financers intermedis presentats, dels quals no forma part, com també sobre la informació requerida d'acord amb el que preveu l'article 15 del Reial Decret 1362/2007. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels estats financers intermedis del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2018. El nostre treball es limita a la verificació de l'informe de gestió intermedi consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de CaixaBank, S.A. i societats dependents.

Preparació d'aquest informe de revisió

Aquest informe ha estat preparat a petició del Consell d'Administració de la societat dominant en relació amb la publicació de l'informe financer semestral requerit per l'article 119 del Reial Decret Legislatiu 4/2015, del 23 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei del Mercat de Valors desenvolupat pel Reial Decret 1362/2007, del 19 d'octubre.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.

Original en castellà signat per
Ramón Aznar Pascua

27 de juliol de 2018

- Balanços intermedis resumits consolidats a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017
- Comptes de pèrdues i guanys intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017
- Estats d'ingressos i despeses reconeguts intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017
- Estats totals de canvis en el patrimoni net intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017
- Estats de fluxos d'efectiu intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017
- Notes als estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2018



Estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank

BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

A 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Actiu

	30-06-2018	31-12-2017 (*)
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	22.670.323	20.155.318
Actius financers mantinguts per negociar (Nota 8)	10.077.238	10.596.684
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	1.141.916	1.052.526
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 8)	744.138	
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	0	
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 8)	0	6.499.807
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (Nota 8)	20.026.995	
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	4.554.776	
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 8)		69.554.707
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>		7.383.023
Actius financers a cost amortitzat (Nota 8)	243.491.845	
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	94.337.208	
Préstecs i partides a cobrar (Nota 8)		226.272.499
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>		103.154.984
Inversions mantingudes fins al venciment		11.084.829
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>		3.600.019
Derivats - Comptabilitat de cobertura (Nota 10)	2.053.380	2.596.939
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès (Nota 10)	116.448	10.847
Inversions en negocis conjunts i associades (Nota 11)	6.214.723	6.224.425
Negocis conjunts	160.763	187.107
Entitats associades	6.053.960	6.037.318
Actius afectes al negoci assegurador (Nota 9)	60.905.331	275.495
Actius tangibles (Nota 12)	6.337.604	6.480.434
Immobilitzat material	3.150.096	3.076.344
<i>D'ús propi</i>	3.150.096	3.076.344
Inversions immobiliàries	3.187.508	3.404.090
Actius intangibles (Nota 13)	3.819.017	3.804.983
Fons de comerç	3.050.845	3.050.845
Altres actius intangibles	768.172	754.138
Actius per impostos (Nota 19)	10.852.318	11.054.984
Actius per impostos corrents	579.407	800.143
Actius per impostos diferits	10.272.911	10.254.841
Altres actius (Nota 14)	3.161.347	2.505.282
Existències	816.993	877.586
Resta d'altres actius	2.344.354	1.627.696
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 15)	5.645.841	6.068.930
Total Actiu	396.116.548	383.186.163
Promemòria		
Compromisos de préstec concedits (Nota 23)	62.327.122	61.189.718
Garanties financeres concedides (Nota 23)	4.971.147	6.015.352
Altres compromisos concedits (Nota 23)	19.903.238	19.461.033

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1 «Comparació de la informació»).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Balanç intermedi resumit consolidat a 30 de juny de 2018.



BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

A 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Passiu

	30-06-2018	31-12-2017 (*)
Passius financers mantinguts per negociar (Nota 16)	9.328.249	8.604.930
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 16)	0	8.241.088
Passius financers a cost amortitzat (Nota 16)	291.401.584	280.897.381
<i>Promemòria: passius subordinats</i>	<i>6.210.919</i>	<i>6.053.814</i>
Derivats - Comptabilitat de cobertures (Nota 10)	911.729	793.132
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès (Nota 10)	1.321.619	1.409.702
Passius afectes al negoci assegurador (Nota 9)	60.437.661	49.750.389
Provisions (Nota 17)	4.889.195	5.000.941
Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	2.055.672	2.107.776
Altres retribucions als empleats a llarg termini	1.119.394	1.223.077
Qüestions processals i litigis per impostos pendents	735.692	802.700
Compromisos i garanties concedits	345.421	356.927
Resta de provisions	633.016	510.461
Passius per impostos (Nota 19)	1.383.281	1.388.070
Passius per impostos corrents	280.613	193.944
Passius per impostos diferits	1.102.668	1.194.126
Altres passius (Nota 14)	2.257.982	2.335.108
Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	86.225	82.141
Total Passiu	372.017.525	358.502.882

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1 «Comparació de la informació»).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Balanç intermedi resumit consolidat a 30 de juny de 2018.



BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

A 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Patrimoni net

	30-06-2018	31-12-2017 (*)
FONS PROPIS (Nota 18)	24.657.558	24.203.895
Capital	5.981.438	5.981.438
Capital desemborsat	5.981.438	5.981.438
Prima d'emissió	12.032.802	12.032.802
Altres elements de patrimoni net	10.729	10.054
Guany acumulats	6.329.470	5.553.704
Altres reserves	(985.329)	(628.066)
Reserves o pèrdues acumulades d'inversions en negocis conjunts i associades	696.488	351.582
Altres	(1.681.817)	(979.648)
Menys: Accions pròpies	(9.796)	(11.753)
Resultat de l'exercici atribuït als propietaris de la dominant	1.298.244	1.684.167
Menys: Dividends a compte (Nota 5)	0	(418.451)
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT (Nota 18)	(758.612)	45.366
Elements que no es reclassificaran en resultats	(819.830)	0
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	(57.366)	
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(762.464)	
Ineficàcia de les cobertures de valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	0	
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global [element cobert]	0	
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global [instrument de cobertura]	0	
Elements que es poden reclassificar en resultats	61.218	45.366
Conversió en divises	(71.448)	74.199
Derivats de cobertura. Reserva de cobertura de fluxos d'efectiu [part eficaç]	(94.888)	16.081
Canvis del valor raonable dels instruments de deute valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	261.991	
Actius financers disponibles per a la venda		(16.370)
Instruments de deute		407.959
Instruments de patrimoni		(424.329)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	(34.437)	(28.544)
INTERESSOS MINORITARIS (participacions no dominants)	200.077	434.020
Un altre resultat global acumulat	(1.571)	25.760
Altres elements	201.648	408.260
Total Patrimoni net	24.099.023	24.683.281
Total Passiu i Patrimoni net	396.116.548	383.186.163

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1 «Comparació de la informació»).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Balanç intermedi resumit consolidat a 30 de juny de 2018.



COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	30-06-2018	30-06-2017 (1)
Ingressos per interessos	3.464.229	3.431.615
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (2)	940.485	1.022.485
Actius financers a cost amortitzat (3)	2.431.293	2.355.576
Resta d'actius	92.451	53.554
Despeses per interessos	(1.032.060)	(1.082.527)
MARGE D'INTERESSOS	2.432.169	2.349.088
Ingressos per dividends	120.958	120.751
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (Nota 11)	502.594	267.723
Ingressos per comissions	1.446.830	1.367.385
Despeses per comissions	(154.108)	(115.454)
Guany o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets (Nota 8 i 16)	153.116	63.921
Guany o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets	31.435	43.501
Guany o pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats, nets (Nota 8)	73.735	
Guany o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures, nets (Nota 8)	36.202	18.876
Diferències de canvi, netes	(1.352)	51.585
Altres ingressos d'explotació	269.234	379.599
Altres despeses d'explotació	(539.013)	(499.361)
Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	618.796	519.309
Despeses de passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	(336.937)	(286.438)
MARGE BRUT	4.653.659	4.280.485
Despeses d'administració	(2.111.059)	(2.103.006)
Despeses de personal	(1.470.282)	(1.532.190)
Altres despeses d'administració	(640.777)	(570.816)
Amortització (Notes 12 i 13)	(200.855)	(219.964)
Provisions o reversió de provisions (Nota 17)	(263.128)	(628.203)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació (Nota 8)	(267.192)	(606.116)
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(2)	
Actius financers a cost amortitzat	(267.190)	
Actius financers disponibles per a la venda		(137.634)
Préstecs i partides a cobrar		(468.482)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades (Nota 11)	(53.587)	(10)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers	(12.466)	(9.308)
Actius tangibles	(6.675)	(2.890)
Actius intangibles	(15)	(6.418)
Altres	(5.776)	0
Guany o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets	42.524	(172.750)
Fons de comerç negatiu reconegut en resultats	0	441.555
Guany o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (net) (Nota 15)	(47.060)	22.749
GUANYS O PÈRDUES ABANS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	1.740.836	1.005.432
Despeses o ingressos per impostos sobre els resultats de les activitats continuades	(400.760)	(149.199)
GUANYS O PÈRDUES DESPRÉS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	1.340.076	856.233
Guany o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes	905	(126)
RESULTAT DEL PERÍODE	1.340.981	856.107
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	42.737	16.617
Atribuïble als propietaris de la dominant	1.298.244	839.490
Benefici bàsic i diluït per acció (euros) (Nota 5)	0,21	0,14

(1) Es presenta únicament i exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1 «Comparació de la informació»).

(2) També inclou a 30-06-2018 els interessos dels actius financers disponibles per a la venda (NIC 39) del negoci assegurador i a 30-06-2017 els interessos dels actius financers disponibles per a la venda (NIC 39).

(3) També inclou a 30-06-2018 els interessos dels préstecs i partides a cobrar (NIC 39) del negoci assegurador i a 30-06-2017 els interessos dels préstecs i partides a cobrar (NIC 39).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Compte de pèrdues i guanys intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018.



**ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS
(PART A)
ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES INTERMEDIS RECONEGUTS RESUMITS CONSOLIDATS**

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	30-06-2018	30-06-2017 (*)
RESULTAT DEL PERÍODE	1.340.981	856.107
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	(804.630)	29.501
Elements que no es reclassificaran en resultats	(401.089)	0
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	(82.571)	
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(346.362)	
Impost sobre els guanys relatiu als elements que no es reclassificaran	27.844	
Elements que es poden reclassificar en resultats	(403.541)	29.501
Conversió de divises	(180.184)	948
<i>Guany/(pèrdua) per canvi de divises comptabilitzats en el patrimoni net</i>	<i>(180.184)</i>	<i>948</i>
Cobertures de fluxos d'efectiu (part eficaç)	(151.911)	2.927
<i>Guany/(pèrdua) de valor comptabilitzats en el patrimoni net</i>	<i>(131.230)</i>	<i>(3.794)</i>
<i>Transferit a resultats</i>	<i>(20.681)</i>	<i>6.721</i>
Instruments de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(160.227)	
<i>Guany/(pèrdua) de valor comptabilitzats en el patrimoni net</i>	<i>(41.430)</i>	
<i>Transferit a resultats</i>	<i>(118.797)</i>	
Actius financers disponibles per a la venda		40.062
<i>Guany/(pèrdua) de valor comptabilitzats en el patrimoni net</i>		<i>(10.723)</i>
<i>Transferit a resultats</i>		<i>50.785</i>
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	19.312	(38.995)
Impost sobre els guanys relatiu als elements que es poden reclassificar en resultats	69.469	24.559
RESULTAT GLOBAL TOTAL DEL PERÍODE	536.351	885.608
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	19.371	18.222
Atribuïble als propietaris de la dominant	516.980	867.386

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1 «Comparació de la informació»).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat d'ingressos i despeses reconeguts intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018.



ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART B)

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant										Interessos minoritaris		Total	
	Fons propis										Un altre resultat global acumulat	Un altre resultat global acumulat		Altres partides
	Capital	Prima d'emissió	Altres elements del patrimoni net	Guany acumulats	Altres reserves	Menys: Accions pròpies	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	Menys: Dividends a compte	Un altre resultat global acumulat	Un altre resultat global acumulat				
2018														
Saldo d'obertura	5.981.438	12.032.802	10.054	5.553.704	(628.066)	(11.753)	1.684.167	(418.451)	45.366	25.760	408.260	24.683.281		
Efectes de la correcció d'errors												0		
Efectes dels canvis en les polítiques comptables					(538.438)				(22.714)	(3.965)	9.208	(555.909)		
Saldo d'obertura a 01-01-2018	5.981.438	12.032.802	10.054	5.553.704	(1.166.504)	(11.753)	1.684.167	(418.451)	22.652	21.795	417.468	24.127.372		
Resultat global total del període							1.298.244		(781.264)	(23.366)	42.737	536.351		
Altres variacions del patrimoni net	0	0	675	775.766	181.175	1.957	(1.684.167)	418.451	0	0	(258.557)	(564.700)		
Emissió d'accions ordinàries												0		
Dividends (o remuneracions als socis) (Nota 5)					(478.305)						(3.916)	(482.221)		
Compra d'accions pròpies (Nota 18)							(1.505)					(1.505)		
Venda o cancel·lació d'accions pròpies (Nota 18)							802	3.462				4.264		
Transferències entre components del patrimoni net				1.282.391	250.355		(1.684.167)	418.451			(267.030)	0		
Altres augments/disminucions del patrimoni net			675	(28.320)	(69.982)						12.389	(85.238)		
Saldo de tancament a 30-06-2018	5.981.438	12.032.802	10.729	6.329.470	(985.329)	(9.796)	1.298.244	0	(758.612)	(1.571)	201.648	24.099.023		

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat de canvis en el patrimoni net intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018.



ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART B)

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant							Interessos minoritaris				Total
	Fons propis							Un altre resultat global acumulat	Un altre resultat global acumulat	Altres elements		
	Capital	Prima d'emissió	Altres elements del patrimoni net	Guany acumulats	Altres reserves	Menys: Accions pròpies	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant				Menys: Dividends a compte	
2017												
Saldo d'obertura	5.981.438	12.032.802	7.499	5.239.487	(716.893)	(14.339)	1.047.004	(177.179)	126.621	50	29.072	23.555.562
Efectes de la correcció d'errors												0
Efectes dels canvis en les polítiques comptables												0
Saldo d'obertura a 31-12-2016	5.981.438	12.032.802	7.499	5.239.487	(716.893)	(14.339)	1.047.004	(177.179)	126.621	50	29.072	23.555.562
Resultat global total del període							839.490		27.896	1.605	16.617	885.608
Altres variacions del patrimoni net	0	0	1.580	284.816	173.091	1.388	(1.047.004)	177.179	0	0	343.012	(65.938)
Emissió d'accions ordinàries												0
Dividends (o remuneracions als socis)				(358.675)								(358.675)
Compra d'accions pròpies						(1.405)						(1.405)
Venda o cancel·lació d'accions pròpies						2.793						2.793
Transferències entre components del patrimoni net				684.626	185.199		(1.047.004)	177.179				0
Altres augments/disminucions del patrimoni net			1.580	(41.135)	(12.108)						343.012	291.349
Saldo de tancament a 30-06-2017	5.981.438	12.032.802	9.079	5.524.303	(543.802)	(12.951)	839.490	0	154.517	1.655	388.701	24.375.232

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat de canvis en el patrimoni net intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018.



ESTATS DE FLUXOS D'EFECTIU INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (MÈTODE INDIRECTE)

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2018	2017 (**)
A) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ	2.757.264	349.874
Resultat del període (*)	1.340.981	856.107
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	1.900.468	2.621.859
Amortització	200.855	219.964
Altres ajustos	1.699.613	2.401.895
Augment/(Disminució) net dels actius d'explotació	(12.672.752)	(1.049.712)
Actius financers mantinguts per negociar	(436.594)	1.910.926
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	77.466	
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		(1.349.213)
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(790.524)	
Actius financers disponibles per a la venda		(342.485)
Actius financers a cost amortitzat	(9.946.086)	
Préstecs i partides a cobrar		(2.467.603)
Altres actius d'explotació	(1.577.014)	1.198.663
Augment/(Disminució) net dels passius d'explotació	11.993.785	(2.440.053)
Passius financers mantinguts per negociar	723.319	(984.052)
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	(116)	1.229.262
Passius financers a cost amortitzat	10.858.203	(2.018.765)
Altres passius d'explotació	412.379	(666.498)
Cobraments/(Pagaments) per impost sobre els guanys	194.782	361.673
B) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ	625.713	1.547.303
Pagaments:	(580.091)	(959.654)
Actius tangibles	(246.570)	(198.512)
Actius intangibles	(98.119)	(98.881)
Inversions en negocis conjuents i associades	(5.115)	(3.926)
Entitats dependents i altres unitats de negoci	(204.568)	(644.523)
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	(25.719)	(13.812)
Cobraments:	1.205.804	2.506.957
Actius tangibles	512.279	45.841
Actius intangibles	13.012	
Inversions en negocis conjuents i associades	40.057	3.233
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	640.456	574.931
Inversions mantingudes fins al venciment		532.992
Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió		1.349.960
C) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT	(863.357)	(387.287)
Pagaments:	(5.742.622)	(4.890.080)
Dividends	(482.221)	(358.675)
Passius subordinats	(2.072.000)	
Adquisició d'instruments de patrimoni propi	(1.505)	(1.405)
Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	(3.186.896)	(4.530.000)
Cobraments:	4.879.265	4.502.793
Passius subordinats	2.250.000	
Alienació d'instruments de patrimoni propi	4.265	2.793
Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	2.625.000	4.500.000
D) EFECTE DE LES VARIACIONS DELS TIPUS DE CANVI	(4.615)	(1.408)
E) AUGMENT/(DISMINUCIÓ) NET DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS (A+B+C+D)	2.515.005	1.508.482
F) EFECTIU I EQUIVALENTS A L'INICI DEL PERÍODE	20.155.318	13.259.957
G) EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE (E+F)	22.670.323	14.768.439
COMPONENTS DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE		
Efectiu	1.716.806	1.875.408
Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	20.005.581	11.788.782
Altres actius financers	947.936	1.104.249
TOTAL EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE	22.670.323	14.768.439
(*) De què: Interessos rebuts (en milions d'euros)	3.542	3.788
Del qual: Interessos pagats (en milions d'euros)	1.265	1.459
Del qual: Dividends percebuts (en milions d'euros)	251	185

(*) Es presenta únicament i exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat de fluxos d'efectiu intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018.



Notes als estats financers intermedis resumits consolidats
del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2018

ÍNDIX DE NOTES EXPLICATIVES

PÀGINA

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació.....	10
2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats	18
3. Gestió del risc	31
4. Gestió de la solvència.....	47
5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció.....	49
6. Combinacions de negocis i participacions en entitats dependents	50
7. Retribucions del «personal clau de la direcció»	51
8. Actius financers.....	53
9. Actius i passius afectes al negoci assegurador.....	61
10. Derivats – Comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)	66
11. Inversions en negocis conjunts i associades	67
12. Actius tangibles.....	69
13. Actius intangibles	70
14. Altres actius i passius	71
15. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	72
16. Passius financers	73
17. Provisions	75
18. Patrimoni net	78
19. Situació fiscal	79
20. Transaccions amb parts vinculades	81
21. Informació per segments de negoci	83
22. Plantilla i nombre d'oficines.....	86
23. Garanties i compromisos contingents concedits	87
24. Informació requerida per la Llei del Mercat Hipotecari	88



Notes explicatives als estats financers intermedis resumits consolidats corresponents al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

D'acord amb la normativa vigent sobre el contingut dels estats financers intermedis resumits consolidats, aquestes notes explicatives completen, amplien i comenten el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, tots ells intermedis, resumits i consolidats, amb l'objectiu de facilitar la informació suficient per assegurar la seva comparació amb els estats financers consolidats anuals, a la vegada que pretenen donar la informació i les explicacions necessàries per permetre l'adequada comprensió dels canvis significatius produïts durant el primer semestre de 2018.

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació

CaixaBank, SA (d'ara endavant, CaixaBank o l'Entitat) i les seves societats dependents integren el Grup CaixaBank (d'ara endavant, Grup CaixaBank o el Grup). CaixaBank, amb NIF A08663619 i domicili social i fiscal a València, carrer Pintor Sorolla, 2-4, és una entitat cotitzada des de l'1 de juliol de 2011 i inscrita en el Registre d'Entitats de Crèdit del Banc d'Espanya.

CaixaBank és l'empresa matriu del conglomerat financer integrat per les entitats del grup que tenen la condició de regulades, classificant-se CaixaBank com a entitat supervisada significativa i formant, juntament amb les entitats de crèdit del seu Grup, un grup supervisat significatiu del qual CaixaBank és l'entitat al màxim nivell de consolidació prudencial.

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars, i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;
- la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions, prestant a la clientela serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres; i
- l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valor i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de tota classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària cotitzada, es troba subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), per bé que les entitats del Grup es troben subjectes a la supervisió d'organismes complementaris i sectorials.

Bases de presentació

El 22 de febrer de 2018 el Consell d'Administració de CaixaBank va formular els comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank de l'exercici 2017 d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup, que és l'establert en les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, NIIF-UE). Tant aquests comptes anuals com la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2017 van ser aprovats en la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el dia 6 d'abril de 2018.

En la formulació dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017 es van aplicar els principis de consolidació, polítiques comptables i criteris de valoració descrits en la Nota 2 de la Memòria dels esmentats comptes anuals consolidats, de



manera que mostraven la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017, com també dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que es van produir en l'exercici anual finalitzat en aquella data.

Els estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank corresponents al primer semestre de 2018 que s'adjunten s'han elaborat amb els mateixos principis, polítiques comptables i criteris que els aplicats en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2017, en particular la NIC 34 ('Informació financera intermèdia'), exceptuant els canvis normatius que han entrat en vigor l'1 de gener de 2018 i es detallen a l'apartat «Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor durant el primer semestre de l'exercici 2018». En la seva preparació s'ha tingut en compte la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya, de 27 de novembre, que constitueix l'adaptació de les NIIF-UE al sector de les entitats de crèdit espanyoles. Els esmentats estats financers intermedis resumits consolidats han estat formulats pel Consell d'Administració de CaixaBank en la sessió celebrada el 26 de juliol de 2018.

D'acord amb el que estableix la NIC 34, la informació financera intermèdia es prepara amb el propòsit d'incloure explicacions dels successos i variacions significatives per a la comprensió dels canvis en la posició i el rendiment de l'Entitat des dels últims comptes anuals consolidats formulats, posant èmfasi en les noves activitats, esdeveniments i circumstàncies ocorreguts durant els primers sis mesos, sense duplicar la informació continguda en els últims comptes anuals consolidats formulats. Per aquest motiu i per tal d'aconseguir l'adequada comprensió de la informació dels estats financers intermedis resumits consolidats, cal procedir a la seva lectura juntament amb els comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

Les xifres es presenten en milers d'euros llevat que s'indiqui una altra unitat monetària alternativa. Determinada informació financera d'aquesta Memòria ha estat arrodonida i, consegüentment, les xifres mostrades com a totals en aquest document poden variar lleugerament de l'operació aritmètica exacta de les xifres anteriors.

Així mateix, a l'hora de determinar la informació que s'ha de revelar en aquesta memòria, s'ha tingut en compte la seva importància relativa en relació amb el període comptable anual.

Normativa comptable emesa pel Banc d'Espanya que ha entrat en vigor en l'exercici 2018

En data 6 de desembre de 2017 es va publicar la Circular 4/2017, la qual incorpora la NIIF 9 i NIIF 15 a partir de l'1 de gener de 2018 en l'ordenament espanyol, que constitueix l'adaptació de les NIIF adoptades per la Unió Europea al sector de les entitats de crèdit espanyoles. Amb la seva entrada en vigor, la Circular 4/2004 de 22 de desembre ha quedat derogada.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici 2018

En data 1 de gener de 2018, el Grup ha adoptat la normativa comptable següent (vegeu Nota 2):

Normes i interpretacions que han entrat en vigor el 2018

Normes i interpretacions	Títol
NIIF 9	Instruments financers
NIIF 15	Ingressos d'activitats ordinàries procedents de contractes amb clients
Modificació de la NIIF 4	Aplicació de la NIIF 9 Instruments financers amb la NIIF 4 Contractes d'Assegurances
Modificació de la NIIF 2 (*)	Classificació i Mesurament de Transaccions amb Pagaments basats en Accions
Modificació de la NIC 40 (*)	Transferència de propietats d'Inversió
Interpretació CINIIF 22 (*)	Transaccions en Moneda Estrangera i Contraprestació Anticipada

(*) No han tingut impacte significatiu en el Grup.

- NIIF 9 «Instruments financers»: aquesta norma estableix de forma exhaustiva el conjunt de requeriments comptables per al registre i valoració dels actius i passius financers (excloent-ne la part relativa a macrocobertures). La seva data de primera aplicació és l'1 de gener de 2018, moment en què ha reemplaçat la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 39 «Instruments financers: reconeixement i valoració» que va ser aplicable fins al 31 de



desembre de 2017. Hi ha diferències rellevants amb la norma actual en relació amb aspectes com la classificació i valoració d'actius i passius financers, el deteriorament d'actius financers i les cobertures comptables.

L'impacte de l'adopció d'aquesta norma és significatiu, motiu pel qual s'ha considerat el que disposa la NIC 8 «Polítiques comptables, canvis en les estimacions comptables i errors», en la NIC 34 «Informació financera intermèdia» i en les disposicions transitòries d'aplicació de la mateixa norma (vegeu apartat «Comparació de la informació»).

Així mateix, d'acord amb el que s'estableix en les modificacions en la NIIF 4 *Aplicació de la NIIF 9 Instruments financers*, es permet l'ajornament de l'aplicació de la NIIF 9 per a les asseguradores que formin part d'un conglomerat financer segons es defineixen en l'article 2, apartat 14, de la Directiva 2002/87/CE, cas de Grup CaixaBank en complir la condicions establertes per l'article 2 del Reglament UE 2017/1988. En aquest sentit, el Grup ha decidit aplicar aquesta exempció temporal de la NIIF 9 per a les inversions financeres de les companyies asseguradores del Grup, VidaCaixa i BPI Vida y Pensiones, a l'espera de l'entrada en vigor de la nova norma NIIF 17 Contractes d'Assegurança, que regularà la presentació i valoració dels contractes d'assegurança (incloent-hi les provisions tècniques). Per tant, els detalls de la informació que segueix no consideren el canvi de política comptable amb relació a les inversions financeres de les companyies asseguradores del Grup, les quals queden agrupades a l'epígraf «Actius afectes al negoci assegurador» de l'actiu del balanç. A l'efecte de facilitar la comparació de la informació, també s'han reclassificat els saldos de les provisions tècniques corresponents a Unit Link i Renda Vitalícia Inversió flexible (part gestionada), de tal manera que queden incloses a l'epígraf «Passius afectes al negoci assegurador».

- NIIF 15 «Ingressos procedents de contractes amb clients»: aquesta norma estableix un model de reconeixement d'ingressos ordinaris, diferents dels procedents dels instruments financers, basat en la identificació de les obligacions de cada contracte, la determinació del seu preu, l'assignació d'aquest a les obligacions identificades i, finalment, el reconeixement de l'ingrés en el moment en què es transfereix el control dels actius (en el sentit ampli, incloent-hi la prestació de serveis).

No ha suposat cap impacte significatiu com a conseqüència de la seva primera aplicació, ni un canvi significatiu en el perfil temporal de reconeixement d'ingressos.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats, les normes més significatives que havien estat publicades per l'IASB però que encara no han entrat en vigor, bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels estats financers intermedis resumits consolidats, o bé perquè encara no han estat aprovades per la Unió Europea, són les següents:

Normes i Interpretacions emeses per l'IASB no vigents

Normes i interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
<u>Aprovats per a la seva aplicació (*)</u>		
NIIF 16	Arrendaments	1 de gener de 2019
Modificació de la NIIF 9 (**)	Característiques de Cancel·lació Anticipada amb Compensació Negativa	1 de gener de 2019
<u>No aprovats per a la seva aplicació</u>		
NIIF 17	Contractes d'assegurança	1 de gener de 2021
Modificació de la NIC 28 (**)	Participacions de Llarg Termini en Associades i Negocis Conjunts	1 de gener de 2019
Interpretació CINIIF23 (**)	La incertesa davant els tractaments de l'impost als guanys	1 de gener de 2019
Modificació de la NIC 19 (**)	Modificació, Reducció o Liquidació del Pla	1 de gener de 2019

(*) El Grup ha decidit no exercir l'opció d'aplicació anticipada d'aquestes normes, en cas que sigui possible.

(**) No s'esperen impactes rellevants per al Grup derivats d'aquestes.



A la Nota 1 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017 es detallen aquestes normes a excepció de les modificacions en la NIC 19 «Modificació, Reducció o Liquidació del Pla», publicada el febrer de 2018. Aquesta última modificació aclareix que quan es produeix una modificació, reducció o liquidació d'un pla (segons les definicions de NIC 19), el Grup ha de fer una revaloració de passiu per compromisos per pensions, especificant que el cost pels serveis del període de temps romanent fins al tancament comptable següent s'han de calcular i registrar en el compte de pèrdues i guanys basant-se en les hipòtesis actualitzades a la data en què s'ha produït la modificació o reducció.

Estimació d'impactes NIIF 16

El principal canvi introduït per la NIIF 16, tal com es va detallar a la Nota 1 abans esmentada, és un model únic de comptabilització dels arrendaments per a arrendataris, i requereix que aquests reconeixin els actius i passius de tots els arrendaments amb una durada superior a 12 mesos, llevat que l'actiu subjacent sigui de baix valor o de caràcter intangible. El principal canvi es deriva de l'obligació de reconèixer, per part de l'arrendatari, un actiu per dret d'ús, que representa el seu dret a utilitzar l'actiu arrendat subjacent, i un passiu per arrendament, que representa la seva obligació en termes de valor present per fer pagaments per arrendament. Mentre que l'actiu s'amortitzarà durant la vida del contracte, el passiu generarà una despesa financera.

El Grup va iniciar a finals de 2016 un projecte específic per a la implementació d'aquesta norma, havent-se centrat en l'anàlisi d'impactes conseqüència del seu model de negoci. La principal tipologia de contractes identificada que requerirà estimar un actiu per dret d'ús i un passiu per arrendament són els arrendaments de béns immobles (destinats a oficines i edificis corporatius) que estan afectes a la seva activitat d'explotació.

En la data de preparació d'aquests estats financers resumits consolidats, el projecte es troba en fase implementació operativa, havent-se previst per al segon semestre de 2018 la finalització i validació de certes proves tecnològiques, incloent-hi la realització d'un paral·lel. No s'espera un impacte patrimonial significatiu per l'entrada en vigor d'aquesta norma en el Grup.

Responsabilitat de la informació i estimacions efectuades

En l'elaboració dels estats financers intermedis resumits consolidats s'han utilitzat judicis, estimacions i assumpcions efectuats pels Administradors del Grup per quantificar alguns actius, passius, ingressos, despeses i compromisos que hi figuren registrats. Aquestes estimacions es refereixen principalment a:

- El criteri d'imputació temporal en el compte de resultats dels ingressos obtinguts per activitats accessòries prestades (Nota 2).
- La classificació comptable de determinats actius i passius financers així com el seu valor raonable (Notes 8, 9 i 16).
- Les pèrdues per deteriorament d'actius financers, i del valor raonable de les garanties associades a aquests, suposa fer judicis rellevants amb relació a: (i) la consideració d'«increment significatiu en el risc de crèdit» (SICR, per les sigles en anglès) i la definició de *default*; (ii) la incorporació d'informació *forward-looking* (Notes 2, 3 i 8).
- La valoració de les participacions en negocis conjunts i associades, incloent-hi el tractament comptable de la hiperinflació (Nota 11).
- La determinació dels resultats de les participacions en societats associades (Nota 11).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurança (Nota 9).
- La vida útil i les pèrdues per deteriorament dels actius tangibles i actius intangibles (Notes 12 i 13).
- La valoració dels fons de comerç i dels actius intangibles (Nota 13).
- Les pèrdues per deteriorament dels actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 15).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul de passius i compromisos postocupació (Nota 17).
- La valoració de les provisions necessàries per a la cobertura de contingències laborals, legals i fiscals (Nota 17).
- La despesa de l'impost de societats determinat sobre el tipus impositiu esperat a final d'any i l'activació dels crèdits fiscals i la seva recuperabilitat (Nota 19).

Aquestes estimacions s'han fet en funció de la millor informació disponible en la data de preparació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats, per bé que és possible que esdeveniments futurs obliguin a modificar-les en propers exercicis, que, de conformitat amb la normativa aplicable i el sistema de governança del Grup, es faria de forma prospectiva, reconeixent els efectes del canvi d'estimació en el compte corresponent de pèrdues i guanys.



Comparació de la informació

Les xifres corresponents al 31 de desembre de 2017, així com al període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2017 incloues en els estats financers intermedis resumits consolidats adjunts, es presenten únicament i exclusivament a efectes comparatius.

Tal com s'indica en aquesta mateixa nota, a l'apartat «Bases de presentació» el Grup ha aplicat NIIF 9 a partir de l'1 de gener de 2018. Prenent en consideració les polítiques comptables de classificació i mesurament aprovades pels òrgans de govern en la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats, a continuació es detallen els canvis en la classificació i les modificacions valoratives sobre determinades partides del balanç amb els impactes quantitatius (únicament s'inclouen els epígrafs de balanç que han tingut modificació):

Actiu - Conciliació d'impactes de 1a aplicació de la NIIF 9

	Balanç a 31-12-2017	Modificació denominació d'epígrafs	Altres reclassificacions	Canvi de valoració	Deferral en aplicació NIIF 9 per a activitats assegurances (a)	Balanç a 01-01-2018
ACTIU						
Actius financers mantinguts per negociar	10.596.684				(956.040)	9.640.644
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	6.499.807		(6.171)		(6.493.636)	
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats			846.828	(25.220)		821.608
Instrumentos de patrimonio			249.018(d)	35.000		284.018
Valors representatius de deute			147.658(b) (d)			147.658
Préstecs i bestretes			450.152(b)	(60.220)		389.932
Actius financers disponibles per a la venda	69.554.707	(69.554.707) (d)				
Instrumentos de patrimonio	2.882.849	(2.882.849)				
Valors representatius de deute	66.671.858	(66.671.858)				
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		69.554.707 (d)	(303.298) (d)		(49.393.967)	19.857.442
Instrumentos de patrimonio		2.882.849	(242.847)		(418)	2.639.584
Valors representatius de deute		66.671.858	(60.451)		(49.393.549)	17.217.858
Préstecs i partides a cobrar	226.272.499	(226.272.499) (b)				
Valors representatius de deute	2.575.603	(2.575.603)				
Préstecs i bestretes	223.696.896	(223.696.896)				
Bancs centrals	5.000	(5.000)				
Entitats de crèdit	7.374.035	(7.374.035)				
Clientela	216.317.861	(216.317.861)				
Inversions mantingudes fins al venciment	11.084.829	(11.084.829) (c)				
Actius financers a cost amortitzat		237.357.328 (b)	(537.359) (b)	(767.882)	(1.074.553)	234.977.534
Valors representatius de deute		13.660.432 (c)	(87.207)	10.330	(786.151)	12.797.404
Préstecs i bestretes		223.696.896	(450.152)	(778.212)	(288.402)	222.180.130
Bancs centrals		5.000				5.000
Entitats de crèdit		7.374.035		(29) (f)	(288.402)	7.085.604
Clientela		216.317.861	(450.152)	(778.183) (f)		215.089.526
Actius afectes al negoci assegurador (Nota 9)	275.495				57.918.196	58.193.691
Actius per impostos	11.054.984			242.869 (g)		11.297.853
Altres actius	2.505.282			1992		2.507.274
Total Actiu	383.186.163	-	-(e)	(548.241)	-	382.637.922



Passiu - Conciliació d'impactes de 1a aplicació de la NIIF 9

	Balanç a 31-12-2017	Modificació denominació d'epígrafs	Altres reclassificacions	Canvi de valoració	Deferral en aplicació NIIF 9 per a activitats assegurances (a)	Balanç a 01-01-2018
PASSIU						
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	8.241.088				(8.240.972)	116
Passius afectes al negoci assegurador	49.750.389				8.240.972	57.991.361
Provisions	5.000.941			7.668		5.008.609
Compromisos i garanties concedits	356.927			10.090 (f)		367.017
Resta de provisions	510.461			(2.422)		508.039
Total Passiu	358.502.882		-	7.668	-	358.510.550

Patrimoni net - Conciliació d'impactes de 1a aplicació de la NIIF 9

	Balanç a 31-12-2017	Modificació denominació d'epígrafs	Altres reclassificacions	Canvi de valoració	Deferral en aplicació NIIF 9 per a activitats assegurances (a)	Balanç a 01-01-2018
FONS PROPIS	24.203.895		22.714	(561.152)		23.665.457
Altres reserves	(628.066)		22.714 (h)	(561.152)		(1.166.504)
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT	45.366		(22.714) (h)			22.652
Elements que no es reclassificaran en resultats	-		(447.043)			(447.043)
Elements que es poden reclassificar en resultats	45.366		424.329			469.695
INTERESSOS MINORITARIS (participacions no dominants)	434.020			5.243		439.263
Un altre resultat global acumulat	25.760		(3.965)			21.795
Altres elements	408.260		3.965	5.243		417.468
Total Patrimoni net	24.683.281	-	-	(555.909)		24.127.372
Total Passiu i Patrimoni net	383.186.163	-	-	(548.241)		382.637.922

- a) D'acord amb el que estableix la Nota 1, en aplicació de la modificació de la NIIF 4 *Aplicació de la NIIF 9 Instruments financers*, els detalls de la informació que segueix no consideren el canvi de política comptable amb relació a les inversions de les companyies asseguradores del Grup, les quals queden agrupades a l'epígraf «Actius afectes al negoci assegurador» de l'actiu del balanç. A l'efecte de facilitar la comparació de la informació, també s'han reclassificat els saldos de les provisions tècniques corresponents a Unit Link i Renda Vitalícia Inversió flexible (part gestionada), de tal manera que queden incloses a l'epígraf «Passius afectes al negoci assegurador».
- b) Els saldos classificats en el capítol «Préstecs i partides a cobrar» es reclassifiquen a l'epígraf «Actius financers a cost amortitzat», exceptuant determinades exposicions que, per les seves característiques, no compleixen el test SPPI i que es reclassifiquen a «Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats».
- c) Els saldos classificats a l'epígraf «Inversions mantingudes fins al venciment» es reclassifiquen, en la seva totalitat, a l'epígraf «Actius financers a cost amortitzat».
- d) Els saldos classificats en el capítol «Actius financers disponibles per a la venda» es reclassifiquen a l'epígraf «Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global», exceptuant determinats títols la finalitat dels quals no compleix amb el test SPPI, principalment participacions en fons d'inversió i de capital de risc, els quals es reclassifiquen a l'epígraf «Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats».
- e) Com a conseqüència de la 1a aplicació de la NIIF 9 no s'han produït reclassificacions de les categories de valor raonable a cost amortitzat.
- f) Es correspon amb l'impacte incremental sobre les correccions de valor de les exposicions a cost amortitzat derivat del canvi de política comptable (vegeu Nota 8).
- g) Efecte fiscal dels ajustos per canvi de valor indicats.
- h) Com a conseqüència de la reclassificació de determinats instruments de patrimoni d'«Actius financers disponibles per a la venda», a «Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats», els



ajustos de valoració existents a 31 de desembre de 2017, associats a aquestes posicions, es reclassifiquen de l'epígraf «Un altre resultat global acumulat», a l'apartat «Altres reserves» dels fons propis.

Donada la impracticabilitat de fer l'estimació retroactiva de l'impacte del canvi de política comptable de la NIIF 9, el Grup s'ha acollit al que es disposa a NIC 8.40 per tal de no reexpressar el balanç d'obertura a 1 de gener de 2017 i el compte de resultats de l'exercici 2017. Així mateix, d'acord amb la possibilitat permesa a l'apartat NIIF 9.7.2.15, els desglossaments a 31 de desembre de 2017 de determinades partides de balanç referides a instruments financers en aquesta memòria no s'han reexpressat, motiu pel qual no és comparativa amb la informació referida a 30 de juny de 2018.

Finalment, el compte de pèrdues i guanys corresponent al període anterior inclou, en referència a la combinació de negocis de BPI (vegeu Nota 7 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017), l'aportació per integració global i per posada en equivalència (45,5%) per 5 i 1 mesos, respectivament.

Estacionalitat de les transaccions

Les activitats del Grup no tenen un caràcter cíclic o estacional rellevant, exceptuant les transaccions que es presenten a continuació el tractament de les quals és particular, en aplicació de la interpretació CNIIF 21, i de les quals es presenta l'import registrat fins a la data en el compte de pèrdues i guanys dels períodes respectius:

Casos particulars en aplicació CNIIF 21

(Milions d'euros)

	2018	2017	Data de reconeixement de l'obligació
Impost sobre béns immobles (Espanya)	48	50	1 de gener
Fons Únic de Resolució (FUR) (*) – CaixaBank	94	88	En rebre's la notificació de pagament (2T 2018)
Fons Únic de Resolució (FUR) (*) i Fons de Resolució Nacional (FRN) – Banco BPI	19	17	En rebre's la notificació de pagament (2T 2018)

(*) Respecte al FUR, un 15% de la contribució anual té la naturalesa de compromís de pagament irrevocable que s'ha satisfet mitjançant l'entrega d'efectiu. L'import desemborsat per aquest concepte en els exercicis 2018 i 2017 puja a 16 i 15 milions d'euros, respectivament, i es troba registrat a l'epígraf «Actius financers a cost amortitzat» i «Préstecs i partides a cobrar», respectivament.

Acord de venda del negoci immobiliari

1) Recompra de ServiHabitat Servicios Inmobiliarios, SL

El 8 de juny de 2018, CaixaBank va arribar a un acord amb la societat SH Findel, SÀRL (societat controlada per TPG Sixth Street Partners) per recomprar el 51% del capital social de ServiHabitat Servicios Inmobiliarios, SL (ServiHabitat) per un preu de 176,5 milions d'euros. Després d'aquesta adquisició, que ha obtingut les autoritzacions pertinents i el *closing del qual* ha tingut lloc en data 13 de juliol de 2018, el Grup ha passat a tenir el 100% del capital social de ServiHabitat.

Al tancament del primer semestre de l'exercici 2018 l'operació esmentada, per bé que no s'ha registrat l'adquisició del 51% de ServiHabitat en la mesura que l'operació estava subjecta a condicions suspensives, ha suposat la materialització dels impactes següents en el compte de resultats del Grup:

- Revisió del valor en llibres de la participació actual en el 49% de ServiHabitat en virtut de l'actualització de la valoració d'aquesta participació així com de l'oferta de venda acceptada per part del Grup amb relació a l'operació anunciada el 28 de juny passat i descrita a l'apartat següent. Això ha requerit el registre d'un deteriorament de 52 milions d'euros a l'epígraf «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades» del compte de resultats consolidat adjunt.
- El reconeixement d'una provisió per un import de 152 milions d'euros a l'epígraf «Provisions o reversió de provisions» del compte de resultats consolidat adjunt, corresponent a la diferència entre el preu de la transacció (176,5 milions d'euros) i el valor raonable de la participació adquirida el 51% de ServiHabitat.

2) Venda del negoci immobiliari



El 28 de juny de 2018, CaixaBank ha acordat vendre el 80% del seu negoci immobiliari a una companyia propietat de Lone Star. L'operació comprèn principalment la cartera d'actius immobiliaris disponibles per a la venda a 31 d'octubre de 2017, així com el 100% del capital social de ServiHabitat. El valor brut dels actius immobiliaris a 31 d'octubre de 2017 afectes a la venda era d'aproximadament 12.800 milions d'euros, el valor net comptable aproximat dels quals pujava a 6.700 milions d'euros.

Una vegada ja completada la recompra del 51% de ServiHabitat, el Grup aportarà el negoci immobiliari a una nova companyia de la qual posteriorment vendrà el 80% a Lone Star i retindrà una participació del 20% a través de Building Center.

Com a part de l'operació amb Lone Star, ServiHabitat seguirà prestant el *servicing* als actius immobiliaris del Grup durant un període de 5 anys en virtut d'un nou contracte que permetrà a CaixaBank assolir un major grau de flexibilitat i eficiència.

El tancament d'aquesta operació, una vegada obtingudes les autoritzacions pertinents, implicarà la desconsolidació del Negoci Immobiliari, que s'estima que tindrà un impacte neutre en el compte de resultats.

Fets posteriors al tancament

Entre el 30 de juny de 2018 i la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats no s'ha produït cap fet addicional no descrit en les notes explicatives restants que afecti els estats financers adjunts de manera significativa.



2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

Excepte per l'indicat a continuació, els estats financers intermedis resumits consolidats del Grup s'han elaborat amb els mateixos principis, polítiques comptables i criteris que els aplicats en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2017.

En l'elaboració dels estats financers intermedis resumits consolidats s'han aplicat tots els principis i criteris de valoració que podien tenir un efecte significatiu.

Canvis en les polítiques comptables

El 2018, el Grup ha adoptat la NIIF 9 «Instruments Financers» i NIIF 15 «Ingressos d'Activitats Ordinàries Procedents de Contractes amb Clients». Com a conseqüència d'això, s'han revisat les polítiques comptables en les àrees que s'indiquen en aquesta nota, aplicables des de l'1 de gener de 2018.

Per a totes aquelles àrees no detallades en aquests estats financers intermedis continuen sent d'aplicació les definicions, criteris i polítiques descrits en la Nota 2 de la memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017.

Tal com s'ha detallat anteriorment, i d'acord amb l'establert en les modificacions a la NIIF 4 «Aplicació de la NIIF 9 Instruments financers», es permet l'ajornament de l'aplicació de la NIIF 9 per a les asseguradores que formin part d'un conglomerat financer. Per tant, les inversions afectes al negoci assegurador queden classificades i valorades prenent en consideració els criteris i requeriments de NIC 39 «Instruments Financers: Reconeixement i Mesurament», utilitzant les polítiques comptables detallades en la Nota 2 de la memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017, i no els són aplicables els canvis descrits en aquesta nota.

2.1. Instruments financers

Classificació dels actius financers

Els actius financers s'inclouen a l'efecte de la seva valoració en alguna de les carteres següents:

- a) Actius financers a cost amortitzat.
- b) Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global.
- c) Actius financers obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats:
 - i) Actius financers mantinguts per negociar.
 - ii) Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.
- d) Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats.
- e) Derivats – Comptabilitat de cobertures.

La classificació en les anteriors categories es fa sobre la base dels dos elements següents:

- el model de negoci del Grup per a la gestió dels actius financers, i
- les característiques dels fluxos d'efectiu contractuals dels actius financers.

El Grup classifica un actiu financer, als efectes de la seva valoració:

- En la cartera d'«Actius financers a cost amortitzat», quan es compleixin les dues condicions següents:
 - a) es gestiona amb un model de negoci que té com a objectiu mantenir actius financers per percebre fluxos d'efectiu contractuals, i
 - b) les condicions contractuals donen lloc a fluxos d'efectiu en dates especificades, que són només pagaments de principal i interessos sobre l'import de principal pendent.
- En la cartera d'«Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global», quan es compleixin les dues condicions següents:
 - a) es gestiona amb un model de negoci l'objectiu del qual combina la percepció dels fluxos d'efectiu contractuals dels actius financers i la venda, i
 - b) les condicions contractuals donen lloc a fluxos d'efectiu en dates especificades que són només pagaments de principal i interessos sobre l'import de principal pendent.



- En la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en resultats: sempre que pel model de negoci del Grup per a la seva gestió o per les característiques dels seus fluxos d'efectiu contractuals no sigui procedent classificar-ho en alguna de les carteres anteriors.

Dins la cartera d'«Actius financers obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats», s'inclouen tots aquells instruments per als quals es compleixi alguna de les característiques següents:

- a) s'originin o adquireixin amb l'objectiu de fer-los a curt termini.
- b) siguin part d'un grup d'instruments financers identificats i gestionats conjuntament per al qual hi hagi evidència d'actuacions recents per obtenir guanys a curt termini.
- c) siguin instruments derivats que no compleixin la definició de contracte de garantia financera ni hagin estat designats com a instruments de cobertura comptable.

Constitueix una excepció als criteris generals de valoració descrits anteriorment les inversions en instruments de patrimoni. Amb caràcter general el Grup exerceix l'opció en el reconeixement inicial i de forma irrevocable per incloure en la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global inversions en instruments de patrimoni net que no es classifiquen com a mantinguts per negociar i que, en cas de no exercir aquesta opció, es classificarien com a actius financers obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

Respecte a l'avaluació del model de negoci, aquest no depèn de les intencions per a un instrument individual, sinó que es determina per a un conjunt d'instruments, prenent en consideració la freqüència, l'import i calendari de les vendes en exercicis anteriors, els motius d'aquestes vendes i les expectatives en relació amb les vendes futures. Les vendes poc freqüents o poc significatives, aquelles properes al venciment de l'actiu i les motivades per increments del risc de crèdit dels actius financers o per gestionar el risc de concentració, entre d'altres, poden ser compatibles amb el model de mantenir actius per rebre fluxos d'efectiu contractuals.

En particular, l'expectativa del Grup CaixaBank de fer vendes freqüents i de caràcter significatiu de préstecs (o actius financers similars) que han experimentat un deteriorament en el risc de crèdit no és inconsistent amb la classificació d'aquests préstecs sota el model de negoci de mantenir els actius financers per percebre els seus fluxos d'efectiu contractuals. Aquestes vendes que es computen a l'efecte de determinar la freqüència de les vendes i la seva significança i queden, per tant, excloses de les ràtios de seguiment.

Si un actiu financer conté una clàusula contractual que pot modificar el calendari o l'import dels fluxos d'efectiu contractuals (com clàusules d'amortització anticipada o l'ampliació de la durada), el Grup determina si els fluxos d'efectiu que es generaran durant la vida de l'instrument a causa de l'exercici d'aquesta clàusula contractual són només pagaments de principal i interessos sobre l'import del principal pendent. Per fer-ho, es consideren els fluxos d'efectiu contractuals que es puguin generar abans i després de la modificació del calendari o import dels fluxos d'efectiu contractuals.

A la vegada, en cas que un actiu financer tingui en compte un ajust periòdic del tipus d'interès però la freqüència d'aquest ajust no coincideixi amb el termini del tipus d'interès de referència (per exemple, el tipus d'interès s'ajusta cada tres mesos al tipus a un any), el Grup avalua, en el moment del reconeixement inicial, aquest desajust en el component de l'interès per determinar si els fluxos d'efectiu contractuals representen només pagaments de principal i interessos sobre l'import del principal pendent.

Les condicions contractuals que, en el moment del reconeixement inicial, tinguin un efecte mínim sobre els fluxos d'efectiu o depenguin de l'ocurrència d'esdeveniments excepcionals i molt improbables (com la liquidació de l'emissor) no impedeixen la seva classificació en les carteres de cost amortitzat o a valor raonable amb canvis registrats en un altre resultat global.

Classificació dels passius financers

La classificació dels passius financers sota NIIF 9 no presenta diferències amb les polítiques comptables establertes sota NIC 39 (vegeu Nota 2 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017).

Reconeixement inicial i valoració

En el moment del seu reconeixement inicial tots els instruments financers es registraran pel seu valor raonable. Per als instruments financers que no es registrin a valor raonable amb canvis en resultats, l'import del valor raonable s'ajusta afegint o deduint els costos de transacció directament atribuïbles a la seva adquisició o emissió. En el cas dels instruments financers a valor raonable amb canvis en resultats, els costos de transacció directament atribuïbles es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys.



Els costos de transacció es defineixen com a despeses directament atribuïbles a l'adquisició o disposició d'un actiu financer, o a l'emissió o assumptió d'un passiu financer, en què no s'hauria incorregut si el Grup no hagués fet la transacció. Entre ells s'inclouen les comissions pagades a intermediaris (com les de prescriptors), les despeses de formalització hipotecària i part de les despeses de personal dels Centres d'Admissió de Riscos. En cap cas es consideren com a costos de transacció les despeses administratives internes, ni les despeses derivades d'estudis i anàlisis prèvies.

El Grup va finalitzar durant el primer trimestre de 2018 un projecte intern l'objectiu del qual era la identificació dels costos de transacció directes i incrementals de les operacions d'actiu a través d'eines de comptabilitat analítica. Des de l'1 de gener de 2018 aquests costos de transacció identificats s'inclouen en la determinació del tipus d'interès efectiu, minorant-lo per als actius financers, per la qual cosa es periodifiquen durant la durada de l'operació.

Valoració posterior dels actius financers

Després del seu reconeixement inicial, el Grup valora un actiu financer a cost amortitzat, a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, a valor raonable amb canvis en resultats o al cost.

Les partides a cobrar per operacions comercials que no tenen un component significatiu de finançament i els crèdits comercials i instruments de deute a curt termini que es valoren inicialment pel preu de la transacció o el seu principal, respectivament, es continuen valorant per aquest import menys la correcció de valor per deteriorament estimat conforme es descriu a l'apartat 2.3.

Ingressos i despeses dels actius i passius financers

Els ingressos i les despeses dels instruments financers a cost amortitzat es reconeixen amb els criteris següents:

- a) Els interessos meritats es registren en el compte de pèrdues i guanys, utilitzant el tipus d'interès efectiu de l'operació sobre l'import en llibres brut de l'operació (excepte en el cas d'actius dubtosos, en què s'aplica sobre el valor net comptable).
- b) Els canvis de valor restants es reconeixen com a ingrés o despesa quan l'instrument financer sigui baixa del balanç; quan es reclassifiqui; i en el cas dels actius financers, quan es produeixin pèrdues per deteriorament de valor o guanys per la seva posterior recuperació.

Els ingressos i les despeses dels instruments financers a valor raonable amb canvis en resultats es reconeixen d'acord amb els criteris següents:

- a) Els canvis de valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys, distingint, per als instruments que no siguin derivats, entre la part atribuïble als rendiments meritats de l'instrument, que es registrarà com a interessos o com a dividendes segons la seva naturalesa, i la resta, que es registrarà com a resultats d'operacions financeres en la partida que correspongui.
- b) Els interessos meritats corresponents als instruments de deute es calculen aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Com a excepció, el Grup hauria de reconèixer els canvis de valor d'un passiu financer designat a valor raonable amb canvis en resultats, en cas que sigui aplicable, de la forma següent:

- a) L'import del canvi en el valor raonable del passiu financer atribuïble a canvis en el risc de crèdit propi d'aquest passiu es reconeix en un altre resultat global, que es transferiria directament a una partida de reserves si es produís la baixa d'aquest passiu financer, i
- b) L'import restant del canvi en el valor raonable del passiu es reconeix en el resultat de l'exercici.

Els ingressos i les despeses dels actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es reconeixen d'acord amb els criteris següents:

- a) Els interessos meritats o, quan correspongui, els dividendes meritats es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys. Per als interessos es procedeix de forma igual als actius a cost amortitzat.
- b) Les diferències de canvi es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys quan es tracti d'actius financers monetaris, i en un altre resultat global, quan es tracti d'actius financers no monetaris.
- c) Per al cas dels instruments de deute, les pèrdues per deteriorament de valor o els guanys per la seva posterior recuperació es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys.
- d) Els canvis de valor restants es reconeixen en un altre resultat global.



D'aquesta manera, quan un instrument de deute es valora a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, els imports que es reconeixeran en el resultat de l'exercici seran els mateixos que es reconeixerien si es valorés a cost amortitzat.

Quan un instrument de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es dona de baixa del balanç, la pèrdua o guany acumulat en el patrimoni net es reclassifica i passa al resultat del període. En canvi, quan un instrument de patrimoni net a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es dona de baixa del balanç, l'import de la pèrdua o guany registrat en un altre resultat global acumulat no es reclassifica al compte de pèrdues i guanys, sinó a una partida de reserves.

Per a cadascuna de les anteriors carteres, el reconeixement canviaria si aquests instruments formessin part d'una relació de cobertura, no presentant diferències amb les polítiques comptables establertes sota NIC 39 (vegeu Nota 2 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017).

Reclassificacions entre carteres d'instruments financers

Únicament si el Grup decidís canviar el seu model de negoci per a la gestió d'actius financers, reclassificaria tots els actius financers afectats segons els requeriments disposats en la NIIF 9. Aquesta reclassificació es faria de forma prospectiva des de la data de la reclassificació. D'acord amb l'enfocament de NIIF 9, amb caràcter general els canvis en el model de negoci es produeixen amb molt poca freqüència. Els passius financers no es poden reclassificar entre carteres.

2.2. Cobertures comptables

El Grup aplica des de l'1 de gener de 2018 el que estableix la NIIF 9 pel que fa a comptabilitat de cobertures en entendre que aquesta opció s'alinea millor amb l'estratègia de gestió del risc del Grup CaixaBank, ja que hi ha canvis respecte a la NIC 39 en diversos aspectes com les partides cobertes, instruments de cobertura, comptabilització del valor temporal de les opcions i avaluació de l'eficàcia, que permeten ampliar les operacions a les quals s'aplica la comptabilitat de cobertura i facilitar la seva aplicació.

Al marge dels majors requeriments de desglossament en la informació financera i l'actualització de les notes tècniques que documenten les cobertures, no s'han derivat impactes quantitatius significatius.

El Grup estableix a les notes tècniques la documentació de la relació de cobertura, la qual inclou la identificació de l'instrument de cobertura i de la partida coberta, la naturalesa del risc que es cobrirà i la manera com el Grup avalua si la relació de cobertura compleix els requisits d'eficàcia de la cobertura (juntament amb la seva anàlisi de les causes d'ineficàcia de la cobertura i la manera de determinar la ràtio de cobertura). D'acord amb NIIF 9, perquè es verifiqui el requisit d'eficàcia:

- a) ha d'existir una relació econòmica entre la partida coberta i l'instrument de cobertura,
- b) el risc de crèdit de la contrapart de la partida coberta o de l'instrument de cobertura no ha d'exercir un efecte dominant sobre els canvis de valor resultants d'aquesta relació econòmica, i
- c) la ràtio de cobertura de la relació de cobertura comptable, entesa com la quantitat de partida coberta entre la quantitat d'instrument de cobertura, ha de ser la mateixa que la ràtio de cobertura que s'usi a efectes de gestió.

2.3. Deteriorament de valor d'actius financers i altres exposicions creditícies

El Grup aplica els requisits sobre deteriorament del valor als instruments de deute que es valoren a cost amortitzat i a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, així com a altres exposicions que comporten risc de crèdit com compromisos de préstec concedits, garanties financeres concedides i altres compromisos concedits.

L'objectiu dels requeriments de la NIIF 9 sobre deteriorament de valor és que es reconeixin les pèrdues creditícies esperades de les operacions, avaluades sobre una base col·lectiva o individual, considerant tota la informació raonable i fonamentada disponible, incloent-hi la de caràcter prospectiu.

Les pèrdues per deteriorament del període en els instruments de deute es reconeixen com una despesa a l'epígraf «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació» del compte de pèrdues i guanys. Les pèrdues per deteriorament en



els instruments de deute a cost amortitzat es reconeixen contra un compte corrector de provisions que redueix l'import en llibres de l'actiu, mentre que les d'aquells a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es reconeixen contra un altre resultat global acumulat.

Les cobertures per pèrdues per deteriorament en les exposicions que comporten risc de crèdit diferents dels instruments de deute es registren com una provisió a l'epígraf «Provisions – Compromisos i garanties concedits» del passiu del balanç. Les dotacions i reversions d'aquestes cobertures es registren amb càrrec a l'epígraf «Provisions o reversió de provisions» del compte de pèrdues i guanys.

A l'efecte del registre de la cobertura per pèrdues per deteriorament dels instruments de deute, s'han de tenir prèviament en compte les definicions següents:

- a) **Pèrdues creditícies:** corresponen a la diferència entre tots els fluxos d'efectiu contractuals deguts al Grup d'acord amb el contracte de l'actiu financer i tots els fluxos d'efectiu que aquesta espera rebre (és a dir, la totalitat de la insuficiència de fluxos d'efectiu), descomptada al tipus d'interès efectiu original o, per als actius financers comprats o originats amb deteriorament creditici, al tipus d'interès efectiu ajustat per la qualitat creditícia, o el tipus d'interès en la data a la qual es refereixen els estats financers quan sigui variable.

En el cas dels compromisos de préstec concedits, es comparen els fluxos d'efectiu contractuals que es deurién al Grup en el cas de la disposició del compromís de préstec i els fluxos d'efectiu que aquesta espera rebre si es disposa del compromís. En el cas de garanties financeres concedides, es consideraran els pagaments que el Grup espera fer menys els fluxos d'efectiu que aquesta espera rebre del titular garantit.

El Grup estima els fluxos d'efectiu de l'operació durant la seva vida esperada tenint en compte tots els termes i condicions contractuals de l'operació (com a opcions d'amortització anticipada, d'ampliació, de rescat i d'altres similars). En els casos excepcionals en què no sigui possible estimar la vida esperada de forma fiable, s'utilitza el termini contractual romanent de l'operació, incloent-hi opcions d'ampliació.

Entre els fluxos d'efectiu que es tenen en compte s'inclouen els procedents de la venda de garanties reals rebudes, tenint en compte els fluxos que s'obtidrien de la seva venda, menys l'import dels costos necessaris per a la seva obtenció, manteniment i posterior venda, o altres millores creditícies que formin part integrant de les condicions contractuals, com les garanties financeres rebudes.

En aquells casos en què l'estratègia en vigor del Grup per a la reducció dels actius problemàtics prevegi escenaris de venda de préstecs i altres comptes a cobrar que han experimentat un increment en el seu risc de crèdit (exposició classificada en Stage 3), el Grup manté qualsevol actiu afectat per aquesta estratègia sota el model de negoci de mantenir els actius per percebre els seus fluxos de caixa contractuals, per la qual cosa es classifiquen dins la cartera d'«Actius financers a cost amortitzat» sempre que els seus fluxos siguin només pagaments de principal i interessos. Així mateix, mentre romangui la voluntat de venda, la provisió corresponent per risc de crèdit té en consideració el preu a rebre d'un tercer.

- b) **Pèrdues creditícies esperades:** són la mitjana ponderada de les pèrdues creditícies, utilitzant com a ponderacions els riscos respectius que es produeixen esdeveniments d'incompliment. Es tindrà en compte la distinció següent:
 - i. **Pèrdues creditícies esperades en la vida de l'operació:** són les pèrdues creditícies esperades resultants dels possibles esdeveniments d'incompliment durant la vida esperada de l'operació.
 - ii. **Pèrdues creditícies esperades en 12 mesos:** són la part de les pèrdues creditícies esperades durant la vida de l'operació que correspon a les pèrdues creditícies esperades resultants dels esdeveniments d'incompliment que es poden produir en l'operació els 12 mesos següents a la data de referència.



L'import de les cobertures per pèrdues per deteriorament es calcula en funció de si s'ha produït o no un increment significatiu del risc de crèdit des del reconeixement inicial de l'operació, i de si s'ha produït o no un esdeveniment d'incompliment:

Deteriorament observat de risc de crèdit des del seu reconeixement inicial



Categoria de risc de crèdit	Risc normal <i>Stage 1</i>	Risc normal en vigilància especial <i>Stage 2</i>	Risc dubtós <i>Stage 3</i>	Risc fallit
Críteris de classificació i de traspàs	Operacions per a les quals el seu risc de crèdit no ha augmentat significativament des del seu reconeixement inicial	Operacions per a les quals el risc de crèdit ha augmentat de manera significativa (SICR) però no presenten esdeveniments d'incompliment	Operacions amb deteriorament creditici Esdeveniment d'incompliment : quan hi ha imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat	Operacions per a les quals no es tinguin expectatives raonables de recuperació
Càlcul de la cobertura de deteriorament	Pèrdues creditícies esperades en dotze mesos	Pèrdues creditícies esperades en la vida de l'operació		Reconeixement en resultats de pèrdues per l'import en llibres de l'operació i baixa total de l'actiu
Càlcul i reconeixement d'interessos	Es calculen aplicant el tipus d'interès efectiu a l'import en llibres brut de l'operació		Es calculen aplicant el tipus d'interès efectiu al cost amortitzat (ajustat per les correccions de valor per deteriorament)	No es reconeixen en el compte de resultats
Operacions incloses	Reconeixement inicial dels instruments financers	Operacions incloses en un acord de sostenibilitat que no han completat el període de prova	Dubtos per raons de morositat: Operacions amb imports vençuts d'antiguitat superior a 90 dies Operacions en què tots els seus titulars són arrossegadors (criteri de risc persona) Dubtos per raons diferents de morositat: • Operacions que presenten dubtes raonables sobre el seu reemborsament total contractual. • Operacions amb saldos reclamats judicialment • Operacions en què s'ha iniciat el procés d'execució de la garantia real • Operacions i garanties dels titulars en concurs de creditors sense petició de liquidació • Operacions refinançades a les quals correspongui la seva classificació en dubtós • Les operacions comprades/originades amb deteriorament creditici	Operacions de remota recuperació
		Operacions d'acreditats en concurs de creditors en què no procedeixi la seva classificació com a riscos dubtosos o fallits		Baixes parcials d'operacions sense que es produeixi l'extinció dels drets (fallits parcials).
		Operacions refinançades o reestructurades que no procedeixi classificar com a dubtoses i encara estan en període de prova		Operacions dubtoses per raó de morositat quan tinguin una antiguitat en la categoria superior a 4 anys o quan l'import no cobert amb garanties eficaces s'hagi mantingut amb una cobertura per risc de crèdit del 100% durant més de 2 anys (excepte quan hi hagi garanties reals eficaces que cobreixin almenys el 10% de l'import brut)
		Operacions amb imports vençuts amb més de 30 dies d'antiguitat		Operacions amb tots els titulars declarats en concurs de creditors en fase de liquidació (llevat que comptin amb garanties reals eficaces que cobreixin almenys el 10% de l'import brut)
		Operacions en què mitjançant indicadors/ <i>triggers</i> de mercat es pugui determinar que s'ha produït un increment significatiu de risc.		



Quan els fluxos d'efectiu contractuals d'un actiu financer es modifiquen o l'actiu financer s'intercanvia per un altre, i la modificació o intercanvi no dona lloc a la seva baixa del balanç, el Grup recalcula l'import en llibres brut de l'actiu financer, considerant els fluxos modificats i el tipus d'interès efectiu aplicable abans de la modificació, i reconeix qualsevol diferència que sorgeixi com una pèrdua o guany per modificació en el resultat del període. L'import dels costos de transacció directament atribuïbles incrementa l'import en llibres de l'actiu financer modificat i s'amortitzaran durant la seva vida romanent, cosa que obligarà l'entitat a recalcular el tipus d'interès efectiu.

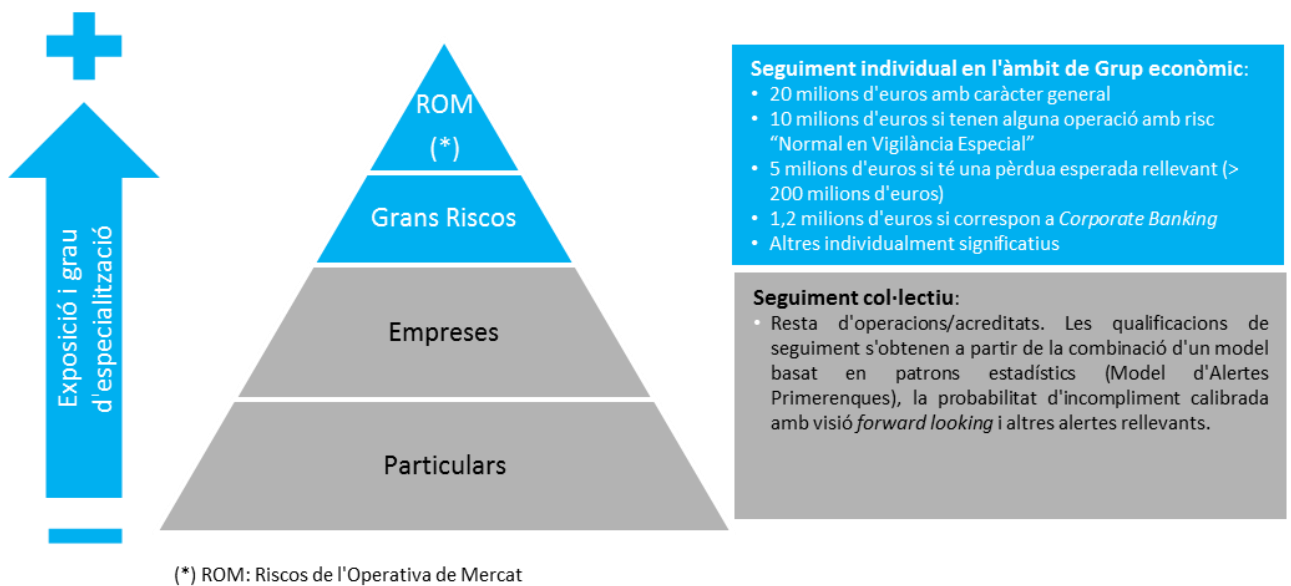
Independentment de la seva classificació posterior, en cas que una operació es comprés o originés amb deteriorament creditici, la seva cobertura seria igual a l'import acumulat dels canvis en les pèrdues creditícies posteriors al reconeixement inicial, i els ingressos per interessos d'aquests actius es calcularien aplicant el tipus d'interès efectiu ajustat per qualitat creditícia al cost amortitzat de l'instrument.

El Grup redueix l'import en llibres brut d'una operació quan no té expectatives raonables de recuperar en part aquest actiu financer (fallits parcials). En aquest cas el Grup classifica íntegrament en la categoria que li correspongui, freqüentment com a risc dubtós, l'import romanent de les operacions amb imports donats de baixa (baixa parcial), bé per extinció dels drets de l'entitat (pèrdua definitiva), o bé per considerar-los irrecuperables sense que es produeixi l'extinció dels drets (fallits parcials).

Seguiment i mesurament del risc de crèdit

El resultat de l'actuació de seguiment és establir una conclusió que determini la qualitat del risc assumit amb un acreditat («Qualificacions de Seguiment») i les accions a fer, si escau, incloent-hi l'estimació del deteriorament. L'objecte del seguiment del risc són acreditats titulars d'instruments de deute i exposicions fora de balanç que comportin risc de crèdit, sent els resultats una referència per a la política de concessions futures.

El seguiment de les exposicions s'articula en la Política de Seguiment de Risc de Crèdit, en funció de l'exposició i especificitat d'aquestes i se segrega en àmbits diferenciats, de conformitat amb les diferents metodologies de mesurament del risc de crèdit, seguint l'esquema següent:



Paràmetres de risc de crèdit

El mesurament del risc s'articula al voltant del producte dels factors associats al càlcul de la pèrdua esperada:

- **Exposició:** l'exposició (EAD per a *exposure at default*) estima quin serà el deute pendent en cas d'incompliment del client. Aquesta magnitud és rellevant per a aquells instruments financers que tenen una estructura d'amortització variable en funció de les disposicions que faci el client (comptes de crèdit, targetes de crèdit i, en general, qualsevol producte *revolving*).



L'obtenció d'aquesta estimació es basa en l'observació de l'experiència interna amb aquells acreditats que han incorregut en morositat, relacionant els nivells de disposició en el moment de l'incompliment i els 12 mesos anteriors. Per tal de fer-la, es modelitzen per a cada transacció les relacions observades en funció de la naturalesa del producte, el termini fins al venciment i les característiques del client.

- **Probabilitat d'incompliment:** el Grup disposa d'eines d'ajuda a la gestió per a la predicció de la probabilitat d'incompliment (PD per a *probability of default*) de cada acreditat que cobreixen gairebé la totalitat de l'activitat creditícia.

Aquestes eines, implantades en la xarxa d'oficines i integrades en els canals de concessió i seguiment de risc, han estat desenvolupades d'acord amb l'experiència històrica de mora i incorporen les mesures necessàries per ajustar els resultats al cicle econòmic, amb l'objectiu d'oferir mesuraments relativament estables a llarg termini.

- Les eines orientades al producte s'utilitzen bàsicament en l'àmbit d'admissió de noves operacions de banca detallista i prenen en consideració característiques del deutor, informació derivada de la relació amb els clients, alertes internes i externes i característiques pròpies de l'operació, per determinar la seva probabilitat d'incompliment.
- Les eines orientades al client avaluen la probabilitat d'incompliment del deutor de manera genèrica, encara que en el cas de persones físiques poden aportar resultats diferenciats per producte. Estan integrades per *scorings* de comportament per al seguiment del risc de persones físiques i per *ratings* d'empreses.

Pel que fa a empreses, les eines de *rating* varien notablement en funció del segment al qual pertanyen. Particularment, en el cas de microempreses i pimes, el procés d'avaluació es basa en un algoritme modular, i es valoren quatre àrees d'informació diferents: els estats financers, la informació derivada de la relació amb els clients, alertes internes i externes i altres aspectes qualitius.

Pel que fa a grans empreses, el Grup compta amb models específics que cerquen replicar els *ratings* de les agències de qualificació i requereixen el criteri expert dels analistes. Davant la falta d'una freqüència suficient, en termes estadístics, de morositat interna en aquest segment, la construcció d'aquests models s'alinea amb la metodologia de Standard & Poor's, de manera que s'han pogut utilitzar les taxes d'incompliment global publicades per aquesta agència de *rating*, que afegeix fiabilitat a la metodologia.

L'actualització dels *scorings* i *ratings* de clients s'efectua mensualment amb l'objectiu de mantenir actualitzada la qualificació creditícia, amb l'excepció del *rating* de grans empreses que s'actualitza amb una freqüència com a mínim anual i sempre que es produeixin esdeveniments significatius que puguin alterar la qualitat creditícia de l'acreditat. En l'àmbit de persones jurídiques es fan accions periòdiques d'actualització d'estats financers i informació qualitativa per aconseguir el màxim nivell de cobertura del *rating* intern.

- **Severitat:** la severitat (LGD en anglès, *loss given default*) correspon al percentatge del deute que no podrà ser recuperat en cas d'incompliment del client.

Es calculen les severitats històriques amb informació interna, considerant els fluxos de caixa associats als contractes des de l'incompliment fins a la regularització o declaració de fallida, modelitzant en funció de la garantia, la relació préstec/valor, el tipus de producte, la qualitat creditícia de l'acreditat i, tal com la regulació ho requereix, les condicions recessives del cicle econòmic. Dins aquest còmput també es fa una aproximació de les despeses indirectes (personal d'oficines, infraestructura, etc.) associades al procés.

- **Pèrdua inesperada:** la variabilitat de les pèrdues esperades de la cartera constitueix la pèrdua inesperada, la qual representa la pèrdua potencial imprevista. Es calcula com la pèrdua associada a un nivell de confiança suficientment elevat de la distribució de pèrdues, menys la pèrdua esperada. El seu mesurament garanteix un control del risc creditici en condicions «normals» de mercat.



Metodologies per a l'estimació de les pèrdues creditícies esperades

El Grup estima les pèrdues creditícies esperades d'una operació de manera que aquestes pèrdues reflecteixin:

- a) un import ponderat i no esbiaixat, determinat mitjançant l'avaluació d'una sèrie de resultats possibles;
- b) el valor temporal dels diners, i
- c) la informació raonable i fonamentada que estigui disponible en la data de referència, sense cost ni esforç desproporcionat, sobre successos passats, condicions actuals i previsions de condicions econòmiques futures.

Per a la determinació de cobertures per pèrdues creditícies s'utilitzen models d'estimació de la probabilitat d'incompliment (PD), de la probabilitat de regularització de cicles incomplets (PNC), severitat en cas de fallida (LGL), models de valor recuperable de garanties hipotecàries (*haircuts*), ajustos per incorporar els efectes LifeTime i *forward looking*.

Els models utilitzats en la determinació de la cobertura estan basats en l'experiència interna d'incompliments i recuperacions en les carteres. S'actualitzen periòdicament per recollir en qualsevol moment la situació econòmica de l'entorn i ser representatius del context econòmic vigent en cada moment. D'aquesta manera es redueixen les diferències entre les pèrdues estimades i les observacions recents. A ells s'incorporarà una visió no esbiaixada de la possible evolució futura de l'economia (*forward looking*) per a la determinació de la pèrdua esperada, considerant factors clau: (i) creixement del PIB, (ii) la taxa de desocupació, (iii) euríbor a 12 mesos i (iv) evolució del preu de l'habitatge. En aquest sentit, el Grup genera un escenari base sobre el futur encaminat sobre les variables econòmiques, així com un rang d'escenaris potencials que li permeten ajustar, en base ponderada a la seva probabilitat i incidència en cada segment, les estimacions de pèrdua esperada.

En els cicles de revisió també s'introdueixen les millores necessàries detectades en els exercicis de comparació retrospectiva (*backtesting*) i de *benchmarking*. Així mateix, els models desenvolupats estan documentats, permetent la rèplica per part d'un tercer. La documentació conté les definicions clau, la informació relativa al procés d'obtenció de mostres i tractament de dades, els principis metodològics i resultats obtinguts així com la seva comparativa amb exercicis previs.

Qualificacions de seguiment individualitzat

Els procediments de seguiment individualitzat s'apliquen en carteres amb exposicions de risc rellevant (quan superen les magnituds indicades a l'inici de l'apartat) i/o que presenten característiques específiques (finançaments especialitzats, sector públic, entitats financeres i entitats del Grup) i consisteixen en l'elaboració d'informes periòdics sobre els grups econòmics dels acreditats amb la finalitat d'avaluar l'existència d'evidència objectiva de deteriorament i/o increment significatiu del risc de crèdit des del reconeixement inicial de l'acreditat.

Les variables clau (o *triggers*) sobre les quals es fa el seguiment per a la detecció de SICR i/o d'incompliment s'agrupen en les categories següents:

- Dificultats financeres de l'emissor o deutor
- Incompliment de clàusules contractuals, impagaments o retards en el pagament d'interessos o principals
- Per dificultats financeres, s'atorguen a l'acreditat concessions o avantatges que no es considerarien d'una altra manera
- Probabilitat que el prestatari faci fallida o experimenti reestructuració

Adicionalment, es consideren *triggers* en àmbits sectorials com el promotor, *project finance*, administracions públiques i operativa en mercats.

El procés de seguiment individualitzat suposa l'atribució d'una qualificació interna de risc als acreditats, traslladada a un classificació comptable, a la qual es troben assignats els paràmetres de risc de crèdit necessaris per al càlcul de les cobertures comptables.



Qualificacions de seguiment col·lectiu

La qualificació de seguiment de la cartera col·lectiva s'obté a partir de la combinació d'un model estadístic al qual ens referirem com a Model d'Alertes Primerenques o MAT, la PD calibrada amb visió *forward looking* (consistent amb la utilitzada en el càlcul de cobertures per risc de crèdit) i altres alertes rellevants. Tant el MAT com la PD s'actualitzen amb una freqüència mínima mensual, la qual és diària en el cas de les alertes.

Així mateix, els models MAT i la PD estan subjectes a la Política de Models del Grup i han de complir els requisits d'eficàcia, simplicitat, documentació i traçabilitat que s'inclouen en aquesta Política.

2.4. Reconeixement d'ingressos i despeses

A continuació, es resumeixen els criteris més significatius utilitzats en el reconeixement dels seus ingressos i despeses:

Ingressos i despeses per interessos, dividends i conceptes assimilats

Els ingressos i les despeses per interessos i conceptes assimilats es reconeixen comptablement en funció del seu període de meritació, per aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu i independentment del flux monetari o financer que d'això es deriva segons s'ha descrit anteriorment.

Els dividends percebuts d'altres societats es reconeixen com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls, que és el de l'anunci oficial de pagament de dividend per l'òrgan adequat de la societat.

Comissions

El registre en el compte de pèrdues i guanys dels ingressos i les despeses en comissions és diferent en funció de la seva naturalesa.

- Les comissions pagades o cobrades per serveis financers, independentment de la denominació que rebin contractualment, es classifiquen en les categories següents, i s'imputen en el compte de pèrdues i guanys segons s'indica:
 - a) Comissions creditícies: aquelles que formen part integral del rendiment o cost efectiu d'una operació de finançament. Aquestes comissions es perceben per endavant, i poden ser:
 - i. Comissions rebudes per la creació o adquisició d'operacions de finançament que no es valorin a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys: poden incloure retribucions per activitats com l'avaluació de la situació financera del prestatari, l'avaluació i registre de garanties diverses, la negociació de condicions d'operacions, la preparació i tractament de documentació i tancament de la transacció. Es difereixen i es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys durant la vida de l'operació com a ajust al rendiment o cost efectiu de l'operació.
 - ii. Comissions pactades com a compensació pel compromís de concessió de finançament, quan aquest compromís no es valora al valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys i és probable que el Grup celebri un acord de préstec específic. El reconeixement de l'ingrés per aquestes comissions es difereix i s'imputa en el compte de pèrdues i guanys durant la vida esperada del finançament com un ajust al rendiment o cost efectiu de l'operació. Si el compromís expira sense que l'entitat efectui el préstec, la comissió es reconeix com un ingrés en el moment de l'expiració.
 - iii. Comissions pagades en l'emissió de passius financers valorats a cost amortitzat. S'inclouen juntament amb els costos directes relacionats existents en l'import en llibres del passiu financer, i s'imputa en el compte de pèrdues i guanys com un ajust al cost efectiu de l'operació.
 - b) Comissions no creditícies: són aquelles derivades de les prestacions de serveis financers diferents de les operacions de finançament, i poden ser:
 - i. Relacionades amb l'execució d'un servei ofert al llarg del temps, com les comissions per administració de comptes i les percebudes per endavant per emissió o renovació de targetes de crèdit: els ingressos es registraran en el compte de pèrdues i guanys durant el temps, mesurant l'avenç cap al compliment complet de l'obligació d'execució, d'acord amb els criteris que es detallen en l'apartat següent. En el supòsit de



comissions d'administració d'inversions a compte de tercers, es registraran mesurant l'avenç cap al compliment de l'obligació i s'aplicaran als costos d'obtenció i compliment d'aquest contracte els criteris generals per al reconeixement d'ingressos i despeses.

- ii. Relacionades amb la prestació d'un servei que s'executa en un moment concret: aquestes comissions es meriten quan el client obté el control sobre el servei, com en els casos de subscripció de valors, canvi de moneda, assessorament o sindicació de préstecs (en aquest cas, quan el Grup no retengui cap part de l'operació per a si mateixa o la retengui en les mateixes condicions de risc que la resta dels participants).

En les operacions de crèdit en què la disposició de fons és facultativa del titular del crèdit, la comissió de disponibilitat per la part no disposada es registrarà com a ingrés en el compte de pèrdues i guanys en el moment del seu cobrament.

Constitueixen una excepció als anteriors criteris els instruments financers que es valoren pel seu valor raonable amb canvis en resultats. Per a aquests instruments, l'import de la comissió es registra immediatament en el compte de pèrdues i guanys.

Les comissions meritades derivades de productes o serveis típics de l'activitat financera es presenten de forma separada d'aquelles derivades de productes i serveis que no es corresponen amb l'activitat típica, les quals es presenten a l'epígraf d'«Altres ingressos d'exploració» del compte de pèrdues i guanys.

Altres ingressos i despeses no financers

Com a criteri general, el Grup reconeix els altres ingressos de les seves activitats ordinàries a mesura que es produeix l'entrega dels béns o la prestació dels serveis compromesos contractualment amb els seus clients. El Grup reconeix com a ingressos durant la vida del contracte l'import de la contraprestació a la qual espera tenir dret a canvi d'aquests béns o serveis.

En conseqüència, si rep o té dret a rebre una contraprestació sense que s'hagi produït la transferència dels béns o serveis, el Grup reconeix un passiu per contracte d'entrega de béns o prestació de serveis, que roman en balanç fins que procedeixi la seva imputació al compte de pèrdues i guanys d'acord amb els criteris que es detallen a continuació.

En particular, el Grup segueix les etapes següents:

- 1) Identificació del contracte (o contractes) amb el client i de l'obligació o obligacions derivades de l'execució del contracte. En aquest punt, el Grup avalua els béns o serveis compromesos i identifica com una obligació d'execució cada compromís de transferir al client:
 - un bé, un servei o un grup de béns o serveis diferenciats, o
 - una sèrie de béns o serveis diferenciats que siguin pràcticament iguals i que s'ajustin al mateix patró de transferència al client.

Un bé o servei compromès amb un client està diferenciat si compleix els dos criteris següents:

- El client pot gaudir del bé o servei per si sol, o juntament amb altres recursos dels quals pugui disposar fàcilment.
 - El compromís de l'entitat de transferir el bé o servei al client és identificable per separat d'altres compromisos continguts en el contracte.
- 2) Determinació del preu de la transacció: es determina com l'import de la contraprestació a la qual espera tenir dret a canvi de lliurar els béns o prestar els serveis, sense incloure imports cobrats a compte de tercers, com impostos indirectes, ni considerar possibles cancel·lacions, renovacions i modificacions del contracte.

El preu de la transacció pot consistir en imports fixos, variables o ambdós, podent variar en funció de descomptes, bonificacions, rebaixes o altres elements similars. Així mateix, el preu serà variable quan el dret al seu cobrament depengui de l'ocurrència o no d'un succés futur. Per arribar al preu de la transacció serà necessari deduir descomptes, bonificacions o rebaixes comercials.



En cas que aquest preu inclogui una contraprestació variable, el Grup estima inicialment l'import de la contraprestació a la qual tindrà dret, bé com un valor esperat, o bé com l'import en l'escenari més probable. Aquest import s'inclou, totalment o parcialment, en el preu de la transacció només en la mesura en què sigui altament probable que s'hagi de produir una reversió significativa de l'import dels ingressos acumulats reconeguts pel contracte.

Al final de cada període, el Grup actualitza l'estimació del preu de la transacció, per representar fidelment les circumstàncies existents en aquell moment. Per determinar el preu de la transacció, el Grup ajusta l'import de la contraprestació per tenir en compte el valor temporal dels diners quan el calendari de pagaments acordat proporcioni al client o a l'entitat un benefici significatiu de finançament. El tipus de descompte utilitzat és el que s'utilitzaria en una transacció de finançament independent entre l'entitat i el seu client al començament del contracte. Aquest tipus de descompte no és objecte d'actualització posterior. No obstant això, el Grup no actualitza l'import de la contraprestació si al començament del contracte és previsible que el venciment sigui igual o inferior a un any.

- 3) Assignació del preu de la transacció entre les obligacions d'execució: el Grup distribueix el preu de la transacció de manera que a cada obligació d'execució identificada en el contracte se li assigna un import que representi la contraprestació que obtindrà a canvi de transferir al client el bé o servei compromès en aquesta obligació d'execució. Aquesta assignació es fa sobre la base dels corresponents preus de venda independents dels béns i serveis objecte de cada obligació d'execució. La millor evidència dels preus de venda independents és el seu preu observable, si aquests béns o serveis es venen de forma separada en circumstàncies similars.

El Grup assigna a les diferents obligacions d'execució del contracte qualsevol canvi posterior en l'estimació del preu de la transacció sobre la mateixa base que al començament del contracte.

- 4) Reconeixement de l'ingrés a mesura que l'entitat compleix les seves obligacions: el Grup reconeix com a ingressos l'import del preu de la transacció assignat a una obligació d'execució, a mesura que satisfaci aquesta obligació mitjançant la transferència al client del bé o servei compromès.

Els béns i serveis són actius, encara que només sigui momentàniament en el cas d'aquests últims. Un actiu es transfereix quan el client obté el control sobre ell. S'entén per control d'un actiu la capacitat per dirigir el seu ús i obtenir substancialment tots els beneficis resultants dels fluxos d'efectiu (entrades o estalvis de sortides). Per a cada obligació d'execució identificada, el Grup determina, al començament del contracte, si la transferència de control de l'actiu es fa durant el temps o en un moment concret:

- a) El Grup transfereix el control d'un actiu durant el temps si es compleix un dels criteris següents:
 - i. El client rep i consumeix de forma simultània els beneficis proporcionats per l'activitat de l'entitat a mesura que aquesta la duu a terme.
 - ii. El Grup produeix o millora un actiu que el client controla a mesura que l'actiu es produeix o millora.
 - iii. El Grup produeix un actiu específic per al client, al qual no pot donar un ús alternatiu, i té un dret exigible al cobrament de l'activitat efectuada fins al moment, com serveis de consultoria que donin lloc a l'emissió d'una opinió professional per al client.
- b) el Grup transfereix el control d'un actiu en un moment concret, si no ho fa al llarg del temps.

En una obligació d'execució que es compleix durant el temps, el Grup reconeix els ingressos corresponents a mesura que la satisfà, per a la qual cosa mesura el grau d'avançament d'execució de cada obligació identificada (subjecte a la capacitat de mesurament d'aquest grau d'avançament). En cas contrari, es reconeixen únicament ingressos per la quantia dels costos incorreguts fins a la data de valoració.

En una obligació d'execució que es compleix en un moment concret, el Grup reconeix els ingressos corresponents en el moment en què se satisfà.

Respecte a la comptabilització dels costos relacionats amb els contractes, els costos d'obtenció d'un contracte són aquells en què incorre el Grup per obtenir un contracte amb un client i en els quals no hauria incorregut si l'entitat no l'hagués formalitzat.



Es reconeixen com un actiu si estan directament relacionats amb un contracte que es pot identificar de forma específica i el Grup espera recuperar-los. En aquest cas s'amortitzen de forma sistemàtica i coherent amb la transferència al client dels béns o serveis relacionats contractualment. No obstant això, si el període d'amortització de l'actiu fos igual o inferior a l'any, no es reconeixen aquests costos com un actiu i es registren com una despesa.



3. Gestió del risc

La banca espanyola es troba sota un nou escenari en què destaquen la reducció de la morositat i la millora de la rendibilitat. Tanmateix, els nivells mínims de tipus d'interès i la pressió per la reducció d'actius problemàtics, entre d'altres, continuen presentant-se com a desafiaments en l'entorn bancari europeu.

L'Informe global de Riscos 2018 del Fòrum Econòmic Mundial destaca que, per bé que hem après a comprendre i mitigar els riscos que poden ser gestionats de forma aïllada, som menys competents davant els riscos complexos en sistemes interconnectats com als quals ens enfrontem actualment: riscos ambientals, riscos de ciberseguretat i geopolítics.

Alineat amb l'anterior, l'informe del Comitè conjunt de les Autoritats de supervisió europees, «*Risks and vulnerabilities in the UE financial System*» d'abril, destaca, entre d'altres, els riscos cibernètics que amenacen tant la integritat de les dades com la continuïtat del negoci i les monedes virtuals. Així mateix, el canvi climàtic i la transició a una economia amb menys carboni han rebut més atenció per part d'organismes supervisors/reguladors.

En aquest sentit, el Grup treballa en l'anàlisi i implantació de les diferents novetats en la Regulació i Supervisió Bancària, així com col·labora en fòrums sectorials que analitzen el contingut dels documents consultius.

- **Marc europeu per a la gestió dels NPL (*non performing loans*)**

L'elevat volum de NPL en el mercat europeu representa, malgrat que la ràtio mitjana manté una clara tendència baixista, una de les principals preocupacions de reguladors i supervisors. Per aquest motiu, amb l'objectiu de reduir i evitar futures concentracions de préstecs dubtosos, les autoritats i entitats europees van establir un «Pla d'acció per fer front als préstecs dubtosos a Europa» en l'ECOFI de juliol de 2017.

El març de 2018 la Comissió va presentar una sèrie d'iniciatives per fer front a nivells elevats de NPL, que inclouen: (i) mesures per afavorir el desenvolupament dels mercats secundaris i una recuperació més efectiva del deute (proposta de directiva sobre *servicers* de crèdit, compradors de préstecs i un mecanisme accelerat d'execució de garanties); (ii) una proposta de modificació de la CRR (*Capital Requirements Regulation*), en línia amb l'exposat en l'Apèndix a la Guia del BCE sobre préstecs dubtosos per assegurar una cobertura suficient davant les pèrdues; i, finalment, (iii) una guia tècnica per al desenvolupament de les companyies nacionals de gestió d'actius (*AMC o asset management companies*).

Adicionalment, l'EBA ha tancat recentment la consulta sobre l'actualització de la guia sobre la gestió d'exposicions deteriorades en què es pretén establir (i) pràctiques sòlides de gestió; (ii) claredat en la definició i processos de reconeixement; així com (iii) el llindar que determini els bancs considerats amb alta exposició i requisits per a l'avaluació supervisora. A curt termini, també finalitzarà la consulta sobre divulgació d'exposicions NPL, reestructurades/refinançades i adjudicades i, abans que acabi aquest exercici, s'espera el llançament a consulta d'unes directrius detallades sobre l'origen, la supervisió i la governança interna dels préstecs bancaris.

- **Exercici Stress Test 2018**

L'EBA va llançar el gener de 2018 l'exercici de Stress Test 2018, sobre totes les carteres. CaixaBank aquest any participarà directament com a capçalera del Grup CaixaBank a efectes prudencials, després de la desconsolidació de Criteria el setembre de 2017. La metodologia publicada és similar a la de l'exercici 2016 i, com a novetat, l'exercici ja té en compte l'aplicació de la NIIF 9.

Com en anys anteriors, es tracta d'un exercici amb enfocament *bottom-up* amb restriccions i amb un horitzó temporal de 3 anys, sota 2 escenaris (un central i un altre advers). El resultat, igual que en l'exercici 2016, constitueix un component fonamental en el procés de supervisió i avaluació supervisora (SREP per les sigles en anglès). Està previst que els resultats es publiquin el novembre de 2018.



- **Pla d'acció sobre finances sostenibles**

El 28 de maig passat el Parlament Europeu va donar suport a les iniciatives plantejades en el Pla d'Acció per la Comissió Europea, que tenen com a objectiu: (i) reorientar els fluxos de capital fomentant la inversió en projectes sostenibles i inclusius; (ii) la millora de la gestió dels riscos financers que deriven del canvi climàtic, degradació ambiental i afers socials; i (iii) el foment de la transparència i la visió de llarg termini en l'activitat econòmica i financera.

Complint la planificació establerta, recentment s'han llançat diverses propostes legislatives que inclouen una proposta de **taxonomia** en què es pretén proporcionar una classificació unificada per a la correcta identificació d'entitats mediambientalment sostenibles; una proposta sobre **divulgació**, perquè les entitats reflecteixin la integració d'aquest tipus de riscos en la presa de decisions d'inversió i assessorament; i l'establiment de **benchmarks** o índexs de referència que permetin avaluar les carteres en termes d'objectius climàtics. Addicionalment, amb la intenció d'adaptar els productes d'inversió a les necessitats dels consumidors en termes de sostenibilitat, es proposen revisions concretes sobre les directives MiFID II i de Distribució d'assegurances.

- Múltiples iniciatives regulatòries han copat el sector financer de la UE, entre les quals destaquen, per exemple, la consulta sobre l'actualització del primer capítol de la Guia ECB sobre models interns, la consulta de l'EBA sobre exposicions considerades *high risk*, o associades a un risc especialment elevat, així com la doble consulta de les RTS per a la determinació de períodes de recessió i l'estimació de la LGD sota aquests escenaris.

3.1. Risc de crèdit

La informació rellevant del risc de crèdit es detalla a continuació:

Informació relativa al finançament destinat a la promoció immobiliària, l'adquisició d'habitatge i els actius adquirits en pagament de deutes

Les polítiques establertes en el Grup per fer front als actius problemàtics d'aquest sector queden descrites a la Nota 3.3 'Risc de Crèdit' de la memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017.

Finançament destinat a la promoció immobiliària

A continuació es detalla el finançament destinat a promotors i promocions, negoci a Espanya, incloent-hi les promocions efectuades per no promotors:

Finançament destinat a la promoció immobiliària 30-06-2018

(Milers d'euros)

	Import en llibres brut	Deteriorament de valor acumulat	Valor en llibres	Excés de l'exposició bruta sobre l'import màxim recuperable de les garanties reals eficaces
Finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl) (negocis a Espanya)	6.712.967	(575.432)	6.137.535	1.294.231
De les quals: Dubtosos	1.168.005	(478.557)	689.448	521.137
<i>Promemòria:</i>				
Actius fallits	3.712.332			
Promemòria: Dades del balanç consolidat públic				
Préstecs a la clientela, excloent-ne les Administracions Públiques (negocis a Espanya) (import en llibres)				195.386.461



Finançament destinat a la promoció immobiliària 31-12-2017

(Milers d'euros)

	Import en llibres brut	Deteriorament de valor acumulat	Valor en llibres	Excés de l'exposició bruta sobre l'import màxim recuperable de les garanties reals eficaces
Finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl) (negocis a Espanya)	6.829.524	(636.609)	6.192.915	1.418.495
De les quals: Dubtosos	1.480.517	(549.323)	931.194	602.142
<i>Promemòria:</i>				
<i>Actius fallits</i>	3.816.292			

Promemòria: Dades del balanç consolidat públic

	Import
Préstecs a la clientela, excloent-ne les Administracions Públiques (negocis a Espanya) (import en llibres)	185.256.929

A continuació es facilita informació sobre les garanties rebudes de les operacions de finançament a la promoció immobiliària, negoci a Espanya, en funció de la classificació del risc d'insolvència del client:

Garanties rebudes en garantia d'operacions de promoció immobiliària

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Valor de les garanties reals	14.451.651	14.883.082
Del qual: garanteix riscos dubtosos	1.964.778	2.519.777
Valor d'altres garanties	107.049	115.137
Del qual: garanteix riscos dubtosos	1.958	11.710
Total	14.558.700	14.998.219

A continuació es detallen les garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària, negoci a Espanya, que recull el màxim nivell d'exposició al risc de crèdit.

Garanties financeres

(Milers d'euros)

	Valor comptable	
	30-06-2018	31-12-2017
Garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària	168.220	175.478
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	53.982	54.910



Es presenta a continuació la distribució per tipus de garantia del finançament destinat a promotors i promocions, negoci a Espanya, incloses les promocions efectuades per no promotors:

Finançament destinat a promotors i promocions per tipus de garantia

(Milers d'euros)

	Import en llibres brut	
	30-06-2018	31-12-2017
Sense garantia hipotecària	724.531	813.393
Amb garantia hipotecària	5.988.436	6.016.131
Edificis i altres construccions acabats	4.285.681	4.335.892
<i>Habitatge</i>	2.858.114	2.811.016
<i>Resta</i>	1.427.567	1.524.876
Edificis i altres construccions en construcció	1.060.116	931.428
<i>Habitatge</i>	920.613	839.971
<i>Resta</i>	139.503	91.457
Sòl	642.639	748.811
<i>Sòl urbà consolidat</i>	377.603	422.489
<i>Resta de sòl</i>	265.036	326.322
Total	6.712.967	6.829.524

Finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

Detall dels crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges, negoci a Espanya:

Crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Import en llibres brut	Dels quals: Dubtosos	Import en llibres brut	Dels quals: Dubtosos
Sense hipoteca immobiliària	781.727	14.949	767.099	14.806
Amb hipoteca immobiliària, per rangs de LTV (**)	81.380.660	3.406.382	82.494.803	3.529.788
LTV ≤ 40%	21.281.883	223.471	21.020.919	226.950
40% < LTV ≤ 60%	30.897.439	480.112	31.351.499	515.957
60% < LTV ≤ 80%	21.604.514	691.201	22.524.204	811.889
80% < LTV ≤ 100%	4.379.487	652.704	4.682.038	779.881
LTV > 100%	3.217.337	1.358.894	2.916.143	1.195.111
Total Finançament per a l'adquisició d'habitatges	82.162.387	3.421.331	83.261.902	3.544.594

(*) Inclou el finançament per a l'adquisició d'habitatges atorgat per les participades Unió de Crèdits para la Financiación Inmobiliaria EFC, SAU (Credifimo) i Corporació Hipotecària Mutua.

(**) LTV calculat d'acord amb les últimes taxacions disponibles.



Actius adjudicats o adquirits en pagament de deutes

A continuació es detallen els actius adjudicats a Espanya, tenint en compte el tipus d'actiu, la seva procedència i tipologia de l'immoble:

Actius immobiliaris adjudicats

(Milers d'euros)

	30-06-2018 (1)				31-12-2017 (2)			
	Valor comptable brut	Correccions de valor per deteriorament d'actius (3)	Del qual: Correccions de valor per deteriorament d'actius des del moment d'adjudicació	Valor comptable net	Valor comptable brut	Correccions de valor per deteriorament d'actius (4)	Del qual: Correccions de valor per deteriorament d'actius des del moment d'adjudicació	Valor comptable net
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	8.989.217	(4.516.213)	(2.558.770)	4.473.004	9.889.708	(4.795.547)	(2.631.086)	5.094.161
Edificis i altres construccions acabats	4.701.298	(1.790.071)	(869.465)	2.911.227	5.275.095	(1.939.084)	(911.427)	3.336.011
Habitatge	3.662.099	(1.302.259)	(569.272)	2.359.840	4.144.525	(1.429.174)	(602.425)	2.715.351
Resta	1.039.199	(487.812)	(300.193)	551.387	1.130.570	(509.910)	(309.002)	620.660
Edificis i altres construccions en construcció	804.139	(460.813)	(190.345)	343.326	835.392	(463.481)	(176.374)	371.911
Habitatge	629.710	(367.168)	(154.148)	262.542	667.373	(372.890)	(141.796)	294.483
Resta	174.429	(93.645)	(36.197)	80.784	168.019	(90.591)	(34.578)	77.428
Sòl	3.483.780	(2.265.329)	(1.498.960)	1.218.451	3.779.221	(2.392.982)	(1.543.285)	1.386.239
Sòl urbà consolidat	1.634.294	(982.517)	(563.219)	651.777	1.810.711	(1.067.210)	(584.623)	743.501
Resta de sòl	1.849.486	(1.282.812)	(935.741)	566.674	1.968.510	(1.325.772)	(958.662)	642.738
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	4.478.793	(1.321.627)	(601.927)	3.157.166	4.535.129	(1.342.466)	(617.750)	3.192.663
Resta d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	1.802.699	(762.076)	(376.801)	1.040.623	1.872.977	(778.178)	(375.059)	1.094.799
Total	15.270.709	(6.599.916)	(3.537.498)	8.670.793	16.297.814	(6.916.191)	(3.623.895)	9.381.623

(1) Inclou els adjudicats classificats a l'epígraf «Actiu Tangible - Inversions immobiliàries» per un import de 2.806 milions d'euros nets i també inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 311 milions d'euros nets. No inclou els adjudicats de Banco BPI, que pugen a 41 milions de valor comptable net, en no ser negoci a Espanya.

(2) Inclou els adjudicats classificats a l'epígraf «Actiu Tangible - Inversions immobiliàries» per un import de 3.030 milions d'euros nets i també inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 473 milions d'euros nets. No inclou els adjudicats de Banco BPI, que pugen a 53 milions de valor comptable net, en no ser negoci a Espanya.

(3) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja a 18.834 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera puja 10.163 milions d'euros, 6.600 milions d'euros dels quals són correccions de valor registrades en balanç.

(4) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja a 20.083 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera puja 10.701 milions d'euros, 6.916 milions d'euros dels quals són correccions de valor registrades en balanç.

Refinançaments



El detall dels refinançaments per sectors econòmics és el següent:

Refinançaments 30-06-2018

(Milers d'euros)

	Total							
	Sense garantia real		Amb garantia real				Deteriorament de valor acumulat en el valor raonable degudes al risc de crèdit	
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Import màxim de la garantia real que es pot considerar			
				Garantia immobiliària	Resta de garanties reals			
Entitats de crèdit								
Administracions Públiques		50	161.733	452	75.826	42.269	0	(10.235)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)		46	36.106	12	1.604	1.386	61	(26.412)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)		6.637	2.294.653	13.054	2.955.514	1.915.491	32.470	(1.669.681)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>		548	88.028	3.418	1.062.052	692.742	1.841	(367.461)
Resta de llars		35.799	346.829	93.148	5.267.593	4.454.827	10.101	(950.751)
Total		42.532	2.839.321	106.666	8.300.537	6.413.973	42.632	(2.657.079)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

	Dels quals: Dubtosos							
	Sense garantia real		Amb garantia real				Deteriorament de valor acumulat en el valor raonable degudes al risc de crèdit	
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Import màxim de la garantia real que es pot considerar			
				Garantia immobiliària	Resta de garanties reals			
Entitats de crèdit								
Administracions Públiques		15	5.751	161	19.176	8.074	0	(10.235)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)		36	26.552	11	1.087	973	46	(26.248)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)		4.790	1.337.704	9.591	1.933.093	1.128.485	19.660	(1.536.179)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>		464	56.499	2.315	685.126	382.289	1.813	(322.378)
Resta de llars		21.680	244.052	59.205	3.434.585	2.733.310	5.556	(879.249)
Total		26.521	1.614.059	68.968	5.387.941	3.870.842	25.262	(2.451.911)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda



Refinançaments 31-12-2017

(Milers d'euros)

	Total						Deteriorament de valor acumulat o pèrdues acumulades en el valor raonable degudes al risc de crèdit
	Sense garantia real		Amb garantia real				
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Garantia immobiliària	Reste de garanties reals	
Entitats de crèdit							
Administracions Públiques	54	180.962	466	77.521	52.821		(6.880)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	60	36.587	12	1.394	1.306	4	(25.829)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	8.484	2.961.308	13.434	3.342.143	2.209.914	28.729	(1.879.563)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	807	148.761	3.520	1.181.833	811.463	1.842	(415.869)
Resta de llars	37.163	349.021	95.946	5.421.689	4.737.552	8.957	(731.467)
Total	45.761	3.527.878	109.858	8.842.747	7.001.593	37.690	(2.643.739)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

	Dels quals: Dubtosos						Deteriorament de valor acumulat o pèrdues acumulades en el valor raonable degudes al risc de crèdit
	Sense garantia real		Amb garantia real				
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Garantia immobiliària	Reste de garanties reals	
Entitats de crèdit							
Administracions Públiques	17	64.208	164	19.360	12.303		(6.880)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	45	26.208	11	1.004	944	4	(25.784)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	6.542	1.742.260	9.830	2.252.478	1.442.637	16.225	(1.791.722)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	711	112.666	2.361	842.721	522.361	1.790	(385.724)
Resta de llars	22.702	246.733	60.548	3.506.778	2.937.614	5.643	(699.648)
Total	29.306	2.079.409	70.553	5.779.620	4.393.498	21.872	(2.524.034)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda



El moviment de les operacions refinançades és el següent:

Moviment d'operacions refinançades

(Milers d'euros)

	30-06-2018	30-06-2017
Saldo inicial	9.726.886	9.163.771
Altes per combinació de negocis amb Banco BPI		1.089.608
Refinançaments i reestructuracions del període	845.897	826.730
<i>Promemòria: impacte registrat en el compte de pèrdues i guanys del període</i>	<i>(45.120)</i>	<i>(111.533)</i>
Amortitzacions de deute	(1.119.900)	(1.085.923)
Adjudicacions	(131.215)	(155.401)
Baixa de balanç (reclassificació a fallits)	(478.404)	(148.442)
Altres variacions	(360.485)	226.816
Saldo al final del període	8.482.779	9.917.159

A continuació es facilita informació sobre les garanties rebudes de les operacions refinançades en funció de la classificació del risc d'insolvència del client:

Garanties rebudes en garantia d'operacions refinançades (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Valor de les garanties reals	14.937.033	15.869.084
Del qual: garanteix riscos dubtosos	9.453.472	10.120.880
Valor d'altres garanties	306.401	218.222
Del qual: garanteix riscos dubtosos	261.896	24.276
Total	15.243.434	16.087.306

(*) El valor de la garantia és l'import màxim de la garantia rebuda excepte per a les operacions dubtoses, que és el seu valor raonable.



Risc de concentració

Concentració per ubicació geogràfica

A continuació s'informa del risc per àrea geogràfica:

Concentració per ubicació geogràfica 30-06-2018

(Milers d'euros)

	TOTAL	Resta de la Unió			
		Espanya	Europea	Amèrica	Resta del món
Bancs centrals i entitats de crèdit	41.929.987	22.797.527	16.632.694	831.453	1.668.313
Administracions Públiques	91.622.190	79.774.838	10.354.756	1.114.690	377.906
Administració central	77.520.554	66.759.913	9.268.045	1.114.690	377.906
Altres Administracions Públiques	14.101.636	13.014.925	1.086.711		
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	16.052.643	7.140.598	8.313.093	238.065	360.887
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	96.161.691	73.052.748	17.713.053	3.791.676	1.604.214
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.519.990	6.065.011	453.399	920	660
Construcció d'obra civil	4.730.881	3.688.389	687.085	336.368	19.039
Resta de finalitats	84.910.820	63.299.348	16.572.569	3.454.388	1.584.515
Grans empreses	50.360.797	35.785.011	10.810.796	2.786.241	978.749
Pimes i empresaris individuals	34.550.023	27.514.337	5.761.773	668.147	605.766
Resta de llars	123.414.878	110.073.026	12.795.692	168.307	377.853
Habitatges	96.076.579	84.708.716	10.908.627	137.694	321.542
Consum	14.383.903	13.537.396	803.436	15.121	27.950
Altres fins	12.954.396	11.826.914	1.083.629	15.492	28.361
TOTAL	369.181.389	292.838.737	65.809.288	6.144.191	4.389.173

Concentració per ubicació geogràfica 31-12-2017

(Milers d'euros)

	TOTAL	Resta de la Unió			
		Espanya	Europea	Amèrica	Resta del món
Bancs centrals i entitats de crèdit	37.392.330	21.800.503	13.242.627	776.232	1.572.968
Administracions Públiques	83.899.852	72.595.598	10.983.012	26.220	295.022
Administració central	70.793.952	60.402.201	10.070.607	26.122	295.022
Altres Administracions Públiques	13.105.900	12.193.397	912.405	98	0
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	15.596.770	6.428.068	8.598.244	391.023	179.435
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	96.802.213	75.204.955	16.848.514	3.437.362	1.311.382
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.555.214	6.135.558	418.741	20	895
Construcció d'obra civil	4.727.172	3.879.783	412.339	416.365	18.685
Resta de finalitats	85.519.827	65.189.614	16.017.434	3.020.977	1.291.802
Grans empreses	49.279.778	35.438.561	10.792.947	2.403.742	644.528
Pimes i empresaris individuals	36.240.049	29.751.053	5.224.487	617.235	647.274
Resta de llars	123.132.043	110.015.741	12.514.815	204.505	396.982
Habitatges	97.344.111	86.067.220	10.819.567	133.990	323.334
Consum	13.861.214	13.104.925	719.060	12.128	25.101
Altres fins	11.926.718	10.843.596	976.188	58.387	48.547
TOTAL	356.823.208	286.044.865	62.187.212	4.835.342	3.755.789



El detall del risc d'Espanya per comunitats autònomes és el següent:

Concentració per CA 30-06-2018

1 / 2

(Milers d'euros)

	Total	Andalusia	Balears	Canàries	Castella-la Manxa	Castella i Lleó
Bancs centrals i entitats de crèdit	22.797.527	242.590	0	0	7	9.308
Administracions Públiques	79.774.838	1.346.987	288.211	287.717	117.358	387.686
Administració central	66.759.913					
Altres Administracions Públiques	13.014.925	1.346.987	288.211	287.717	117.358	387.686
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	7.140.598	65.532	1.759	11.843	3.835	19.088
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	73.052.748	5.822.715	1.983.076	2.364.769	1.254.198	1.632.526
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.065.011	786.232	221.901	316.149	28.558	167.492
Construcció d'obra civil	3.688.389	265.271	58.941	97.113	58.753	56.063
Resta de finalitats	63.299.348	4.771.212	1.702.234	1.951.507	1.166.887	1.408.971
Grans empreses	35.785.011	887.452	669.609	759.954	311.243	508.802
Pimes i empresaris individuals	27.514.337	3.883.760	1.032.625	1.191.553	855.644	900.169
Resta de llars	110.073.026	18.081.911	4.168.098	6.287.145	2.728.498	3.752.828
Habitatges	84.708.716	13.496.829	3.316.825	5.222.724	2.175.383	3.082.674
Consum	13.537.396	2.439.010	513.199	762.205	318.443	355.046
Altres fins	11.826.914	2.146.072	338.074	302.216	234.672	315.108
TOTAL	292.838.737	25.559.735	6.441.144	8.951.474	4.103.896	5.801.436

Concentració per CA 30-06-2018

2 / 2

(Milers d'euros)

	Catalunya	Madrid	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	Resta (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	576.427	21.101.294	1.161	18.167	540.669	307.904
Administracions Públiques	4.198.984	3.698.841	639.912	744.127	669.086	636.016
Administració central						
Altres Administracions Públiques	4.198.984	3.698.841	639.912	744.127	669.086	636.016
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	15.033.118	28.903.667	1.252.056	5.067.616	3.470.315	6.268.692
Construcció i promoció immobiliària	1.413.235	2.143.862	141.540	366.817	173.232	305.993
Construcció d'obra civil	1.047.793	1.384.828	100.849	171.166	88.734	358.878
Resta de finalitats	12.572.090	25.374.977	1.009.667	4.529.633	3.208.349	5.603.821
Grans empreses	5.888.479	19.925.928	420.136	1.659.628	2.212.630	2.541.150
Pimes i empresaris individuals	6.683.611	5.449.049	589.531	2.870.005	995.719	3.062.671
Resta de llars	32.883.807	16.248.872	3.392.106	8.601.104	3.469.340	10.459.317
Habitatges	23.294.001	13.446.715	2.818.456	6.754.978	2.854.958	8.245.173
Consum	4.532.578	1.536.559	333.251	1.087.386	365.361	1.294.358
Altres fins	5.057.228	1.265.598	240.399	758.740	249.021	919.786
TOTAL	54.205.505	75.255.496	5.293.714	14.566.116	8.176.837	17.723.471

(*) Inclou les comunitats autònomes que en conjunt no representen més del 10% del total.



Concentració per CA 31-12-2017

1 / 2

(Milers d'euros)

	Total	Andalusia	Balears	Canàries	Castella-la Manxa	Castella i Lleó
Bancs centrals i entitats de crèdit	21.800.503	59.006	80	19	34	1.921
Administracions Públiques	72.595.598	1.302.401	172.962	315.481	134.985	139.396
Administració central	60.402.201					
Altres Administracions Públiques	12.193.397	1.302.401	172.962	315.481	134.985	139.396
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	6.428.068	88.026	4.359	9.007	3.047	18.248
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	75.204.955	5.710.526	1.955.899	2.421.277	1.211.534	1.644.938
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.135.558	819.311	227.588	329.963	30.316	192.543
Construcció d'obra civil	3.879.783	214.832	59.742	99.195	55.690	52.414
Resta de finalitats	65.189.614	4.676.383	1.668.569	1.992.119	1.125.528	1.399.981
Grans empreses	35.438.561	854.511	657.272	778.677	300.364	513.275
Pimes i empresaris individuals	29.751.053	3.821.872	1.011.297	1.213.442	825.164	886.706
Resta de llars	110.015.741	18.093.918	4.195.492	6.333.511	2.722.553	3.726.392
Habitatges	86.067.220	13.817.835	3.349.498	5.388.891	2.215.914	3.128.871
Consum	13.104.925	2.307.694	492.360	705.158	302.827	326.515
Altres fins	10.843.596	1.968.389	353.634	239.462	203.812	271.006
TOTAL	286.044.865	25.253.877	6.328.792	9.079.295	4.072.153	5.530.895

Concentració per CA 31-12-2017

2 / 2

(Milers d'euros)

	Catalunya	Madrid	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	Resta (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	475.447	20.108.786	506	279.618	636.164	238.922
Administracions Públiques	4.135.801	3.114.721	556.624	1.017.414	675.124	628.488
Administració central						
Altres Administracions Públiques	4.135.801	3.114.721	556.624	1.017.414	675.124	628.488
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	1.128.751	5.054.634	1.753	60.392	15.026	44.825
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	15.326.096	30.924.335	1.271.339	5.098.182	3.546.421	6.094.408
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	1.454.887	2.072.980	152.577	363.957	165.439	325.997
Construcció d'obra civil	1.064.583	1.638.097	82.708	170.354	91.052	351.116
Resta de finalitats	12.806.626	27.213.258	1.036.054	4.563.871	3.289.930	5.417.295
Grans empreses	5.693.167	19.886.684	426.033	1.782.464	2.161.131	2.384.983
Pimes i empresaris individuals	7.113.459	7.326.574	610.021	2.781.407	1.128.799	3.032.312
Resta de llars	32.938.581	16.307.689	3.385.780	8.511.295	3.423.020	10.377.510
Habitatges	23.518.845	13.674.519	2.870.419	6.852.981	2.868.229	8.381.218
Consum	4.535.351	1.544.341	319.897	1.004.887	348.275	1.217.620
Altres fins	4.884.385	1.088.829	195.464	653.427	206.516	778.672
TOTAL	54.004.676	75.510.165	5.216.002	14.966.901	8.295.755	17.384.153

(*) Inclou les comunitats autònomes que en conjunt no representen més del 10% del total.



Concentració per sectors econòmics

A continuació es recull la distribució del crèdit per activitat, garanties i *loan to value* a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, respectivament:

Concentració per activitat de préstecs a la clientela 30-06-2018

(Milers d'euros)

	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Préstecs amb garantia real. Import en llibres sobre import de l'última taxació disponible (<i>loan to value</i>)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	> 100%
Administracions Públiques	12.837.918	586.492	12.069	102.476	143.173	232.066	29.670	91.176
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	1.894.562	442.535	442.375	491.057	278.512	103.939	4.243	7.159
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	78.823.314	22.024.593	3.511.459	9.999.847	8.324.081	4.127.588	1.263.472	1.821.064
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.189.150	5.301.059	90.609	1.515.212	1.999.652	1.198.538	341.469	336.797
Construcció d'obra civil	4.325.709	531.516	82.832	247.962	203.404	85.182	27.762	50.038
Resta de finalitats	68.308.455	16.192.018	3.338.018	8.236.673	6.121.025	2.843.868	894.241	1.434.229
Grans empreses	34.240.097	3.509.341	1.437.378	2.169.681	1.186.339	552.732	161.968	875.999
Pimes i empresaris individuals	34.068.358	12.682.677	1.900.640	6.066.992	4.934.686	2.291.136	732.273	558.230
Resta de llars	122.951.758	104.736.501	926.946	29.980.210	38.494.497	28.812.756	6.262.897	2.113.087
Habitatges	96.077.522	94.704.057	304.621	25.429.428	35.120.147	27.005.149	5.685.593	1.768.361
Consum	14.340.159	3.686.718	323.262	1.870.019	1.251.179	614.056	186.601	88.125
Altres fins	12.534.077	6.345.726	299.063	2.680.763	2.123.171	1.193.551	390.703	256.601
TOTAL	216.507.552	127.790.121	4.892.849	40.573.590	47.240.263	33.276.349	7.560.282	4.032.486
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	8.482.779	6.523.396	210.318	1.198.309	1.658.173	2.389.312	880.840	607.083

Concentració per activitat 31-12-2017

(Milers d'euros)

	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Préstecs amb garantia real. Import en llibres sobre import de l'última taxació disponible (<i>loan to value</i>)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	> 100%
Administracions Públiques	11.745.147	668.013	284.837	153.224	258.260	377.941	88.869	74.556
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	4.077.535	408.601	915.013	984.376	238.547	91.099	2.093	7.499
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	78.433.818	23.681.280	3.911.756	9.944.323	8.928.733	4.504.843	1.545.263	2.669.874
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.222.891	5.348.308	71.609	1.507.556	2.049.286	1.149.276	413.463	300.336
Construcció d'obra civil	4.380.676	583.309	89.407	269.297	220.604	95.210	29.023	58.582
Resta de finalitats	67.830.251	17.749.663	3.750.740	8.167.470	6.658.843	3.260.357	1.102.777	2.310.956
Grans empreses	32.694.567	4.139.174	1.604.440	1.740.142	1.695.338	683.497	118.133	1.506.504
Pimes i empresaris individuals	35.135.684	13.610.489	2.146.300	6.427.328	4.963.505	2.576.860	984.644	804.452
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	122.598.361	106.574.210	1.107.742	29.762.798	38.938.623	29.116.519	7.292.963	2.571.049
Habitatges	97.344.110	96.074.380	314.281	25.092.544	35.389.374	27.238.630	6.592.871	2.075.242
Consum	13.852.737	3.816.095	385.859	1.896.057	1.322.352	634.485	237.783	111.277
Altres fins	11.401.514	6.683.735	407.602	2.774.197	2.226.897	1.243.404	462.309	384.530
TOTAL	216.854.861	131.332.104	6.219.348	40.844.721	48.364.163	34.090.402	8.929.188	5.322.978
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	9.706.647	7.329.779	324.966	1.286.103	1.894.209	2.323.024	1.214.748	936.660



3.2. Risc de mercat

Durant el primer semestre de 2018, l'import mitjà de VaR (Valor en Risc, o pèrdua potencial màxima diària, amb interval de confiança del 99% i horitzó d'un dia) de les activitats de negociació del Grup CaixaBank a Espanya ha estat d'1,1 milions d'euros.

A continuació, consta una estimació del VaR mitjà atribuïble als diferents factors de risc. Es pot observar que els consums són moderats i es concentren fonamentalment en el risc derivat de les fluctuacions de la corba de tipus d'interès, sent menor el pes de la resta de factors en què existeix posicionament en mercat.

VaR per factor de risc

(Milers d'euros)

	VaR mitjà	Tipus d'interès	Tipus de canvi	Preu d'accions	Taxa d'inflació	Preu primeres matèries	Spread de crèdit	Volatilitat tipus d'interès	Volatilitat tipus de canvi	Volatilitat preu d'accions
2017	1.116	612	141	144	299	0	332	44	82	188
Semestre 2018	1.071	583	123	236	205	0	290	24	85	188

Durant el primer semestre de 2018, el VaR mitjà i el VaR màxim al 99% amb horitzó temporal d'un dia (reescalonat mitjançant arrel de 10) de les activitats de negociació de Banco BPI ha estat de 0,1 i 0,2 milions d'euros, respectivament.

3.3. Risc de tipus d'interès estructural del balanç

El quadre següent mostra, mitjançant un *gap* estàtic, la distribució de venciments i revisions de tipus d'interès de les masses sensibles del balanç del Grup.

Matriu de venciments i revaloracions del balanç sensible a 31-05-2018

(Milers d'euros)

	1 any	2 anys	3 anys	4 anys	5 anys	> 5 anys	TOTAL
ACTIU							
Interbancari i bancs centrals	20.333.852	0	0	0	0	20.000	20.353.852
Crèdit a la clientela	164.801.073	15.790.431	4.323.903	3.123.954	2.344.856	13.844.210	204.228.427
Cartera de Renda Fixa	7.215.430	3.629.454	4.128.373	10.637.184	3.789.871	3.317.148	32.717.460
Total Actiu	192.350.355	19.419.885	8.452.276	13.761.138	6.134.727	17.181.358	257.299.739
PASSIU							
Interbancari i bancs centrals	12.447.454	237.999	28.746.319	80.742	47.211	211.529	41.771.254
Dipòsits de la clientela	124.338.902	18.044.729	9.317.118	8.369.919	8.397.330	38.125.120	206.593.118
Emissions	6.390.417	2.426.643	3.815.396	4.392.076	3.984.022	14.672.211	35.680.765
Total Passiu	143.176.773	20.709.371	41.878.833	12.842.737	12.428.563	53.008.860	284.045.137
Diferència Actiu menys Passiu	49.173.582	(1.289.486)	(33.426.557)	918.401	(6.293.836)	(35.827.502)	(26.745.398)
Cobertures	(9.492.440)	3.080.710	1.869.784	1.011.138	2.000.471	1.548.087	17.750
Diferència total	39.681.142	1.791.224	(31.556.773)	1.929.539	(4.293.365)	(34.279.415)	(26.727.648)



La sensibilitat del marge d'interessos i del valor patrimonial són mesures que es complementen i permeten una visió global del risc estructural, més centrada en el curt i mitjà termini en el primer cas, i en el mitjà i llarg termini en el segon. Seguint la metodologia de càlcul de la sensibilitat utilitzada en els comptes anuals de l'exercici 2017, a continuació es presenta el detall:

Sensibilitat de tipus d'interès

(Milions d'euros)

	+100 p.b.	-100 p.b. (3)
Marge d'interessos (1)	467	(46)
Valor patrimonial de les masses sensibles de balanç (2)	1.650	332

(1) Sensibilitat a 1 any del marge d'interessos de les masses sensibles de balanç.

(2) Sensibilitat del valor econòmic base de les masses sensibles de balanç.

(3) Es considera un *floor* en el 0%, excepte per als tipus que estiguin per sota del 0% en l'escenari base objecte de *stress*.

3.4. Risc de liquiditat

El Grup gestiona aquest risc amb l'objectiu de mantenir uns nivells de liquiditat que permetin atendre de forma folgada els compromisos de pagament i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables mantenint-se, en qualsevol moment, dins el marc d'apetit al risc.

La liquiditat bancària del Grup CaixaBank, materialitzada en actius líquids d'alta qualitat (denominats *high quality liquid assets* – HQLAS) per al càlcul de la ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*) i afegint el saldo disponible no format pels actius anteriors de la pòlissa de crèdit amb el Banc Central Europeu (BCE), es presenta a continuació:

Actius líquids (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Valor de mercat	Import ponderat aplicable	Valor de mercat	Import ponderat aplicable
Actius Level 1	59.213.565	59.213.565	51.772.969	51.772.969
Actius Level 2A	21.513	18.286	332.627	282.733
Actius Level 2B	5.166.473	2.708.221	2.858.172	1.554.070
Total HQLAS	64.401.551	61.940.072	54.963.768	53.609.772
Disponible en pòlissa no HQLA		17.951.658		19.165.232
Total actius líquids (HQLAS + disponible en pòlissa no HQLA)		79.891.730		72.775.004

(*) Criteris establerts per a l'elaboració de la ràtio LCR (*liquidity coverage ratio*)

La ràtio LCR és de 218% i 202% a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, respectivament. El LCR mitjà dels dotze últims mesos ha estat del 199%.



Entre les mesures habilitades per a la gestió del risc de liquiditat i amb sentit d'anticipació destaquen:

- Manteniment de programes d'emissió per tal d'escurçar els terminis de formalització de l'emissió de valors al mercat

Capacitat d'emissió de deute

(Milers d'euros)

	Capacitat total d'emissió	Nominal utilitzat a 30-06-2018
Programa de Pagarés CaixaBank (1)	3.000.000	8.870
Programa de Renda fixa CaixaBank (2)	15.000.000	9.572.753
Programa EMTN («Euro Medium Term Note») CaixaBank (3)	15.000.000	7.000.000
Programa EMTN («Euro Medium Term Note») BPI (4)	7.000.000	328.548
Programa de Mortgage Covered Bonds de BPI (5)	7.000.000	6.250.000
Programa Obrigações sobre o Sector Público (6)	2.000.000	600.000

(1) Programa de pagarés registrat a CNMV el 18-07-2017. El dia 12-07-2018 es va registrar un nou programa per 1.000 milions d'euros ampliable a 3.000 milions d'euros.

(2) Fulllet de Base de Valors no Participatius registrat a CNMV el 20-07-2017.

(3) Registrat a la Borsa d'Irlanda el 23-04-2018.

(4) Registrat en la «Commission de surveillance du secteur financier» (the «CSSF») de Luxemburg de 20 de març de 2018.

(5) Registrat en la CMVM «Comissão do Mercado do Valores Mobiliários» el 22 de febrer de 2018.

(6) Programa registrat en la CMVM «Comissão do Mercado do Valores Mobiliários» el 12 d'octubre de 2017.

- Capacitat d'emissió de títols garantits (cèdules hipotecàries, territorials...)

Capacitat d'emissió de cèdules

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Capacitat d'emissió de Cèdules hipotecàries	3.061.790	2.804.590
Capacitat d'emissió de Cèdules territorials	1.825.060	355.016

El finançament obtingut del Banc Central Europeu, a través dels diferents instruments de política monetària, és de 28.820 milions d'euros a 30 de juny de 2018 respecte als 28.820 milions d'euros a 31 de desembre de 2017. El saldo actual disposat a 30 de juny de 2018 es correspon per un saldo de 28.183 milions d'euros amb les subhastes extraordinàries de liquiditat denominades TLTRO II (*Targeted Longer-Term Refinancing Operations II*) amb venciment el juny de 2020 per 24.729 milions d'euros, desembre de 2020 per 2.500 milions d'euros i març de 2021 per 954 milions d'euros i per un saldo de 637 milions d'euros amb les subhastes extraordinàries de liquiditat denominades TLTRO I (*Targeted Longer-Term Refinancing Operations I*) amb venciment el setembre de 2018.

Les polítiques de finançament del Grup tenen en compte una distribució equilibrada dels venciments de les emissions, evitant-ne la concentració i duent a terme una diversificació en els instruments de finançament. Durant el primer semestre s'han produït venciments d'emissions en mercats majoristes per 3.157 milions d'euros i noves emissions per un import de 4.875 milions d'euros (vegeu Nota 16). La dependència dels mercats majoristes és reduïda i els venciments nominals de deute institucional previstos per al 2018 pugen a 1.825 milions d'euros.



A continuació es mostren els venciments del finançament majorista (nets d'autocartera):

Venciments de finançament majorista (net d'autocartera)

(Milers d'euros)

	Fins a un mes	1-3 mesos	3-12 mesos	1-5 anys	>5 anys	Totals
Cèdules hipotecàries	300.000	0	3.568.023	6.981.639	10.006.742	20.856.404
Cèdules territorials	0	0	0	0	0	0
Deute sènior	1.674	2.077	32.515	1.044.134	1.062.010	2.142.410
Deute subordinat i participacions preferents	0	0	0	0	6.183.056	6.183.056
Senior Non Preferred	0	0	0	1.250.000	0	1.250.000
Total Venciments d'emissions majoristes	301.674	2.077	3.600.538	9.275.773	17.251.808	30.431.870

Instrumentos financieros que incluyen cláusulas que provoquen reembolso acelerat

El Grup té instruments que inclouen clàusules que poden provocar el reemborsament accelerat en cas que es produeixi algun dels esdeveniments recollits en els contractes. A continuació, es mostra el detall d'aquestes operacions per naturalesa de contracte:

Instrumentos amb clàusules de reembolso anticipat

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Préstecs rebuts (1)	1.204.840	1.121.030

(1) Aquests préstecs estan inclosos a l'epígraf «Passius financers a cost amortitzat - Dipòsits d'entitats de crèdit». Només s'inclouen préstecs amb clàusules de reemborsament de caiguda de *rating* fins a 3 *notches*.

3.5. Risc operacional

Durant el primer semestre de 2018 el Marc Integral de Gestió de Risc Operacional i de la Normativa de Risc Operacional han estat substituïts per la Política Corporativa de Risc Operacional, que recull les actualitzacions necessàries i s'alinea amb l'estructura general de Polítiques de Risc.

La direcció de Risc de Crèdit i Operacional està participant activament en la confecció de l'exercici de *Stress Test*, aportant sèries històriques de pèrdues i projeccions per als propers 3 anys sota un escenari central i un advers.

Durant aquest període s'ha consolidat la integració de Banco BPI en l'esquema de gestió de risc operacional, fonamentalment en la coordinació de les mesures de risc operacional (en especial, les bases de dades de pèrdues), el càlcul dels requeriments de capital, i el govern corporatiu del risc operacional.

Dins el marc d'Apetit al risc s'ha avançat en el desenvolupament de nous indicadors que permetin proporcionar més sensibilitat als canvis en la gestió.

3.6. Resta de riscos

No s'han produït canvis significatius en les polítiques i nivells de risc durant el primer semestre de 2018.



4. Gestió de la solvència

En el quadre següent es detallen els recursos propis computables del Grup (*phase-in*):

Recursos propis computables

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Import	en %	Import	en %
Patrimoni net comptable	24.099.023		24.683.281	
Fons Propis Comptables	24.657.558		24.203.895	
<i>Capital</i>	5.981.438		5.981.438	
<i>Resultat</i>	1.298.244		1.684.167	
<i>Reserves i altres (1)</i>	17.377.876		16.538.290	
Interessos minoritaris i Un altre resultat global acumulat (OCI) (2)	(558.535)		479.386	
Resta d'instruments de CET1	(797.427)		(755.785)	
Ajust computabilitat interessos minoritaris i OCI	57.491		(147.896)	
Altres ajustos (3)	(854.918)		(607.889)	
Instruments CET1	23.301.596		23.927.496	
Deduccions CET1 (4)	(6.101.057)		(4.961.008)	
Actius intangibles	(4.228.419)		(3.364.813)	
Actius per impostos diferits	(1.564.928)		(1.125.674)	
Resta de deduccions de CET1	(307.710)		(470.521)	
CET1	17.200.539	11,6%	18.966.488	12,7%
Instruments AT1 (5)	2.232.276		999.000	
Deduccions AT1 (4)	0		(891.300)	
Actius intangibles	0		(841.203)	
Resta de deduccions d'AT1	0		(50.097)	
TIER 1	19.432.815	13,1%	19.074.188	12,8%
Instruments T2 (6)	4.153.252		5.023.123	
Deduccions T2 (4)	0		(50.097)	
TIER 2	4.153.252	2,8%	4.973.026	3,3%
CAPITAL TOTAL	23.586.067	15,9%	24.047.214	16,1%
Altres instruments subordinats computables MREL (7)	1.255.826		1.607.865	
CAPITAL TOTAL + SNP	24.841.893	16,8%	25.655.079	17,2%
Promemòria: Actius Ponderats per Risc	147.897.950		148.940.259	
<i>Risc de crèdit</i>	111.951.262		110.818.912	
<i>Risc accionarial</i>	20.915.638		22.860.407	
<i>Risc operacional</i>	12.982.647		12.982.647	
<i>Risc de mercat</i>	2.048.403		2.278.293	
Promemòria: Ràtios previstes al final del període transitori (<i>fully loaded</i>) (8)				
CET1	16.822.305	11,4%	17.322.953	11,7%
Tier 1	19.054.581	12,9%	18.321.953	12,3%
Capital total	23.207.833	15,7%	23.345.076	15,7%
APR	147.754.486		148.694.598	

(1) Principalment variació per reclassificació de resultat de l'any anterior i per impacte primera aplicació IFRS-9.

(2) Principalment per efectes de mercat i recompra minoritaris BPI.

(3) Principalment previsió de dividends i ajustos per valoració prudencial (AVA).

(4) Amb el canvi de fases en la implantació de Basilea 3, l'1 de gener de 2018, totes les deduccions es traslladen a CET1.

(5) Inclou l'emissió de 1.250 milions d'euros d'instruments de Tier 1 addicional el març de 2018.

(6) Emissió de 1.000 milions d'instruments de Tier2 l'abril de 2018 i amortització d'una emissió d'instruments de Tier 2 de 2.072 milions d'euros al maig (dels quals 1.574 milions d'euros són computables).

(7) Principalment deute *senior non-preferred* (SNP).

(8) El rang objectiu establert en el pla estratègic és del [11-12%] per al CET1 i un mínim del 14,5% per al Capital Total.



Les ràtios regulatòries de CaixaBank a nivell individual són del 12,8% CET1, 14,4% Tier1 i 17,5% Capital Total.

En el quadre següent es recull un resum dels requeriments mínims dels recursos propis computables:

Requeriments mínims

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Import	en %	Import	en %
Requeriments mínims BIS III <i>phase-in</i>				
CET1 (*)	11.924.272	8,063%	10.984.344	7,375%
Tier1	14.142.741	9,563%	13.218.448	8,875%
Capital total	17.100.700	11,563%	16.197.253	10,875%

(*) Inclou el mínim exigit per Pilar 1 del 4,5%; el requeriment de Pilar 2 (procés de revisió supervisora) de l'1,5%; el coixí de conservació de capital de l'1,875% (2,5% d'implantació gradual en 4 anys fins al 2019) i el coixí OEIS (una altra entitat d'importància sistèmica) del 0,1875% (0,25% d'implantació gradual en 4 anys fins al 2019).

En el quadre següent es presenta un detall de la ràtio de palanquejament:

Ràtio de palanquejament

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Exposició	352.884.536	344.281.393
Ràtio de palanquejament (Tier 1/Exposició) <i>phase-in</i>	5,5%	5,5%



5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció

Retribució a l'accionista

La periodicitat dels pagaments de dividends en el marc de la política de remuneració de l'accionista va ser acordada pel Consell d'Administració en la sessió del 23 de febrer de 2017. En aquest Consell es va acordar que la remuneració corresponent a l'exercici 2018 es faci mitjançant el pagament de dos dividends en efectiu, amb periodicitat semestral. En línia amb el Pla Estratègic 2015-2018, CaixaBank reitera la seva intenció de remunerar els seus accionistes distribuint un import en efectiu igual o superior al 50% del benefici net consolidat (53% el 2017).

Els dividends distribuïts durant el primer semestre de l'exercici 2018 han estat els següents:

Distribució de dividends pagats durant el primer semestre de 2018

(Milers d'euros)

	Euros per acció	Import pagat en efectiu	Data de anunci	Data de pagament
Dividend en efectiu				
Dividend complementari de l'exercici 2017	0,08	478.307	06-04-2018	13-04-2018

Benefici per acció

A continuació es presenten els càlculs del benefici bàsic i diluït per acció, tenint en compte el resultat consolidat del Grup CaixaBank atribuïble a la societat dominant:

Càlcul del benefici bàsic i diluït per acció

	30-06-2018	30-06-2017
Numerador (en milers d'euros)	1.262.319	837.179
Resultat atribuït a l'entitat dominant	1.298.244	839.490
Import cupó participacions preferents (AT1)	(35.925)	(2.311)
Denominador (en milers d'accions)		
Nombre mitjà d'accions en circulació (*)	5.978.079	5.977.874
Nombre ajustat d'accions (benefici bàsic per acció)	5.978.079	5.977.874
Benefici bàsic per acció (en euros)	0,21	0,14
Benefici diluït per acció (en euros) (**)	0,21	0,14

(*) Nombre mitjà d'accions en circulació, excloent-ne el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera al llarg del període. S'han establert els ajustos retroactius previstos en la NIC 33 en el marc normatiu.

(**) Les participacions preferents no tenen impacte en el càlcul del benefici diluït per acció en ser remota la seva convertibilitat. Adicionalment, els instruments de patrimoni net associats a components retributius no són significatius.



6. Combinacions de negocis i participacions en entitats dependents

A l'Annex 1 dels comptes anuals consolidats de 2017 es facilita la informació sobre les entitats dependents.

Durant el primer semestre de 2018 no s'han produït combinacions de negocis.

Banco BPI

El 6 de maig de 2018 CaixaBank va acordar adquirir accions de Banco BPI de societats del grup Allianz, representatives d'un 8,425% del capital social de Banco BPI. El preu de compra total d'aquesta adquisició és de 178 milions d'euros (1,45 euros per acció). Després d'aquesta adquisició, CaixaBank, SA és titular d'un 92,935% del capital social de Banco BPI.

CaixaBank va sol·licitar al President de la Junta General d'Accionistes de BPI la convocatòria de la Junta per aprovar l'exclusió de cotització de BPI, de conformitat amb el que estableix l'article 27.1.b) del Codi de Valors portuguès. La Junta General Extraordinària d'Accionistes va tenir lloc el 29 de juny de 2018, en la qual es va aprovar l'exclusió de cotització de Banco BPI.

Quan l'exclusió de cotització sigui aprovada per la CMVM, CaixaBank té la intenció de procedir amb la compravenda forçosa de totes les accions romanents a un preu igualment d'1,45 euros per acció, de conformitat amb l'article 490 del Codi de Societats Mercantils portuguès. El desemborsament total en efectiu per adquirir les accions romanents de Banco BPI (del 92,935% al 100%) a un preu d'1,45 euros per acció és de 149 milions d'euros.

A 30 de juny de 2018, després de l'adquisició de participacions en mercat a 1,45 euros per acció, la participació de CaixaBank en BPI és del 94,2%.



7. Retribucions del «personal clau de la direcció»

A la Nota 9 de la memòria dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017 es detallen les remuneracions i altres prestacions als membres del Consell d'Administració i l'Alta Direcció corresponents a l'exercici 2017.

Remuneracions al Consell d'Administració

A continuació es detallen les remuneracions i altres prestacions meritades, a favor de les persones que han integrat el Consell d'Administració de CaixaBank en la seva condició de consellers, pel període en què han format part d'aquest col·lectiu:

Remuneracions al Consell d'Administració

(Milers d'euros)

	30-06-2018	30-06-2017
Remuneració per pertinença al Consell	1.812	1.706
Remuneració fixa	709	1.002
Remuneració variable (1)	496	492
Altres prestacions a llarg termini (2)	194	178
Altres conceptes (3)	56	95
<i>dels quals primes d'assegurança de vida</i>	<i>51</i>	<i>91</i>
Altres càrrecs en societats del Grup	485	360
Total	3.752	3.833
Remuneracions percebudes per representació de l'Entitat en Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres amb representació, fora del grup consolidable (4)	431	441
Total remuneracions	4.183	4.274
Crèdits concedits	50	1.081
Fons i Plans de pensions: drets acumulats (5)	20.877	16.491
Nombre de persones a final del període (6)	18	17

(1) La retribució variable correspon a la part proporcional del bonus objectiu de l'exercici, estimant una consecució del 100%, així com la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 6 d'abril de 2018.

(2) Inclou les primes de l'assegurança de previsió i els beneficis discrecionals de pensió.

(3) Inclou la retribució en espècie (primes d'assegurança de salut i primes d'assegurança de vida pagades a favor dels consellers executius), interessos meritats sobre l'efectiu de la retribució variable diferida, altres primes d'assegurances pagades i altres beneficis.

(4) Aquesta retribució figura registrada en el compte de resultats de les societats respectives.

(5) Inclou els drets per pensions acumulades del Consell d'Administració.

(6) A 30 de juny de 2018 i a 31 de desembre de 2017 el Consell d'Administració estava format per 18 membres, la totalitat dels previstos.

Durant els sis primers mesos de 2018 la composició del Consell ha experimentat els canvis següents:

- El 21 de desembre de 2017, el senyor Antonio Massanell Lavilla va presentar la seva renúncia al càrrec de Vicepresident i membre del Consell d'Administració amb efecte a 31 de desembre de 2017.
- El 26 d'abril de 2018, el senyor Tomás Muniesa Arantegui ha estat nomenat membre del Consell d'Administració i Vicepresident de CaixaBank i manté les seves actuals funcions de Director General d'Assegurances i Gestió d'Actius a CaixaBank.

CaixaBank no té concretes obligacions en matèria de compromisos per pensions amb els membres, antics i actuals, del Consell d'Administració per la seva condició de Consellers.

No hi ha indemnitzacions pactades en cas de terminació de les funcions com a consellers, llevat de les condicions indemnitzatòries pactades per al Conseller Delegat.



Remuneracions a l'Alta Direcció

En el quadre següent es detallen les remuneracions totals meritades pels membres de l'Alta Direcció de CaixaBank, per al període en què han format part del col·lectiu. Les remuneracions es registren en el capítol «Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys del Grup CaixaBank.

Remuneracions a l'Alta Direcció

(Milers d'euros)

	30-06-2018	30-06-2017
Retribucions salarials (1)	4.660	5.266
Prestacions postocupació (2)	704	627
Altres prestacions a llarg termini	92	110
Total	5.456	6.003
Remuneracions percebudes per representació de l'Entitat en Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres amb representació, fora del grup consolidable (3)	300	382
Total remuneracions	5.756	6.385
Nombre de persones (4)	10	12

(1) Aquest import inclou la retribució fixa, en espècie i variable total assignada als membres de l'Alta Direcció. La retribució variable correspon a la part proporcional del bonus objectiu de l'exercici, estimant una consecució del 100%, incloent-hi també la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 23 d'abril de 2015.

(2) Inclou les primes de l'assegurança de previsió i els beneficis discrecionals de pensió, d'acord amb la Circular 2/2016 de Banc d'Espanya.

(3) Aquesta retribució figura registrada en el compte de resultats de les societats respectives.

(4) Per a una correcta comparació de les Remuneracions de l'Alta Direcció entre els períodes de sis mesos dels exercicis 2018 i 2017, cal tenir en compte la diferent composició d'aquesta.

Els contractes laborals amb els membres del Comitè de Direcció contenen clàusules sobre indemnitzacions en cas de cessament o rescissió anticipada d'aquests.



8. Actius financers

A continuació es desglossen els actius financers, excloent-ne els actius financers afectes al negoci assegurador, per naturalesa i cartera comptable, llevat dels saldos corresponents a «Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista» i «Derivats – Comptabilitat de cobertures». Tots els actius es presenten, si escau, nets de fons de deteriorament:

Detall d'actius financers 30-06-2018

(Milers d'euros)

	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers no destinats a negociació valorats a valor raonable amb canvis en resultats	Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	Actius financers a cost amortitzat	TOTAL
Derivats de negociació	8.560.603					8.560.603
Instruments de patrimoni	358.239	234.988		2.318.557		2.911.784
Valors representatius de deute	1.158.396	145.416		17.708.438	16.924.238	35.936.488
Préstecs i bestretes		363.734			226.567.607	226.931.341
Bancs centrals					5.000	5.000
Entitats de crèdit					8.939.524	8.939.524
Clientela		363.734			217.623.083	217.986.817
Total	10.077.238	744.138	0	20.026.995	243.491.845	274.340.216

Detall d'actius financers 31-12-2017

(Milers d'euros)

	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Inversions mantingudes fins al venciment	TOTAL
Derivats de negociació	8.162.172					8.162.172
Instruments de patrimoni	402.714	4.299.161	2.882.849			7.584.724
Valors representatius de deute	2.031.798	2.100.347	66.671.858	2.575.603	11.084.829	84.464.435
Préstecs i bestretes		100.299		223.696.896		223.797.195
Bancs centrals				5.000		5.000
Entitats de crèdit		100.299		7.374.035		7.474.334
Clientela				216.317.861		216.317.861
Total	10.596.684	6.499.807	69.554.707	226.272.499	11.084.829	324.008.526

Préstecs a la clientela

A continuació es detallen els epígrafs «Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats» i «Actius financers a cost amortitzat» per activitat:

Detall del risc de crèdit - Préstecs a la clientela (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018	
	Exposició comptable	Cobertura
Administracions Públiques	12.529.754	(24.109)
Altres societats financeres	3.320.263	(33.792)
Crèdit a empreses i empresaris individuals	83.085.766	(4.416.979)
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.813.969	(631.022)
Resta d'empreses i empresaris individuals	76.271.797	(3.785.957)
Resta de llars	125.075.282	(2.343.919)
Habitatges	97.237.579	(1.355.550)
Resta de finalitats	27.837.703	(988.369)
Total	224.011.065	(6.818.799)

(*) No inclou bestretes a la clientela



Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats

El febrer de 2018, la societat dependent Banco BPI va comunicar que, juntament amb el Fundo de Pensões do Banco BPI, va signar un contracte a través del qual van acordar vendre a Violas SGPS, SA les seves quotes en la societat Viacer - Sociedad Gestora de Participaciones Sociales, Lda (Viacer), societat que té el 56% del capital social de Super Bock Group, SGPS, SA. Banco BPI és titular del 14% del capital social de Viacer, que va acordar vendre per un import de 130 milions d'euros, i Fundo de Pensões do Banco BPI és titular de l'11% del capital social de Viacer, que va acordar vendre per 103 milions d'euros. Aquesta operació ha suposat un benefici de 60 milions d'euros registrats a l'apartat «Guanyos o pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats (net)» del compte de pèrdues i guanyos.

Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts, tenint en compte la naturalesa de les operacions, és el següent:

Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017 (*)
Instruments de patrimoni	2.318.557	2.882.849
Accions de societats cotitzades	1.909.538	2.229.712
Accions de societats no cotitzades	409.019	449.228
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i d'altres (vegeu Nota 1)		203.909
Valors representatius de deute (**)	17.708.438	66.671.858
Deute públic espanyol	13.792.229	54.492.743
<i>Lletres del tresor</i>	0	65.037
<i>Obligacions i bons de l'Estat</i>	11.069.799	50.638.225
<i>Resta d'emissions</i>	2.722.430	3.789.481
Deute Públic estranger	3.782.254	8.714.605
Emesos per entitats de crèdit	83.508	2.678.671
Altres emissors espanyols	50.425	49.358
Altres emissors estrangers	22	736.481
Total	20.026.995	69.554.707

(*) Correspon a saldos classificats a l'epígraf «Actius financers disponibles per a la venda» (vegeu Nota 1).

(**) Durant el primer semestre de 2018 s'han efectuat vendes de cartera de renda fixa per un import de 4.540 milions d'euros d'import nominal amb un benefici de 45 milions d'euros, recollits a l'epígraf de «Guanyos o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets» i 80 milions d'euros de benefici en l'epígraf «Guanyos o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures, nets» per la cancel·lació de la microcobertura de valor raonable d'aquesta cartera.

El moviment que s'ha produït en els «Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global - Instruments de patrimoni», és el següent:

Moviments d'instruments de patrimoni

(Milers d'euros)

	31-12-2017	1a aplicació NIIF 9 (Nota 1)	Compres i ampliacions de capital	Vendes	Imports transferits a reserves	Ajustos a valor de mercat i diferències de canvi	Traspasos i Altres	30-06-2018
Telefónica, SA (*)	2.109.346					(219.632)		1.889.714
Altres	773.503	(243.265)	(2.792)	(17.183)	(11.831)	(70.365)	776	428.843
Total	2.882.849	(243.265)	(2.792)	(17.183)	(11.831)	(289.997)	776	2.318.557

(*) A 31 de desembre de 2017, CaixaBank tenia contractada una microcobertura de valor raonable sobre un 0,88% d'aquesta participació, que va ser cancel·lada l'abril de 2018.



Actius financers a cost amortitzat

Valors representatius de deute

A continuació es detalla la cartera d'Actius financers a cost amortitzat – Valors representatius de deute tenint en compte la naturalesa de les operacions:

Detall de valors representatius de deute (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017 (**)
Deute públic	13.826.929	9.696.923
Emissors privats espanyols	1.374.030	1.530.658
Emissors privats estrangers	1.723.279	2.432.851
Total	16.924.238	13.660.432

(*) Principalment, aquests actius es troben classificats en Stage 1.

(**) Correspon a saldos classificats als epígrafs «Préstecs i partides a cobrar» i «Inversions mantingudes fins al venciment» (vegeu Nota 1).

Préstecs i bestretes a la clientela

A continuació es detallen els epígrafs per Stage:

Préstecs i partides a cobrar - Clientela per Stage 30-06-2018

(Milers d'euros)

	Exposició comptable			Cobertura		
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 1	Stage 2	Stage 3
Préstecs i partides a cobrar - Clientela (*)	195.571.375	16.702.860	12.210.647	(1.059.315)	(728.387)	(5.074.097)

Préstecs i partides a cobrar - Clientela per Stage 01-01-2018

(Milers d'euros)

	Exposició comptable			Cobertura		
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 1	Stage 2	Stage 3
Préstecs i partides a cobrar - Clientela (*)	193.224.169	15.663.409	13.780.771	(971.747)	(588.954)	(6.018.122)

(*) A 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017 no hi ha cap operació originada amb deteriorament.

A continuació s'ofereix el detall de les garanties rebudes per a la concessió d'operacions del Grup:

Garanties rebudes (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Valor de les garanties reals	355.997.764	361.574.675
Del qual: garanteix riscos dubtosos	17.768.603	20.144.026
Valor d'altres garanties	6.287.350	5.775.682
Del qual: garanteix riscos dubtosos	387.110	181.121
Total	362.285.114	367.350.357

(*) El valor de la garantia és l'import menor entre la garantia rebuda i l'import del préstec, excepte per a les operacions dubtoses, que és el seu valor raonable.



A continuació es detalla el moviment que s'ha produït durant el primer semestre de 2018 en el saldo de «Préstecs i bestretes a la clientela» classificats en Stage 3:

Moviment de Stage 3

(Milers d'euros)

	30-06-2018
Saldo a 01-01-2018	13.780.771
Augment per refinançaments	354.915
Addició de nous actius	1.244.689
Actius adjudicats i adquirits a promotors i particulars	(291.153)
Actius normalitzats i altres	(1.879.125)
Actius donats de baixa per alienació	(470.130)
Altres actius donats de baixa	(529.320)
Saldo a 30-06-2018	12.210.647

A continuació es mostra el moviment produït durant el primer semestre de 2018 en el saldo de les provisions que cobreixen les pèrdues per deteriorament dels actius que integren el capítol «Actius financers a cost amortitzat - Préstecs i bestretes a la clientela»:

Moviment de les provisions per pèrdua de deteriorament d'actius - Préstecs i bestretes a la clientela (*)

(Milers d'euros)

	De Stage 1:	De Stage 2:	De Stage 3:	TOTAL
Saldo a 31-12-2017	1.313.785		5.502.032	6.815.817
1a aplicació NIIF 9 (vegeu Nota 1) (**)	(342.038)	588.954	516.090	763.006
Saldo a 01-01-2018	971.747	588.954	6.018.122	7.578.823
Dotació amb càrrec a resultats (neta)	87.568	139.433	(97.125)	129.876
Utilitzacions			(733.061)	(733.061)
Traspassos i altres (***)			(113.839)	(113.839)
Total	1.059.315	728.387	5.074.097	6.861.799

(*) Inclou a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017 fons per a altres actius financers que pugen a 4.756 i 5.291 milers d'euros, respectivament.

(**) Inclou 778.183 milers d'euros de canvi de valoració per l'entrada en vigor de la NIIF 9.

(***) La columna de «Traspassos i altres» inclou, principalment, el traspàs de provisions constituïdes per a la cobertura del risc d'insolvència d'operacions creditícies de CaixaBank cancel·lades mitjançant l'adquisició d'actius immobiliaris per part de Building Center, SAU a fons per a la cobertura d'aquests actius.

El detall de les provisions per a la cobertura del risc de crèdit en funció de la forma de la seva determinació és el següent:

Provisions de la inversió creditícia pel mètode de determinació

(Milers d'euros)

	30-06-2018	01-01-2018
Cobertura determinada individualment	2.351.860	2.153.766
Cobertura determinada col·lectivament	4.509.939	5.425.057
Total	6.861.799	7.578.823



A continuació es mostra el resum dels moviments que han tingut lloc durant el primer semestre de 2018, en les partides donades de baixa del balanç consolidat per considerar-se remota la seva recuperació. Aquests actius financers consten registrats com a «Actius en suspens» en comptes d'ordre complementaris als balanços consolidats.

Moviment d'actius fallits (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2018	30-06-2017
Saldo a l'inici de l'exercici	15.822.981	15.457.081
Addicions:	1.163.347	2.160.263
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI		1.284.459
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius	733.061	456.766
Amb càrrec directe al compte de pèrdues i guanys	331.745	311.140
altres causes	98.541	107.898
Baixes:	(778.611)	(1.350.337)
Per recuperació en efectiu del principal	(194.431)	(153.568)
Per recuperació en efectiu dels productes vençuts i no cobrats	(24.071)	(32.881)
Per alienació de fallits (capital i interessos)	(177.499)	(563.678)
Per condonació, prescripció i altres causes	(382.610)	(600.210)
Saldo al final del període	16.207.717	16.267.007

(*) Inclou 4.609 i 4.454 milions d'euros a 30 de juny de 2018 i 30 de juny de 2017, respectivament, en concepte d'interessos meritats.

Valor raonable dels actius financers

A la Nota 2.2 dels comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2017 es descriuen els criteris per a la seva classificació per nivells en funció de la metodologia utilitzada en l'obtenció del seu valor raonable, així com la metodologia aplicable per a la determinació del valor raonable dels instruments d'acord amb la seva classificació per nivells. No hi ha hagut canvis significatius durant el primer semestre de l'exercici 2018 en les tècniques de valoració, les variables utilitzades per a la valoració i els resultats de les anàlisis de sensibilitat respecte a les descrites en els comptes anuals consolidats de l'exercici anterior.

El desglossament dels actius financers mantinguts pel Grup, excloent-ne els actius financers afectes al negoci assegurador, en funció del mètode de càlcul és el següent:

Valor raonable d'actius

(Milers d'euros)

	30-06-2018			31-12-2017		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Actius financers mantinguts per negociar	1.518.690	8.549.086	9.462	2.432.785	8.149.738	14.161
Derivats	17.657	8.542.946		12.887	8.149.285	
Instruments de patrimoni	358.239			402.714		
Valors representatius de deute	1.142.794	6.140	9.462	2.017.184	453	14.161
Actius financers no designats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	234.988	0	509.150			
Instruments de patrimoni	234.988					
Valors representatius de deute			145.416			
Préstecs i bestretes	0	0	363.734			
<i>Clientela</i>			363.734			
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats				6.499.807	0	0
Instruments de patrimoni				4.299.161		
Valors representatius de deute				2.100.347		
Préstecs i bestretes				100.299	0	0
<i>Clientela</i>				100.299		



Valor raonable d'actius

(Milers d'euros)

	30-06-2018			31-12-2017		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	19.324.883	292.615	409.497			
Instruments de patrimoni	1.898.185	10.898	409.474			
Valors representatius de deute	17.426.698	281.717	23			
Actius financers disponibles per a la venda				65.568.912	3.450.150	535.645
Instruments de patrimoni				2.427.283	6.338	449.228
Valors representatius de deute				63.141.629	3.443.812	86.417
Actius financers a cost amortitzat	11.419.531	1.601.607	248.524.381			
Valors representatius de deute	11.419.531	1.601.607	4.069.957			
Préstecs i bestretes	0	0	244.454.424			
<i>Bancs centrals</i>			5.000			
<i>Entitats de crèdit</i>			9.695.976			
<i>Clientela</i>			234.753.448			
Préstecs i partides a cobrar				0	256.983	240.818.253
Valors representatius de deute					256.983	2.327.882
Préstecs i bestretes				0	0	238.490.371
<i>Bancs centrals</i>						5.000
<i>Entitats de crèdit</i>						7.956.572
<i>Clientela</i>						230.528.799
Inversions mantingudes fins al venciment				9.529.634	1.677.308	
Derivats - Comptabilitat de cobertura		2.053.380			2.596.939	
Total	32.498.092	12.496.688	249.452.490	84.031.138	16.131.118	241.368.059

No s'han produït transferències o reclassificacions significatives entre nivells durant el primer semestre de l'exercici 2018.

El moviment produït en el saldo del nivell 3, dels instruments financers comptabilitzats a valor raonable, es detalla a continuació:

Actius financers a valor raonable - Moviments de Nivell 3 - 2018

(Milers d'euros)

	Actius financers no destinats a negociació valorades obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats - Valors representatius de deute	Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	
		Valors representatius de deute	Instruments de patrimoni
Saldo a 31-12-2017 (*)	0	86.417	449.228
1a aplicació NIIF 9 (vegeu Nota 1)	147.658	(86.393)	51.673
Saldo a 01-01-2018	147.658	24	500.901
Utilitats o pèrdues totals	(2.242)	(1)	(79.368)
A pèrdues i guanys	(2.242)		(4.571)
A ajustos de valoració del patrimoni net		(1)	(74.797)
Liquidacions i altres			(12.059)
Saldo a 30-06-2018	145.416	23	409.474
Total d'utilitats o pèrdues del període per als instruments mantinguts al final del període	(2.242)	(1)	(79.368)

(*) El saldo dels «Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global» correspon a saldos classificats en l'epígraf «Actius financers disponibles per a la venda» (vegeu Nota 1).



Informació relativa a l'exposició al risc sobirà

A continuació es presenta el valor en llibres de la informació rellevant amb relació a l'exposició al risc sobirà (excloent-ne el negoci assegurador, vegeu Nota 9):

Exposició al risc sobirà 30-06-2018

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Actius financers mantinguts per negociar –	Actius financers no destinats a negociació	Actius financers obligatòriament a valor raonable	Actius financers amb canvis en un altre resultat	Actius financers globala cost amortitzat
		Valors representatius de deute	Passius financers mantinguts per negociar - Posicions curtes	negociació a valor raonable	amb canvis en un altre resultat	Actius financers globala cost amortitzat
Espanya	Menys de 3 mesos	74.774	(18.248)		312.343	2.590.503
	Entre 3 mesos i 1 any	439.004	(40.725)		2.184.276	2.748.725
	Entre 1 i 2 anys	91.032	(60.444)		2.344.193	1.769.437
	Entre 2 i 3 anys	81.796	(108.275)		1.519.704	2.629.200
	Entre 3 i 5 anys	79.746	(84.019)	308.028	5.453.507	8.705.159
	Entre 5 i 10 anys	157.417	(222.718)		1.970.474	2.985.329
	Més de 10 anys	66.287	(54.045)		7.732	1.928.122
	Total	990.056	(588.474)	308.028	13.792.229	23.356.475
Itàlia	Menys de 3 mesos	1.121	0		0	0
	Entre 3 mesos i 1 any	2.843	0		182.633	0
	Entre 1 i 2 anys	6.400	(8.149)		0	0
	Entre 2 i 3 anys	0	0		0	511.535
	Entre 3 i 5 anys	1991	(5.512)		916.667	0
	Entre 5 i 10 anys	12.433	(8.861)		253.361	0
	Més de 10 anys	2.922	0		0	0
	Total	27.710	(22.522)	0	1.352.661	511.535
Portugal	Menys de 3 mesos	0			471.243	5.170
	Entre 3 mesos i 1 any	0			1.098.965	62.473
	Entre 1 i 2 anys	0			0	13.379
	Entre 2 i 3 anys	5.625			0	611.572
	Entre 3 i 5 anys	2.037			0	118.455
	Entre 5 i 10 anys	32			0	395.101
	Més de 10 anys	51			0	130.887
	Total	7.745	0	0	1.570.208	1.337.037
Resta	Menys de 3 mesos	0			698	71.415
	Entre 3 mesos i 1 any	29			0	168.611
	Entre 1 i 2 anys	0			0	1
	Entre 2 i 3 anys	19			0	78.678
	Entre 3 i 5 anys	126			858.687	18.241
	Entre 5 i 10 anys	0			0	201.041
	Més de 10 anys	0			0	524.911
	Total	174	0	0	859.385	1.062.898
Total països	1.025.685	(610.996)	308.028	17.574.483	26.267.945	



Exposició al risc sobirà 31-12-2017

(Milers d'euros)

País	Actius financers mantinguts per negociar - Valors representatius de deute	Passius financers mantinguts per negociar - Posicions curtes	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Inversions mantingudes fins al venciment
Espanya	705.660	(638.923)	12.380.925	10.725.431	9.696.923
Itàlia	124.255	(30.678)	1.396.882	0	0
Portugal	92.686	(58.943)	3.311.463	1.054.050	0
Resta	0	(10.089)	693	309.591	0
Total països	922.601	(738.633)	17.089.963	12.089.072	9.696.923

A continuació s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia, a 30 de juny de 2018 (excloent-ne el negoci assegurador, vegeu Nota 9) i 31 de desembre de 2017, respectivament:

Concentració per qualitat creditícia 30-06-2018

(Milers d'euros)

	Actius financers a cost amortitzat			Actius financers no designats a negociació		Compromisos de préstec i garanties financeres
	Préstecs i bestretes a la clientela	Valors representatius de deute	Actius financers mantinguts per negociar	obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	valor raonable amb canvis en un altre resultat global	
AAA/AA+/AA/AA-	29.441.992	226	174	0	858.688	12.995.659
A+/A/A-	29.135.285	10.399.490	973.933	0	9.703.599	9.924.211
BBB+/BBB/BBB-	35.072.861	3.859.398	172.751	1.140	7.108.922	17.068.347
Investment grade	93.650.138	14.259.114	1.146.858	1.140	17.671.209	39.988.217
	43,0%	84,3%	99,0%	0,8%	99,8%	59,4%
BB+/BB/BB-	36.177.939	961.485	264	53.534	37.229	14.846.741
B+/B/B-	15.979.599	168.751	0	0	0	6.226.297
CCC+/CCC/CCC-	3.685.838	5.890	0	0	0	496.799
Sense qualificació	68.129.569	1.528.998	11.274	90.742		5.740.215
Non-investment grade	123.972.945	2.665.124	11.538	144.276	37.229	27.310.052
	57,0%	15,7%	1,0%	99,2%	0,2%	40,6%
Saldo a 30-06-2018	217.623.083	16.924.238	1.158.396	145.416	17.708.438	67.298.269



Concentració per qualitat creditícia 31-12-2017

(Milers d'euros)

	Préstecs i partides a cobrar/Clientela - Préstecs i bestretes i Compromisos de préstec i garanties financeres	Préstecs i partides a cobrar - Valors representatius de deute	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers disponibles per la venda	Inversions mantingudes fins al venciment
AAA/AA+/AA/AA-	43.189.521	16.904		588.501	
A+/A/A-	38.658.185	70.333	221.458	1.901.527	
BBB+/BBB/BBB-	51.629.552	481.581	1.786.483	63.726.678	11.070.415
Investment grade	133.477.258	568.818	2.007.941	66.216.706	11.070.415
	47,1%	22,1%	98,8%	99,3%	99,9%
BB+/BB/BB-	49.358.641	101.264	7.681	305.643	0
B+/B/B-	21.733.805	358.779	0	982	14.414
CCC+/CCC/CCC-/C/D	4.497.800	58.488	0	113.571	0
Sense qualificació	74.455.427	1.488.254	16.176	34.956	0
Non-investment grade	150.045.673	2.006.785	23.857	455.152	14.414
	52,9%	77,9%	1,2%	0,7%	0,1%
Saldo a 31-12-2017	283.522.931	2.575.603	2.031.798	66.671.858	11.084.829



9. Actius i passius afectes al negoci assegurador

Actius afectes al negoci assegurador

Les companyies asseguradores del Grup, VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros i BPI Vida y Pensiones han decidit acollir-se a l'exemció temporal de la NIIF 9, per la qual cosa els seus instruments financers es presenten d'acord amb la NIC 39 a l'epígraf «Actius afectes al negoci assegurador» del balanç consolidat adjunt (vegeu Nota 2 Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats). La composició del saldo d'aquest capítol del balanç, tenint en compte la categoria dels actius financers, és la següent:

Actius afectes al negoci assegurador

(Milers d'euros)

	30-06-2018	01-01-2018
Actius financers mantinguts per negociar	985.019	956.040
Instruments de patrimoni	135	136
Valors representatius de deute	984.884	955.904
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	7.344.317	6.493.636
Instruments de patrimoni	5.004.432	4.292.990
Valors representatius de deute	2.143.103	2.100.347
Préstecs i bestretes	196.782	100.299
<i>Entitats de crèdit</i>	<i>196.782</i>	<i>100.299</i>
Actius financers disponibles per a la venda	51.289.357	49.393.967
Instruments de patrimoni	453	418
Valors representatius de deute	51.288.904	49.393.549
Préstecs i partides a cobrar	1.029.779	1.074.553
Valors representatius de deute	688.154	786.151
Préstecs i bestretes	341.625	288.402
<i>Entitats de crèdit</i>	<i>341.625</i>	<i>288.402</i>
Actius emparats per contractes d'assegurances i reassegurances	256.859	275.495
Total	60.905.331	58.193.691

El desglossament dels instruments financers afectes al negoci assegurador, en funció del mètode de càlcul del valor raonable, és el següent:

Valor raonable d'actius afectes al negoci assegurador

(Milers d'euros)

	30-06-2018 (*)		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Actius financers mantinguts per negociar	983.172	0	1.847
Instruments de patrimoni	135		
Valors representatius de deute	983.037	0	1.847
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	7.344.317	0	0
Instruments de patrimoni	5.004.432		
Valors representatius de deute	2.143.103		
Préstecs i bestretes	196.782		
<i>Entitats de crèdit</i>	<i>196.782</i>		
Actius financers disponibles per a la venda	47.783.145	3.506.212	0
Instruments de patrimoni		453	
Valors representatius de deute	47.783.145	3.505.759	
Préstecs i partides a cobrar	0	0	1.029.779
Valors representatius de deute			688.154
Préstecs i bestretes	0	0	341.625
<i>Entitats de crèdit</i>			<i>341.625</i>
Total	56.110.634	3.506.212	1.031.626

(*) A 31 de desembre de 2017 estan inclosos per categoria d'actiu financer (NIC 39) (vegeu Nota 8)



No s'han produït transferències o reclassificacions significatives entre nivells durant el primer semestre de l'exercici 2018.

El moviment que s'ha produït durant l'exercici 2018 en el saldo del Nivell 3 es detalla a continuació:

Moviments de Nivell 3

(Milers d'euros)

	Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	
	Valors representatius de deute	Instruments de capital
Saldo inicial a 31-12-2017	30.787	
Utilitats o pèrdues totals	(684)	
A pèrdues i guanys	(159)	
A ajustos de valoració del patrimoni net	(525)	
Liquidacions i altres	(30.103)	
Saldo a 30-06-2018	0	
Total d'utilitats o pèrdues del període per als instruments mantinguts al final del període	684	0

A la taula següent es mostra el valor raonable i l'import del canvi en el valor raonable durant el període, diferenciant aquells actius els fluxos de caixa dels quals representarien només pagaments de principal i interessos (SPPI) d'acord amb l'establert en la NIIF 9 –excloent-ne els actius financers mantinguts per negociar o aquells que es gestionen en funció del seu valor raonable– i els que els seus fluxos de caixa no representen només pagaments de principal i interessos (no SPPI):

Valor raonable a 30 de juny de 2018

(Milers d'euros)

	SPPI	No SPPI	Total
Actius financers no mantinguts per negociar ni gestionats en funció del seu valor raonable (*)	51.256.860	32.497	51.289.357
Actius financers mantinguts per negociar o gestionats en funció del seu valor raonable	No aplica	No aplica	

Import del canvi del valor raonable durant l'exercici 2018

(Milers d'euros)

	SPPI	No SPPI	Total
Actius financers no mantinguts per negociar ni gestionats en funció del seu valor raonable (*)	1.895.533	(143)	1.895.390
Actius financers mantinguts per negociar o gestionats en funció del seu valor raonable	No aplica	No aplica	

(*) Les modificacions a la NIIF 4 (vegeu Notes 1 i 2) requereixen a les entitats que informin sobre l'exposició al risc de crèdit, incloent-hi concentracions de risc de crèdit significatives, per als actius financers no mantinguts per negociar, no gestionats a valor raonable, que compleixin el test SPPI.

De forma addicional a aplicar l'exempció temporal de la NIIF 9 a les companyies asseguradores controlades pel Grup, els requeriments de desglossament de la qual es presenten a continuació, aquest ajornament també s'ha aplicat a SegurCaixa Adeslas (entitat associada del Grup). L'impacte valoratiu sobre els instruments financers associat a l'aplicació de NIIF 9 en aquesta entitat no s'estima significatiu, a causa del baix risc de crèdit de les contraparts dels seus instruments financers.



A continuació es presenta el valor en llibres de la informació rellevant amb relació a l'exposició al risc sobirà:

Exposició al Risc sobirà - Negoci Assegurador 30-06-2018

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Actius financers mantinguts per negociar - Valors representatius de deute	Actius financers disponibles per a la venda
Espanya	Menys de 3 mesos	357.427	57.977
	Entre 3 mesos i 1 any	200.621	202.109
	Entre 1 i 2 anys	0	998.171
	Entre 2 i 3 anys	0	923.374
	Entre 3 i 5 anys	0	4.196.654
	Entre 5 i 10 anys	0	9.330.955
	Més de 10 anys	0	26.337.540
	Total	558.048	42.046.780
Itàlia	Menys de 3 mesos		2.184
	Entre 3 mesos i 1 any		5.635
	Entre 1 i 2 anys		147.492
	Entre 2 i 3 anys		0
	Entre 3 i 5 anys		588.418
	Entre 5 i 10 anys		947.368
	Més de 10 anys		2.243.105
	Total	0	3.934.202
Resta	Menys de 3 mesos	300.091	2.917
	Entre 3 mesos i 1 any	120.034	104
	Entre 1 i 2 anys	2.909	3.595
	Entre 2 i 3 anys	0	5.705
	Entre 3 i 5 anys	26	11.345
	Entre 5 i 10 anys	0	4.763
	Més de 10 anys	301	42.936
	Total	423.361	71.365
Total països		981.409	46.052.347

Exposició al Risc sobirà - Negoci Assegurador 31-12-2017

(Milers d'euros)

País	Actius financers mantinguts per negociar - Valors representatius de deute	Actius financers disponibles per a la venda
Espanya	607.607	42.111.817
Itàlia	0	3.934.202
Resta	344.370	71.366
Total països	951.977	46.117.385



A continuació s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia del negoci assegurador:

Qualitat creditícia del Negoci Assegurador 30-06-2018 (*)

(Milers d'euros)

	Préstecs i representatius de partides a cobrar	Actius financers mantinguts per negociar – Valors representatius de deute	Actius financers disponibles per la venda – Valors representatius de deute	TOTAL
AAA/AA+/AA/AA-		196.083	938.501	1.134.584
A+/A/A-		361.966	45.919.239	46.281.205
BBB+/BBB/BBB-	264.894	125.023	4.219.496	4.609.413
Investment grade	264.894	683.072	51.077.236	52.025.202
	25,7%	69,4%	99,6%	97,6%
BB+/BB/BB-		1.331	114.362	115.693
B+/B/B-	8.408		93.794	102.202
CCC+/CCC/CCC-				0
Sense qualificació	756.477	300.481	3.512	1.060.470
Non-investment grade	764.885	301.812	211.668	1.278.365
	74,3%	30,6%	0,4%	2,4%
Saldo a 30-06-2018	1.029.779	984.884	51.288.904	53.303.567

(*) A 31 de desembre de 2017 estan inclosos per categoria d'actiu financer (NIC 39) (vegeu Nota 8)

No s'inclouen els actius financers designats a valor raonable amb canvi en resultats, en recollir, principalment, les inversions lligades a l'operativa de productes d'assegurances de vida quan el risc d'inversió és assumit pel prenedor (*Unit-links*).

Passius afectes al negoci assegurador

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços consolidats és el següent:

Detall de passius afectes al negoci assegurador

(Milers d'euros)

	30-06-2018	01-01-2018
Contractes designats a valor raonable amb canvis en resultats (*)	8.795.740	8.240.972
Primes no consumides	8.505	3.622
Provisions matemàtiques	50.952.913	49.142.374
Prestacions	653.281	567.374
Participació en beneficis i extorns	27.127	36.914
Provisions tècniques	95	105
Total	60.437.661	57.991.361

(*) Els «contractes designats a valor raonable amb canvis en resultats» es classifiquen com a passius financers de nivell 1 de la jerarquia de valor raonable.



10. Derivats – Comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)

El detall per tipus de cobertura del valor raonable dels derivats designats com a derivats de cobertura és el següent:

Valor raonable per tipus de cobertura

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Cobertures de valor raonable	1.866.767	414.641	2.400.875	401.500
<i>Microcobertures</i>	104.103	119.094	258.832	98.560
<i>Macrocobertures</i>	1.762.664	295.547	2.142.043	302.940
Cobertures de fluxos d'efectiu	186.613	497.088	196.064	391.632
<i>Microcobertures</i>	178.276	487.501	181.111	377.653
<i>Macrocobertures</i>	8.337	9.587	14.953	13.979
Total	2.053.380	911.729	2.596.939	793.132

En les macrocobertures de valor raonable, les diferències de valoració dels elements coberts, atribuïbles al risc de tipus d'interès, es registren directament en el compte de pèrdues i guanys, però la seva contrapartida, en lloc de registrar-se als epígrafs en què es registren els elements coberts, es registra als capítols «Actiu – Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès» o «Passiu – Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès», en funció de la naturalesa de l'element cobert.



11. Inversions en negocis conjunts i associades

Als Annexos 2 i 3 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017 es detallen les participacions en negocis conjunts i entitats associades.

El moviment que s'ha produït en les participacions en negocis conjunts i associades el 2018 és el següent:

Moviments de les inversions en negocis conjunts i associades

(Milers d'euros)

	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Fons de deteriorament	Total
Saldo a 01-01-2018	5.874.695	362.499	(12.769)	6.224.425
Compres i ampliacions / Reduccions de capital	5.737	0	0	5.737
Vendes i reduccions de capital	(40.194)	0	0	(40.194)
Resultat del període	502.594	0	0	502.594
Dividends declarats	(200.042)	0	0	(200.042)
Diferències de conversió	(173.267)	(186)	0	(173.453)
Canvis del mètode de consolidació	(8.674)	0	(10)	(8.684)
Ajustos de valoració de participades	(72.457)	0	0	(72.457)
Reclassificacions i altres	30.365	0	(53.568)	(23.203)
Saldo a 30-06-2018	5.918.757	362.313	(66.347)	6.214.723

Banco de Fomento de Angola, SA (BFA)

El gener de 2018, el Banc Nacional d'Angola va introduir modificacions en el seu mecanisme canviari que regulava la paritat d'intercanvi entre la moneda local, el kwanza, i el dòlar. Com a resultat d'això, es va iniciar un procés ordenat i gradual de desvaloració del kwanza respecte al dòlar. L'impacte patrimonial net d'aquesta devaluació en els estats financers de la societat dependent Banco BPI a 30 de juny de 2018, pel valor en llibres mantingut en BFA, puja a, aproximadament, +89 milions d'euros en resultats i -203 milions d'euros en «Un altre resultat global acumulat».

Correcció de valor per deteriorament d'entitats associades i negocis conjunts

El Grup té establerta una metodologia, descrita a la Nota 17 de la Memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017, per a l'avaluació dels valors recuperables i dels possibles deterioraments de les seves participacions en associades i en negocis conjunts.

A 30 de juny de 2018, el Grup ha actualitzat els testos de deteriorament efectuats a 31 de desembre de 2017. Per a això ha actualitzat les hipòtesis utilitzades i les projeccions de balanç i compte de resultats de les participades incloses en el model partint de la nova informació disponible fins al moment de l'entorn i l'evolució de les participades. Així mateix, s'han actualitzat les anàlisis de sensibilitat sobre les variables més significatives. En un horitzó temporal de 5 anys, les principals hipòtesis utilitzades han estat les següents:

- Les taxes de descompte individualitzades per a cada negoci han oscil·lat entre el 7,1% i el 10,1% (entre el 7,3% i el 10,1% en les proves efectuades a 31 de desembre de 2017). Per a les participacions en països emergents, la taxa de descompte utilitzada s'ha situat al voltant del 18,5% (sense canvis respecte al desembre de 2017).
- Les taxes de creixement utilitzades per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions efectuades s'han situat entre el 0,5% i el 2,5% per a les participacions significatives, i s'han mantingut respecte al desembre de 2017. Per al cas de participacions en països emergents, les taxes utilitzades s'han situat entre el 3,6% i el 5%, sense canvis respecte al desembre de 2017.

S'han dut a terme anàlisis de sensibilitat utilitzant canvis raonables en les hipòtesis clau per tal d'assegurar que, en escenaris més adversos, l'import recuperable de les participacions continua excedint l'import per recuperar.



A 30 de juny de 2018 s'ha registrat un deteriorament de la participació de ServiHabitat per un import de 52 milions d'euros, derivat de l'acord de venda del negoci immobiliari (vegeu Nota 1).

Valor de mercat de societats cotitzades

A continuació es facilita l'inventari de les principals societats cotitzades classificades com a associades, detallant el percentatge de participació i el seu valor de mercat.

Principals societats que cotitzen en borsa

(Milers d'euros)

Societats	30-06-2018		31-12-2017	
	% part.	Valor mercat	% part.	Valor mercat
Repsol, SA (*)	9,46%	2.468.586	9,64%	2.171.148
Erste Group Bank AG (**)	9,92%	1.524.174	9,92%	1.539.310
Valor de mercat		3.992.760		3.710.458

(*) A 30 de juny de 2018, CaixaBank té contractada una microcobertura de fluxos d'efectiu sobre un 4,73% d'aquesta participació.

(**) A 30 de juny de 2018, CaixaBank té contractada una microcobertura de fluxos d'efectiu sobre un 1,36% d'aquesta participació.



12. Actius tangibles

Aquest epígraf dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts recull els immobles que, una vegada adquirits, es dediquen a la seva explotació en arrendament o ús propi.

Durant els sis primers mesos de l'exercici 2018 no s'ha produït cap benefici/pèrdua per vendes individualment significatiu.

A 30 de juny de 2018, el Grup no manté compromisos rellevants de compra d'elements d'immobilitzat material.

Així mateix, l'immobilitzat material d'ús propi consta assignat a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del Negoci bancari. A 30 de juny de 2018, s'ha fet l'actualització corresponent de la prova de deteriorament sobre el valor net dels actius associats a la UGE del Negoci bancari. Tant les hipòtesis utilitzades com les projeccions de resultats s'han actualitzat per ajustar-les al 30 de juny de 2018. El resultat de les proves efectuades no ha posat de manifest la necessitat de fer dotacions en els actius inclosos en aquest epígraf durant el primer semestre de l'exercici 2018.



13. Actius intangibles

Fons de comerç

A 30 de juny de 2018, el saldo d'aquest epígraf del balanç intermedi resumit consolidat adjunt no ha variat respecte a l'existent a 31 de desembre de 2017 (vegeu Nota 20 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017). Els fons de comerç existents més rellevants s'han originat en les adquisicions en exercicis anteriors dels negocis de Banca Cívica, Morgan Stanley a Espanya, VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros, i Bankpime, SA.

La revisió dels indicadors de deteriorament de les UGE a les quals es troben adscrits els fons de comerç i l'actualització de les proves de deteriorament efectuades a 31 de desembre de 2017, no han posat de manifest la necessitat de fer dotacions addicionals als fons de comerç existents a 30 de juny de 2018.

Tal com es detalla a la Nota 20 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2017, el Grup fa semestralment un exercici d'actualització del test de deteriorament sobre la UGE del Negoci Bancari efectuat al tancament de l'exercici anterior, mitjançant l'actualització dels fluxos d'efectiu projectats, per incorporar les possibles desviacions al model d'estimació del valor recuperable. Addicionalment, es revisen les hipòtesis per modificar-les en cas que es consideri oportú per adequar-les a la realitat del semestre i es fa una nova anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives.

El Grup fa el mateix exercici d'actualització per a la determinació del valor recuperable de la UGE del negoci assegurador.

D'aquests exercicis no s'ha detectat la necessitat de fer deterioraments a 30 de juny de 2018.

Altres actius intangibles

No hi ha hagut moviments rellevants en aquest epígraf durant el primer semestre de l'exercici 2018.

Durant el primer semestre de l'exercici 2018, el Grup ha fet, en col·laboració amb un expert independent, un exercici d'adequació de les vides útils del programa desenvolupat internament. Com a conseqüència d'aquesta anàlisi, la vida útil del programa s'ha reestimat en una mitjana d'11 anys, i aquestes modificacions s'aplicaran de forma prospectiva a partir de l'exercici 2018.



14. Altres actius i passius

La composició del saldo d'aquests capítols dels balanços intermedis consolidats és la següent:

Detall d'altres actius i passius

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Existències	816.993	877.586
Resta d'altres actius	2.344.354	1.627.696
Periodificacions	903.073	699.370
Operacions en camí	393.088	427.205
Dividends de renda variable meritats no cobrats	122.261	114.830
Altres	925.932	386.291
Total resta d'actius	3.161.347	2.505.282
Periodificacions	1.006.579	1.055.794
Operacions en camí	878.845	951.508
Altres	372.558	327.806
Total resta de passius	2.257.982	2.335.108

A la Nota 3 «Gestió del Risc» es facilita el detall dels actius adjudicats rebuts en pagament de deute, classificats als epígrafs «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda» (vegeu Nota 15), «Actius tangibles» i «Altres actius - Existències».

A continuació es facilita el moviment del capítol d'«Altres actius - Existències»:

Moviment d'existències

(Milers d'euros)

	Actius procedents de regularitzacions creditícies	Altres actius	Total
Cost brut			
Saldo a 31-12-2017	2.357.046	54.277	2.411.323
Incorporacions del període	34.665	138.529	173.194
Traspassos	(37.062)	(349)	(37.411)
Baixes	(202.704)	(106.597)	(309.301)
Subtotal	2.151.945	85.860	2.237.805
Fons de deteriorament			
Saldo a 31-12-2017	(1.516.726)	(17.011)	(1.533.737)
Dotacions netes	(5.674)	(699)	(6.373)
Traspassos	349	632	981
Utilitzacions	118.317	0	118.317
Subtotal	(1.403.734)	(17.078)	(1.420.812)
Saldo a 30-06-2018	748.211	68.782	816.993

El 28 de juny de 2018, CaixaBank va acordar vendre el 80% de la cartera d'actius immobiliaris registrats a 31 d'octubre de 2017 a Lone Star (vegeu nota 1), entre els quals s'inclouen actius registrats a «Existències».



15. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

Aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats recull els actius procedents d'adquisicions i adjudicacions en el procés de regularització d'operacions creditícies que no s'incorporen com a actius d'ús propi, inversió immobiliària o existències, i els actius inicialment classificats com a inversions immobiliàries o d'ús propi, una vegada presa la decisió de procedir a la seva venda.

La composició i el moviment que s'ha produït en aquest epígraf del balanç intermedi resumit consolidat adjunt durant els primers sis mesos de 2018 és el següent:

Detall d'actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han reclassificat com a mantinguts per a la venda

(Milers d'euros)

	Actius procedents de regularitzacions creditícies		Altres Actius (2)	Total
	Drets de rematada (1)	Altres actius procedents de regularitzacions creditícies		
Cost				
Saldo a 31-12-2017	569.772	9.401.354	670.997	10.642.123
Incorporacions del període	76.316	285.460	25.719	387.495
Traspassos	(266.138)	270.934	(11.577)	(6.781)
Baixes	0	(888.062)	(47.945)	(936.007)
Saldo a 30-06-2018	379.950	9.069.686	637.194	10.086.830
Fons de deteriorament				
Saldo a 31-12-2017	(96.331)	(4.310.638)	(166.224)	(4.573.193)
Dotacions netes	(2.176)	(144.377)	(6.279)	(152.832)
Traspassos	29.828	(158.300)	12.184	(116.288)
Utilitzacions		389.318	12.006	401.324
Saldo a 30-06-2018	(68.679)	(4.223.997)	(148.313)	(4.440.989)
Total	311.271	4.845.689	488.881	5.645.841

(1) Els drets de rematada es registren inicialment pel valor net pel qual es registrarà l'actiu en el moment en què es produeixi l'adjudicació definitiva.

(2) Inclou principalment: participacions reclassificades a actiu no corrent en venda, actius procedents de la finalització de contractes d'arrendament operatiu i oficines tancades.

El resultat per vendes d'«Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda» durant els primers sis mesos de 2018 no inclou operacions que siguin individualment significatives.

El 28 de juny de 2018, CaixaBank va acordar vendre el 80%, principalment, de la cartera d'actius immobiliaris classificats com a mantinguts per a la venda a 31 d'octubre de 2017 a Lone Star (vegeu nota 1).



16. Passius financers

La composició dels passius financers dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts, segons la seva tipologia i categoria de cartera, llevat dels saldos corresponents a «Derivats – Comptabilitat de cobertures» a l'efecte de valoració, excloent-ne els passius financers afectes al negoci assegurador, per naturalesa i cartera comptable és la següent:

30-06-2018

(Milers d'euros)

	Passius financers mantinguts per negociar	Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (*)	Passius financers a cost amortitzat	TOTAL
Derivats	8.696.049			8.696.049
Posicions curtes	632.200			632.200
Dipòsits			257.777.787	257.777.787
Bancs centrals			30.614.675	30.614.675
Entitats de crèdit			11.530.618	11.530.618
Clientela			215.632.494	215.632.494
Valors representatius de deute emesos			29.294.246	29.294.246
Altres passius financers			4.329.551	4.329.551
Total	9.328.249	0	291.401.584	300.729.833

(*) S'han reclassificat a «Passius afectes al negoci assegurador» (vegeu Nota 1).

31-12-2017

(Milers d'euros)

	Passius financers mantinguts per negociar	Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Passius financers a cost amortitzat	TOTAL
Derivats	7.860.638			7.860.638
Posicions curtes	744.292			744.292
Dipòsits		8.240.972	246.804.137	255.045.109
Bancs centrals			31.680.685	31.680.685
Entitats de crèdit			11.515.365	11.515.365
Clientela		8.240.972	203.608.087	211.849.059
Valors representatius de deute emesos			29.918.503	29.918.503
Altres passius financers		116	4.174.741	4.174.857
Total	8.604.930	8.241.088	280.897.381	297.743.399

Emissions, recompres i reemborsaments de valors representatius de deute

Durant els primers sis mesos de 2018 s'han produït venciments per un import de 3.157 milions d'euros. Addicionalment, durant el primer semestre de 2018 s'ha amortitzat anticipadament una emissió d'obligacions subordinades de 2.072 milions d'euros d'import nominal. S'ha registrat un benefici de 110 milions d'euros a l'epígraf «Guanyos o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets» del compte de pèrdues i guanyos consolidat adjunt, derivat de l'operativa de cobertures associades a aquesta emissió.



Durant el primer semestre de 2018, s'han efectuat les emissions següents:

Emissions del primer semestre de 2018

(Milions d'euros)

Emissió	Import	Venciment	Cost (*)
Cèdules hipotecàries	1.000	10 anys	Cupó 1,116% (<i>midswap</i> + 0,22%)
Cèdules hipotecàries	125	14 anys	Cupó 1,747% (<i>midswap</i> + 0,31%)
Cèdules hipotecàries	50	14 anys	Cupó 1,744% (<i>midswap</i> + 0,31%)
Cèdules hipotecàries	75	14 anys	Cupó 1,754% (<i>midswap</i> + 0,30%)
Cèdules hipotecàries	375	14 anys	Cupó 1,559% (<i>midswap</i> + 0,32%)
Deute sènior	1.000	5 anys i 3 mesos	Cupó 0,836% (<i>midswap</i> + 0,48%)
Additional Tier 1 (a)	1.250	Perpetu	Cupó 5,354%
Deute subordinat (Tier 2)	1.000	12 anys	Cupó 2,323% (<i>midswap</i> + 0,168%)

(*) Correspon a la *yield* de l'emissió

- a) Emissió perpètua col·locada entre inversors institucionals negociada a AIAF amb cupó discrecional, que poden ser amortitzades en determinades circumstàncies a opció de CaixaBank i, en qualsevol cas, seran convertides en accions ordinàries de nova emissió de l'entitat si el CET1 fos inferior al 5,125%. D'acord amb el marc comptable actualment vigent i prenent en consideració la discrecionalitat de CaixaBank respecte al pagament d'aquesta remuneració, que si escau serà per trimestres vençuts, aquesta es carregarà contra les reserves disponibles del Grup.

Altres emissions garantides pel Grup

A 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017 no hi ha valors representatius de deute emesos per entitats associades o per tercers (aliens al Grup) garantits per CaixaBank o qualsevol entitat del Grup.

Valor raonable dels passius financers

A la Nota 2.2 dels comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2017 es descriuen els criteris per a la seva classificació per nivells en funció de la metodologia utilitzada en l'obtenció del seu valor raonable, així com la metodologia aplicable per a la determinació del valor raonable dels instruments d'acord amb la seva classificació per nivells. No hi ha hagut canvis significatius durant el primer semestre de l'exercici 2018 en les tècniques de valoració, les variables utilitzades per a la valoració i els resultats de les anàlisis de sensibilitat respecte a les descrites en els comptes anuals consolidats de l'exercici anterior.

El desglossament dels passius financers mantinguts pel Grup, excloent-ne els passius afectes al negoci assegurador, en funció del mètode de càlcul són els següents:

Valor raonable de passius

(Milers d'euros)

	30-06-2018			31-12-2017		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Passius financers mantinguts per negociar	673.170	8.655.079		777.073	7.827.857	0
Derivats	40.970	8.655.079		32.781	7.827.857	
Posicions curtes	632.200			744.292		
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats				8.241.088		
Dipòsits				8.240.972		
Altres passius financers				116		
Passius financers a cost amortitzat	27.957.254		263.573.664	28.496.513		253.694.144
Dipòsits			256.757.075			246.568.051
<i>Bancs centrals</i>			30.820.565			31.827.426
<i>Entitats de crèdit</i>			11.437.494			11.425.823
<i>Clientela</i>			214.499.016			203.314.802
Valors representatius de deute emesos	27.957.254		2.487.038	28.496.513		2.951.352
Altres passius financers			4.329.551			4.174.741
Derivats - Comptabilitat de cobertures		911.729			793.132	
Total	28.630.424	9.566.808	263.573.664	37.514.674	8.620.989	253.694.144



17. Provisions

A continuació es detallen els saldos per la naturalesa de les provisions registrades en aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts:

Moviment de provisions

(Milers d'euros)

	Fons a NIF 9 (vegeu Nota 1)		Dotacions netes de disponibilitats amb càrrec a resultats	Altres dotacions (**)	(Guany)/pèrdues actuaries (*)	Utilització de fons	Traspassos i altres	Fons a 30-06-2018
	31-12-2017							
Provisions per a pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	2.107.776		0	15.257	(153.601)	(81.157)	167.397	2.055.672
Provisions per a altres retribucions als empleats a llarg termini	1.223.077		15.130	1.213	0	(120.055)	29	1.119.394
Provisions per a qüestions processals i litigis per impostos pendants	802.700		53.312	0	0	(119.220)	(1.100)	735.692
Contingències legals	504.136		33.722	0	0	(77.291)	(1.100)	459.467
Provisions per a impostos	298.564		19.590	0	0	(41.929)	0	276.225
Provisió per compromisos i garanties concedits	356.927	10.090	(21.164)	0	0	0	(432)	345.421
Cobertura risc de país	8.703	0	0	0	0	0	0	8.703
Cobertura pèrdues esperades	348.224	10.090	(21.164)	0	0	0	(432)	336.718
<i>Riscos contingents</i>	<i>293.794</i>	<i>12.897</i>	<i>(20.687)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(314)</i>	<i>285.690</i>
<i>Compromisos contingents</i>	<i>54.430</i>	<i>(2.807)</i>	<i>(477)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(118)</i>	<i>51.028</i>
Resta de provisions	510.461	(2.422)	215.850	0	0	(75.407)	(15.466)	633.016
Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos	489.158	(2.422)	215.850	0	0	(75.662)	(6.403)	620.521
Processos judicials en curs	700	0	0	0	0	0	0	700
Altres fons	20.603	0	0	0	0	255	(9.063)	11.795
Total fons	5.000.941	7.668	263.128	16.470	(153.601)	(395.839)	150.428	4.889.195

(*) Els compromisos de prestació definida amb BPI tenen, a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, naturalesa d'actiu (net). No obstant això, el guany (pèrdua) actuarial es presenta a títol informatiu amb el moviment de les provisions, per bé que el saldo es reflecteix finalment en l'actiu. Durant el primer semestre de l'exercici 2018, el guany actuarial net inclou els guanys derivats de la participació del fons de pensions d'empleats de BPI en Viacer (vegeu Nota 8), així com l'actualització del tipus de descompte de les obligacions.

(**) Cost per interessos de fons de pensions	18.365
Despeses de personal	(1.895)
Total Altres dotacions	16.470

Provisions per a pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació

El Grup manté compromisos amb determinats empleats o els seus drethavents per complementar les prestacions del sistema públic de Seguretat Social en matèria de jubilació, incapacitat permanent, viduïtat i orfandat la naturalesa de les quals no s'ha vist modificada de manera significativa durant el primer semestre de l'exercici 2018.

A 30 de juny de 2018, s'han recalculat el valor dels compromisos tenint en compte els criteris següents:

- S'ha utilitzat com a mètode de càlcul el «mètode de la unitat de crèdit projectada», que considera cada any de servei com a generador d'una unitat addicional de dret a les prestacions i valora cada unitat de forma separada.
- Les hipòtesis actuàries utilitzades són inesbiaixades i compatibles entre si.



Les hipòtesis utilitzades en els càlculs referents als negocis a Espanya són les següents:

Hipòtesis actuàries a Espanya

	30-06-2018	31-12-2017
Tipus de descompte llarg termini (1)	1,68%	1,66%
Tipus de descompte curt termini (1)	0,08%	0,12%
Taules de mortalitat	PERM-F/2000 - P	PERM-F/2000 - P
Taxa anual de revisió de pensions (2)	0% - 2%	0% - 2%
IPC anual acumulatiu	1,8% 2018 i següents	1,2% 2017, 1,8% 2018 i següents
Taxa de creixement dels salaris	1,25% 2018; IPC + 0,5% 2019 i següents	1,75% 2017; 2% 2018; IPC + 0,5% 2019 i següents

(1) Tipus resultant de la utilització d'una corba de tipus construïda a partir de bons corporatius d'alta qualitat creditícia, de la mateixa moneda i termini que els compromisos assumits.

(2) Depenent de cada compromís.

Les hipòtesis utilitzades en els càlculs referents als negocis a Portugal són les següents:

Hipòtesis actuàries a Portugal

	30-06-2018	31-12-2017
Tipus de descompte	2,02%	2,00%
Taules de mortalitat homes	TV 88/90	TV 88/90
Taules de mortalitat dones	TV 88/90 - 3 anys	TV 88/90 - 3 anys
Taxa anual de revisió de pensions	0.50%	0,50%
Taxa de creixement dels salaris	[1-2]%	[1-2]%

- c) L'edat estimada de jubilació per a cada empleat és la primera a la qual té dret a jubilar-se o la pactada, si escau.

En conseqüència, s'han registrat els guanys/pèrdues actuàries en «Elements que no es classificaran en resultats – Guanys o pèrdues actuàries en plans de pensions de prestacions definides» del Patrimoni net i immediatament reclassificat a reserves, en aplicació de la modificació de la NIC 19 descrita en la Nota 2 dels comptes consolidats del Grup de l'exercici 2017.

Provisions per a altres retribucions als empleats a llarg termini

El Grup CaixaBank té constituïts fons per a la cobertura dels compromisos dels seus programes de prejubilació la naturalesa dels quals no s'ha vist modificada significativament respecte al tancament de l'exercici 2017.



Provisions per a litigis per impostos pendents

A continuació es mostra la composició de les provisions per a litigis per impostos pendents:

Provisions per a litigis per impostos pendents

(Milers d'euros)	30-06-2018	31-12-2017
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2004 a 2006	33.171	33.171
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2007 a 2009	11.623	11.533
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2010 a 2012	13.496	14.758
Impostos sobre Dipòsits	17.788	53.083
Altres	200.147	186.019
Total	276.225	298.564

Resta de provisions

En la Nota 24 dels Comptes anuals consolidats de 2017 es detalla la naturalesa de les provisions registrades.

Respecte a les provisions derivades de l'eliminació de les clàusules terra que hi havia en determinades hipoteques del Grup, durant l'exercici 2018 s'han continuat revisant expedients, s'ha comunicat als clients la seva resolució i s'ha fet les devolucions segons corresponia. Es fa un exhaustiu seguiment i anàlisi de la suficiència d'aquesta provisió, sobre la base de l'experiència esdevinguda, amb l'objectiu d'ampliar i/o reforçar la dotació esmentada conforme resulti necessari.

Adicionalment, a 30 de juny de 2018 s'ha registrat una provisió per un import de 152 milions d'euros a l'epígraf «Provisions o reversió de provisions» associada a l'Acord de venda del negoci immobiliari (vegeu Nota 1).



18. Patrimoni net

Capital

A 30 de juny de 2018 CaixaBank tenia 5.981.438.031 accions emeses totalment subscrietes i desemborsades. La totalitat de les accions són anotacions en compte, d'1 euro de valor nominal cadascuna.

Les accions de CaixaBank estan admeses a cotització en les quatre borses oficials espanyoles i cotitzen en el mercat continu dins de l'IBEX-35. A 30 de juny de 2018 l'acció cotitzava a 3,706 euros (3,889 euros a 31 de desembre de 2017).

Accions pròpies

El moviment registrat en la cartera d'accions pròpies durant el primer semestre de l'exercici 2018 és el següent:

Cartera d'accions pròpies

	31-12-2017	Adquisició i altres	Alienacions i altres	30-06-2018
Nombre d'accions pròpies	3.565.959	366.856	(1.123.595)	2.809.220
% de capital social (*)	0,060%			0,047%
Cost/Venda (milers d'euros)	11.753	1.505	(3.462)	9.796

(*) Percentatge calculat sobre el nombre d'accions totals de CaixaBank a final del període.

Un altre resultat global acumulat

Els principals moviments en Un altre resultat global acumulat es detallen en l'estat d'Ingressos i Despeses reconeguts.

Les variacions en aquest epígraf es deuen a la disminució dels ajustos per valoració per variacions de valor dels actius classificats com a «Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global» (vegeu Nota 8) i a l'impacte de la devaluació del kwanza pel valor en llibres mantingut en BFA (vegeu Nota 11).

Interessos minoritaris

La variació del primer semestre de 2018 es deu, principalment, a l'adquisició d'accions de Banco BPI (vegeu Nota 6).



19. Situació fiscal

Consolidació fiscal

El grup de consolidació fiscal inclou CaixaBank, com a societat dominant, i com a dependents aquelles entitats espanyoles que compleixen els requisits exigits a l'efecte per la normativa reguladora. La resta de les societats del Grup presenten les declaracions d'acord amb la normativa fiscal aplicable.

Així mateix, CaixaBank i algunes de les seves entitats dependents formen part del Grup de Consolidació Fiscal de l'IVA des de l'exercici 2008; i CaixaBank és l'entitat dominant des de l'1 de gener de 2016.

Actius/Passius per impostos diferits

Els orígens dels actius/passius per impostos diferits registrats en el balanç són els següents:

Actius per impostos diferits

(Milers d'euros)

	30-06-2018	01-01-2018
Aportacions a plans de pensions	565.673	583.450
Provisió per a insolvències	4.111.384	4.244.650
Fons per a compromisos per prejubilacions	22.824	27.465
Provisió d'immobles adjudicats	1.082.358	1.035.012
Comissions d'obertura d'inversions creditícies	8.348	8.403
Deduccions pendents d'aplicació	962.290	1.063.025
Bases imposables negatives	1.664.817	1.591.009
Actius fiscals un altre resultat global	136.652	56.125
Altres actius fiscals diferits sorgits en combinacions de negocis (1)	172.184	194.838
Impacte primera aplicació NIIF 9 (Nota 1)	242.869	242.869
Altres(2)	1.303.512	1.450.864
Total	10.272.911	10.497.710
<i>Dels quals monetitzables (milions d'euros)</i>	<i>5.782</i>	<i>5.891</i>

(1) Inclou els Actius per impostos diferits derivats dels ajustos a valor raonable negatiu sobre els actius i passius de Banca Cívica, Banco de Valencia, Barclays i Banco BPI, llevat del derivat de l'ajust per Inversió creditícia.

(2) Inclou, entre d'altres, els actius per impostos diferits procedents d'eliminacions per operacions intragrup i els corresponents als diferents fons de provisió constituïts.

Passius per impostos diferits

(Milers d'euros)

	30-06-2018	01-01-2018
Actualització d'immobles 1a aplicació NIIF	232.607	235.768
Passius fiscals per valoració de disponibles per a la venda	124.136	192.405
Passius fiscals d'actius intangibles generats en combinacions de negocis	36.442	43.274
Passius fiscals associats a la constitució de provisions matemàtiques	203.837	203.837
Altres passius fiscals diferits sorgits en combinacions de negoci (1)	258.095	279.671
Altres	247.551	239.171
Total	1.102.668	1.194.126

(1) Inclou principalment els passius fiscals diferits derivats dels ajustos a valor raonable positius sobre els actius i passius adquirits en combinacions de negocis.



El Grup fa una anàlisi del valor recuperable dels actius per impostos diferits registrat. Per fer-ho, ha desenvolupat un model basat en projeccions de resultats del Grup. Aquest model ha estat elaborat en col·laboració amb un expert independent, i a 30 de juny de 2018, suportava la recuperabilitat dels actius per impostos amb anterioritat a la seva prescripció legal.

El model s'actualitza semestralment, de manera que les hipòtesis es van ajustant a la realitat en cada moment de l'anàlisi, per tal d'incorporar les possibles desviacions de la realitat respecte al model. A 30 de juny de 2018, els resultats del model i els exercicis de *back testing* efectuats suporten la recuperabilitat dels actius fiscals diferits en els terminis legals.

En els actuals entorns de tipus d'interès, el valor nominal dels actius per impostos diferits no difereix significativament del seu valor actual.



20. Transaccions amb parts vinculades

Els saldos mantinguts i la naturalesa de les parts vinculades a 30 de juny de 2018 no han variat significativament respecte als mantinguts a 31 de desembre de 2017, descrits en la Nota 41 dels comptes anuals consolidats de 2017.

A continuació es detallen els saldos més significatius mantinguts entre CaixaBank i les seves empreses dependents amb els seus negocis conjunts i associades, així com els mantinguts amb Consellers, Alta Direcció i altres parts vinculades (familiars i empreses vinculades a membres del Consell d'Administració i Alta Direcció, fins on l'Entitat coneix) de CaixaBank i els mantinguts amb altres parts vinculades, com el pla de pensions dels empleats de CaixaBank. També es detallen els imports registrats en el compte de pèrdues i guanys com a conseqüència de les operacions efectuades. La totalitat dels saldos i operacions efectuats entre parts vinculades formen part del tràfic ordinari i es duen a terme en condicions de mercat.

Els saldos i transaccions amb accionistes significatius a 30 de juny de 2018 fan referència a aquells mantinguts per la Fundació Bancària "la Caixa", Criteriacaixa i les seves entitats dependents.



Saldos i operacions amb parts vinculades

(Milers d'euros)

	Accionista significatiu (1)		Entitats associades i multigrup		Administradors i Alta Direcció (2)		Altres parts vinculades (3)		Pla de pensions d'empleats	
	30-06-2018	30-06-2017	30-06-2018	30-06-2017	30-06-2018	30-06-2017	30-06-2018	30-06-2017	30-06-2018	30-06-2017
ACTIU										
Crèdits sobre entitats de crèdit										
Préstecs i bestretes	109.598	964.852	465.223	203.323	8.306	10.778	19.332	60.293	0	0
<i>Préstecs hipotecaris</i>	104.724	188.150	3.006	3.590	8.143	9.821	6.257	22.609		
<i>Resta</i>	4.874	776.702	462.217	199.733	163	957	13.075	37.684		
<i>dels quals Provisió per a insolvències</i>	(909)	(122)	(1.419)	(5.046)	(9)	(7)	(16)	(4.611)		
Instruments de patrimoni										
Valors representatius de deute	11.513	1.263.526	4.570	28.408					5.229	4.316
Total	121.111	2.228.378	469.793	231.731	8.306	10.778	19.332	60.293	5.229	4.316
PASSIU										
Dipòsits d'entitats de crèdit										
Dipòsits de clients	1.122.647	1.923.426	1.653.725	749.563	23.701	38.079	20.524	48.661	73.617	70.503
Derivats								2		
Valors representatius de deute emesos										
Passiu fora de balanç (4)					317.442	89.324	35.169	41.970		2.700
Total	1.133.679	1.951.139	1.653.725	749.592	341.143	127.403	55.693	90.633	73.617	73.203
PÈRDUES I GUANYS										
Ingressos per interessos	636	15.332	1989	1.423	16	33	90	414		
Despeses per interessos		(9.657)	(16)	(4)	20	(23)	(2)	(18)	(49)	(42)
Ingressos per dividends (5)										
Ingressos per comissions		1.556	115.932	98.788		6	4	25	401	
Despeses per comissions			1							(366)
Total	636	7.231	117.906	100.207	36	16	92	421	352	(408)
ALTRES										
Garanties concedides - Avals i altres	11.207	159.474	58.192	444.891		10	336	13.091		
Compromisos contingents concedits - Disponibles per tercers i altres (8)										
		1.264.805	437.019	499.433	2.134	11.833	13.445	8.718		
Compromisos postocupació meritats										
					31.637	52.099				
Total	11.207	1.424.279	495.211	944.324	33.771	63.942	13.781	21.809	0	0

(1) «Accionista significatiu» són aquells accionistes que tinguin la condició d'entitat dominant o que exerceixin un control conjunt o una influència significativa sobre el Grup, aquesta última en els termes definits a la NIC 28, independentment dels seus drets econòmics. En aquest sentit, fan referència únicament a aquells saldos i operacions efectuades amb la Fundació Bancària "la Caixa", CriteríaCaixa i les seves entitats dependents. A 30 de juny de 2018 la participació de CriteríaCaixa en CaixaBank és del 40%.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de CaixaBank.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres del Consell d'Administració i l'Alta Direcció de CaixaBank.

(4) Inclou Fons d'Inversió, Contractes d'assegurances, Fons de pensions i Compromisos postocupació aportats.

(5) Determinat segons el criteri de meritació.



21. Informació per segments de negoci

La informació per segments de negoci té com a objectiu fer la supervisió i gestió interna de l'activitat i resultats del Grup, i es construeix en funció de les diferents línies de negoci establertes segons l'estructura i organització del Grup. Per definir i segregar els segments es tenen en compte els riscos inherents i particularitats de gestió de cadascun, basant-se en les unitats de negoci bàsiques, sobre les quals es disposa de xifres comptables i de gestió. Així mateix, en la seva elaboració s'apliquen: (i) els mateixos principis de presentació utilitzats en la informació de gestió del Grup i (ii) els mateixos principis i polítiques comptables utilitzats en l'elaboració dels comptes anuals:

Negoci bancari i d'assegurances: és la principal activitat del Grup; inclou la totalitat del negoci bancari (banca detallista, corporativa i institucional, tresoreria i mercats) juntament amb la d'assegurances i gestió d'actius, desenvolupat, bàsicament, en el territori espanyol a través de la xarxa d'oficines i de la resta de canals complementaris. Recull tant l'activitat com els resultats generats pels clients del Grup, així com la gestió de la liquiditat i ALCO, els ingressos pel finançament a la resta de negocis i les activitats corporatives. Addicionalment, a partir de l'1 de gener de 2018 recull els resultats de BPI Vida e Pensoes, i a partir del mes d'abril de 2018 els corresponents a BPI Gestao de Activos i BPI Global Investment Fund.

El negoci bancari i d'assegurances es presenta de forma unificada, en consistència amb la gestió comercial i de riscos conjunt. En aquest sentit, el Grup comercialitza els productes d'assegurances, complementàriament a la resta de productes financers, a través de la seva xarxa comercial sobre la mateixa base de clients, a causa del fet que una gran part dels productes d'assegurances ofereixen alternatives d'estalvi (vida estalvi i pensions) als productes bancaris (estalvi i fons d'inversió).

Negoci immobiliari *non-core*: inclou els resultats, nets del seu cost de finançament, dels actius immobiliaris *non-core* a Espanya, que inclouen: (i) el crèdit promotor *non-core*; (ii) els actius immobiliaris adjudicats (disponibles per a la venda i en lloguer); i (iii) altres actius i participacions de naturalesa immobiliària.

Participacions: inclou els ingressos per dividendes i/o els resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació nets del cost de finançament de les participacions així com els guanys/pèrdues per actius i passius financers a Erste Group Bank, Repsol, Telefónica, BFA, BCI i Viacer. Així mateix, inclou els impactes significatius en resultats d'altres participacions rellevants adquirides en l'àmbit de la diversificació sectorial. Els resultats aportats per BPI al consolidat pel mètode de la participació s'incorporen en aquest segment fins a la presa de control el febrer de 2017, moment a partir del qual se segregen en el nou segment que es descriu a continuació.

BPI: recull els actius i passius aportats al consolidat del Grup, considerant els ajustos efectuats en la combinació de negocis. El compte de resultats inclou la reversió dels ajustos derivats de la posada en valor raonable dels actius i passius en la combinació de negocis i exclou els resultats i magnituds de balanç associats als actius de BPI assignats al negoci de participacions.

L'assignació de capital als negocis immobiliari *non-core* i de participacions es fa d'acord amb l'objectiu corporatiu de mantenir una ràtio regulatòria Common Equity Tier 1 (CET1) *fully loaded* entre l'11% i el 12%, i considera tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc a l'11% com les deduccions aplicables. L'assignació de capital a BPI es correspon amb la visió subconsolidada, és a dir, considerant els fons propis de la filial. El capital consumit a BPI per les participades assignades al negoci de participacions s'assigna de forma consistent a aquest últim negoci.

La diferència entre el total de fons propis del Grup i el capital assignat a aquests negocis, incloent-hi BPI, s'imputa al negoci bancari i d'assegurances. Les despeses d'explotació d'aquests segments de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris interns d'imputació.

En l'exercici 2018, es manté la mateixa estructura de segments de negoci del Grup, per bé que s'han dut a terme certs canvis en els criteris d'elaboració, reexpressant l'exercici 2017 a efectes comparatius: (i) impacte de l'assignació al negoci de participacions de BFA, BPI i Viacer, anteriorment considerades en el negoci BPI; i (ii) eliminació d'ingressos analítics del negoci bancari i assegurances carregats al negoci immobiliari *non-core*, associats al procés de comercialització d'actius.

A continuació es presenten els resultats del Grup per segments de negoci:



Comptes de pèrdues i guanys consolidats del Grup CaixaBank - Segregació per negoci

(Milions d'euros)

	Negoci bancari i d'assegurances (1)				Negoci immobiliari non-core		Participacions		BPI		Grup CaixaBank	
	Gener - juny				Gener - juny		Gener - juny		Gener - juny		Gener - juny	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
	Del qual: activitat d'assegurances	Del qual: activitat d'assegurances										
Marge d'interessos	2.322	149	2.300	143	(7)	(34)	(80)	(86)	197	169	2.432	2.349
Ingressos per dividendes i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (2)	107	79	94	72	10	16	500	268	7	11	624	389
Comissions netes	1.152	(79)	1.134	(60)	(3)	1			144	117	1.293	1.252
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	245	1	182	63			17	(18)	31	13	293	177
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances i reassegurances	282	282	233	233						0	282	233
Altres ingressos i despeses d'explotació	(128)	2	17	5	(121)	(121)			(21)	(16)	(270)	(120)
Marge brut	3.980	434	3.960	456	(121)	(138)	437	164	358	294	4.654	4.280
Despeses d'administració	(1.866)	(42)	(1.789)	(37)	(23)	(23)	(2)	(2)	(220)	(288)	(2.111)	(2.102)
Amortització	(147)	(13)	(174)	(18)	(36)	(29)			(18)	(17)	(201)	(220)
Marge d'explotació	1.967	379	1.997	401	(180)	(190)	435	162	120	(11)	2.342	1.958
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(399)	0	(1.074)		(135)	(170)			3	9	(531)	(1.235)
Resultat de l'activitat d'explotació	1.568	379	923	401	(315)	(360)	435	162	123	(2)	1.811	723
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	(19)	0	241		(51)	41					(70)	282
Resultat abans d'impostos procedent de les activitats continuades	1.549	379	1.164	401	(366)	(319)	435	162	123	(2)	1.741	1.005
Impost sobre beneficis	(427)	(89)	(273)	(97)	52	101	8	17	(34)	6	(401)	(149)
Resultat després d'impostos procedent de les activitats continuades	1.122	290	891	304	(314)	(218)	443	179	89	4	1.340	856
Resultat atribuït a minoritaris i altres	1		3				28	13	13	1	42	17
Resultat atribuït al Grup	1.121	290	888	304	(314)	(218)	415	166	76	3	1.298	839
<i>Actius totals</i>	<i>347.399</i>	<i>66.434</i>	<i>327.271</i>	<i>58.321</i>	<i>10.447</i>	<i>12.323</i>	<i>6.612</i>	<i>7.042</i>	<i>31.659</i>	<i>32.048</i>	<i>396.117</i>	<i>378.684</i>
<i>Del qual: posicions en deute sobirà</i>		<i>49.447</i>		<i>45.373</i>								

(1) Aquest segment inclou el 2017 el resultat de la combinació de negocis derivat de l'adquisició de Banco BPI en derivar-se d'una operació corporativa.

(2) L'activitat d'assegurances inclou la contribució de la participació en SecurCaixa Adeslas.



El negoci bancari i d'assegurances presenta un model de gestió integral bancari i assegurador. Dins un marc regulatori que comparteix objectius de supervisió i comptables similars, la gestió comercial i de riscos es fa de manera conjunta, perquè es tracta d'un model de negoci integrat. A causa d'aquest model de gestió integral bancari i assegurador, en la informació sobre segregació per negocis es presenten els resultats del negoci bancari i assegurador com un únic segment.

A finals de desembre de 2017 es va materialitzar l'adquisició per part de VidaCaixa, SAU de Seguros y Reaseguros de la totalitat del capital social de BPI Vida e Pensoes, Companhia de Seguros, SA. Per tant, les dades del balanç a 30 de juny de 2018 inclouen els actius i passius derivats d'aquesta adquisició.

A continuació es presenta informació sobre els ingressos del Grup per segments de negoci i àrea geogràfica:

Distribució dels interessos i rendiments assimilats per àrea geogràfica

(Milers d'euros)	Gener - juny			
	CaixaBank		Grup CaixaBank	
	2018	2017	2018	2017
Mercat interior	2.134.386	2.138.345	3.231.983	3.239.520
Exportació	9.614	9.762	232.246	192.095
a) Unió Europea	7.878	7.931	229.973	190.264
b) Països OCDE			431	
c) Resta de països	1.736	1.831	1.842	1.831
Total	2.144.000	2.148.107	3.464.229	3.431.615

Distribució dels ingressos ordinaris (*)

(Milers d'euros)	Gener - juny					
	Ingressos ordinaris procedents de clients		Ingressos ordinaris entre segments		Total ingressos ordinaris	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Negoci bancari i d'assegurances	5.661.672	5.490.159	120.899	160.851	5.782.571	5.651.010
Espanya	5.648.895	5.478.585	120.899	160.851	5.769.794	5.639.436
Resta de països	12.777	11.574	0	0	12.777	11.574
Negoci immobiliari non-core	124.295	128.237	0	0	124.295	128.237
Espanya	124.295	128.237	0	0	124.295	128.237
Resta de països		0	0	0	0	0
Participacions	516.913	250.139	0	0	516.913	250.139
Espanya	270.840	189.362	0	0	270.840	189.362
Resta de països	246.073	60.777	0	0	246.073	60.777
BPI	414.249	344.145	26.606	2.556	440.855	346.701
Portugal	408.202	308.083	26.606	2.556	434.808	310.639
Resta de països	6.047	36.062		0	6.047	36.062
Ajustos i eliminacions ordinaris entre segments			(147.505)	(163.407)	(147.505)	(163.407)
Total	6.717.129	6.212.680	0	0	6.717.129	6.212.680

(*) Corresponen als epígrafs següents del Compte de Pèrdues i Guanyos Públic del Grup CaixaBank, determinats d'acord amb la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya.

1. Ingressos per interessos
2. Ingressos per dividendes
3. Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació
4. Ingressos per comissions
5. Guanyos/pèrdues per actius/passius financers
6. Guanyos/pèrdues de la comptabilitat de cobertures
7. Altres ingressos d'explotació
8. Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurances i reassegurances



22. Plantilla i nombre d'oficines

Per als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2018 i 2017 es facilita la distribució de la plantilla mitjana entre homes i dones.

Plantilla mitjana(*)

(Nombre d'empleats)

	30-06-2018		30-06-2017	
	CaixaBank	Grup CaixaBank	CaixaBank	Grup CaixaBank
Homes	13.563	17.495	13.982	17.708
Dones	15.725	19.969	15.710	19.916
Total	29.288	37.464	29.692	37.624

(*) A 30 de juny de 2018 hi ha 284 empleats amb una discapacitat superior o igual al 33% (212 empleats a 30 de juny de 2017).

A 30 de juny de 2018 la plantilla del Grup CaixaBank estava formada per 37.286 empleats (36.972 empleats a 31 de desembre de 2017).

El nombre d'oficines a 30 de juny de 2018 i a 31 de desembre de 2017 és el següent:

Oficines

(Nombre d'oficines)

	30-06-2018	31-12-2017
Espanya	4.743	4.875
Estranger	521	529
Total	5.264	5.404



23. Garanties i compromisos contingents concedits

La composició del saldo d'aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts és la següent:

Exposicions fora de balanç

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Compromisos de préstec concedits	62.327.122	61.189.718
<i>De les quals: classificats com a dubtosos</i>	<i>338.320</i>	<i>387.807</i>
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	<i>136.122</i>	<i>107.750</i>
Garanties financeres concedides	4.971.147	6.015.352
<i>Dels quals: classificats com a dubtosos</i>	<i>98.119</i>	<i>179.888</i>
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	<i>51.028</i>	<i>54.430</i>
Altres compromisos concedits	19.903.238	19.461.033
<i>Dels quals: classificats com a dubtosos</i>	<i>393.367</i>	<i>347.890</i>
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	<i>158.271</i>	<i>194.747</i>
Total	87.201.507	86.666.103

Els fons de provisió referits a riscos i compromisos contingents figuren registrats a l'epígraf «Provisions» del balanç (vegeu Nota 17).

El Grup només haurà de satisfer l'import dels riscos contingents si la contrapart avalada incompleix les seves obligacions, en el moment de l'incompliment. El Grup estima que la majoria d'aquests riscos arribaran al seu venciment sense ser satisfets.

En relació amb els compromisos contingents, el Grup té el compromís de proveir de fons clients per disponibles en línies de crèdit i altres compromisos, en el moment en què li sigui sol·licitat i subjecte al compliment de determinades condicions per part de les contraparts. S'estima que no tots els disponibles seran utilitzats pels clients i que una part important d'aquests venceran abans de la seva disposició, bé perquè no seran sol·licitats pels clients o bé perquè no es compliran les condicions necessàries per a la seva disposició.



24. Informació requerida per la Llei del Mercat Hipotecari

Com a emissora de cèdules hipotecàries, a continuació es presenta determinada informació rellevant sobre la totalitat d'emissions de cèdules hipotecàries de CaixaBank, SA d'acord amb els desglossaments requerits per la normativa del mercat hipotecari:

Informació sobre el suport i privilegis que disposen els tenidors de títols hipotecaris emesos per CaixaBank

CaixaBank és l'única entitat del Grup emissora de cèdules hipotecàries en territori espanyol.

Aquestes cèdules hipotecàries són valors en els quals el capital i els interessos estan especialment garantits, sense que calgui inscripció registral, per hipoteca sobre totes les que consten inscrites a favor de l'Entitat, sens perjudici de la responsabilitat patrimonial universal de l'Entitat.

Les cèdules incorporen el dret de crèdit del seu tenidor davant l'Entitat, garantit de la manera indicada en els paràgrafs anteriors, i comporten execució per reclamar-ne de l'emissor el pagament, després del seu venciment. Els tenidors dels títols esmentats tenen el caràcter de creditors amb la preferència especial que assenyalava el número 3 de l'article 1.923 del Codi Civil davant qualssevol altres creditors, en relació amb la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris inscrits a favor de l'emissor. Tots els tenidors de cèdules, independentment de la seva data d'emissió, tenen la mateixa prelación sobre els préstecs i crèdits que les garanteixen.

Els membres del Consell d'Administració manifesten que CaixaBank disposa de les polítiques i els procediments expressos que inclouen totes les activitats dutes a terme en l'àmbit de les emissions del mercat hipotecari que efectua i que garanteixen el compliment rigorós de la normativa del mercat hipotecari aplicable a aquestes activitats. Aquestes polítiques i procediments inclouen aspectes com els següents:

- Relació entre l'import de préstecs i crèdits i el valor de la taxació del bé hipotecat.
- Relació entre el deute i els ingressos del prestatari, així com la verificació de la informació facilitada pel prestatari i de la seva solvència.
- Evitar desequilibris entre els fluxos procedents de la cartera de cobertura i els derivats de l'atenció dels pagaments deguts pels títols emesos.
- Procediments adequats sobre la selecció de societats taxadores.



Informació sobre emissions de títols del mercat hipotecari

A continuació es presenta el valor nominal de les cèdules hipotecàries, participacions hipotecàries i certificats de transmissió hipotecària emesos per CaixaBank pendents de venciment a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017:

Emissions de títols del mercat hipotecari

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Cèdules hipotecàries emeses en oferta pública (valors representatius de deute)	0	0
Cèdules hipotecàries no emeses en oferta pública (valors representatius de deute)	47.418.787	47.770.637
Venciment residual fins a 1 any	4.900.000	3.300.000
Venciment residual entre 1 i 2 anys	0	3.600.000
Venciment residual entre 2 i 3 anys	3.850.000	1.175.000
Venciment residual entre 3 i 5 anys	9.890.000	10.065.000
Venciment residual entre 5 i 10 anys	24.660.053	26.143.013
Venciment residual superior a 10 anys	4.118.734	3.487.624
Dipòsits	3.734.367	3.919.367
Venciment residual fins a 1 any	761.323	946.323
Venciment residual entre 1 i 2 anys	432.617	53.659
Venciment residual entre 2 i 3 anys	675.000	378.958
Venciment residual entre 3 i 5 anys	417.222	1.092.222
Venciment residual entre 5 i 10 anys	978.205	978.205
Venciment residual superior a 10 anys	470.000	470.000
Total cèdules hipotecàries emeses	51.153.154	51.690.004
De les quals: Reconegudes en el passiu del balanç	20.876.504	21.391.453
Participacions hipotecàries emeses		
Emeses mitjançant oferta pública		
Resta d'emissions (*)	5.503.368	5.831.479
Total participacions hipotecàries emeses	5.503.368	5.831.479
Certificats de transmissió hipotecària		
Emesos mitjançant oferta pública		
Resta d'emissions (**)	21.184.312	22.164.842
Total Certificats de transmissió hipotecària emesos	21.184.312	22.164.842

(*) El venciment mitjà ponderat a 30 de juny de 2018 és de 145 mesos (152 mesos a 31 de desembre de 2017).

(**) El venciment mitjà ponderat a 30 de juny de 2018 és de 201 mesos (188 mesos a 31 de desembre de 2017).

Informació relativa a préstecs i crèdits hipotecaris



A continuació es presenta el valor nominal del total de préstecs i crèdits hipotecaris de CaixaBank, així com d'aquells que resulten elegibles d'acord amb el que disposa la norma aplicable a l'efecte del càlcul del límit de l'emissió de cèdules hipotecàries.

Préstecs hipotecaris. Elegibilitat i computabilitat a l'efecte del mercat hipotecari

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Total préstecs	118.724.800	121.264.013
Participacions hipotecàries emeses	5.509.823	5.848.560
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en balanç</i>	<i>5.503.368</i>	<i>5.831.479</i>
Certificats de transmissió d'hipoteca emesos	21.190.981	22.170.892
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en balanç</i>	<i>21.184.312</i>	<i>22.164.842</i>
Préstecs hipotecaris afectes en garantia de finançaments rebuts	0	0
Préstecs que avalen l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	92.023.996	93.244.561
<i>Préstecs no elegibles</i>	<i>24.142.621</i>	<i>25.000.761</i>
Compleixen els requisits per ser elegibles, excepte el límit de l'article 5.1 del RD 716/2009, de 24 d'abril	10.964.030	11.747.469
Resta	13.178.591	13.253.292
<i>Préstecs elegibles</i>	<i>67.881.375</i>	<i>68.243.800</i>
Préstecs que cobreixen emissions de bons		
Préstecs aptes per a cobertura de les emissions de cèdules hipotecàries	67.881.375	68.243.800
<i>Imports no computables</i>	<i>112.695</i>	<i>125.558</i>
<i>Imports computables</i>	<i>67.768.680</i>	<i>68.118.242</i>

Adicionalment, es presenta determinada informació sobre la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris pendents i sobre els que resulten elegibles sense considerar els límits al seu còmput que estableix l'article 12 del RD 716/2009, de 24 d'abril:

Préstecs i crèdits hipotecaris

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Total cartera préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits	Total cartera préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits
Segons origen de les operacions	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800
Originades per l'Entitat	91.371.464	67.454.598	92.839.143	67.963.264
Resta	652.532	426.777	405.418	280.536
Segons moneda	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800
Euro	91.188.371	67.348.399	92.383.924	67.690.635
Resta de monedes	835.625	532.976	860.637	553.165
Segons la situació de pagament	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800
Normalitat en el pagament	83.585.563	66.028.132	84.237.458	66.462.795
Altres situacions	8.438.433	1.853.243	9.007.103	1.781.005
Segons el seu venciment mitjà residual	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800
Fins a 10 anys	18.250.840	13.213.198	18.967.791	13.448.339
De 10 a 20 anys	47.649.594	37.347.599	47.400.207	37.100.367
De 20 a 30 anys	23.577.584	16.632.382	24.124.284	16.799.534
Més de 30 anys	2.545.978	688.196	2.752.279	895.560
Segons tipus d'interès	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800
Fix	16.232.915	12.585.912	8.943.159	5.728.065
Variable	75.768.511	55.277.390	83.337.322	61.605.342
Mixt	22.570	18.073	964.080	910.393
Segons els titulars	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800



Préstecs i crèdits hipotecaris

(Milers d'euros)

	30-06-2018		31-12-2017	
	Total cartera préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits
Persones jurídiques i persones físiques empresaris	19.774.377	9.662.747	20.523.149	9.973.569
<i>Del qual: Promocions immobiliàries</i>	<i>4.348.568</i>	<i>2.064.485</i>	<i>4.342.910</i>	<i>2.089.979</i>
Resta de persones físiques i institucions sense ànim de lucre	72.249.619	58.218.628	72.721.412	58.270.231
Segons les garanties de les operacions	92.023.996	67.881.375	93.244.561	68.243.800
Actius / Edificis acabats	88.519.209	66.507.882	89.578.035	66.728.904
- Residencials	76.316.867	60.672.936	76.726.870	60.614.024
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>2.350.423</i>	<i>1.766.415</i>	<i>2.460.350</i>	<i>1.798.690</i>
- Oficines i locals comercials	3.935.220	2.192.171	4.485.927	2.350.724
- Resta d'edificis i construccions	8.267.122	3.642.775	8.365.238	3.764.156
Actius / Edificis en construcció	2.240.343	863.500	2.159.444	966.680
- Residencials	1.660.924	735.853	1.669.869	826.282
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>26.907</i>	<i>8.085</i>	<i>42.548</i>	<i>11.788</i>
- Oficines i locals comercials	77.771	35.222	83.716	14.724
- Resta d'edificis i construccions	501.648	92.425	405.859	125.674
Terrenys	1.264.444	509.993	1.507.082	548.216
- Urbanitzats	985.317	498.513	1.192.572	531.954
- Resta	279.127	11.480	314.510	16.262

Els imports disponibles (imports compromesos no disposats) de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització a 30 de juny de 2018 i a 31 de desembre de 2017 són els següents:

Disponibles de préstecs i crèdits hipotecaris

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Potencialment elegibles	17.557.040	17.686.207
No elegibles	3.765.693	3.388.881
Total	21.322.733	21.075.088

A continuació es presenta un detall dels préstecs i crèdits hipotecaris elegibles afectes a les emissions de cèdules hipotecàries de CaixaBank a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017 segons l'import principal pendent de cobrament dels crèdits i préstecs, dividit per l'últim valor raonable de les garanties afectes (LTV):

Préstecs i crèdits hipotecaris elegibles

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Hipoteca sobre habitatge	61.349.462	61.378.664
Operacions amb LTV inferior al 40%	26.122.771	25.953.442
Operacions amb LTV entre el 40% i el 60%	24.834.626	25.440.398
Operacions amb LTV entre el 60% i el 80%	10.392.065	9.984.824
Altres béns rebuts com a garantia	6.531.913	6.865.136
Operacions amb LTV inferior al 40%	4.202.452	4.436.395
Operacions amb LTV entre el 40% i el 60%	2.249.348	2.345.122
Operacions amb LTV superior al 60%	80.113	83.619
Total	67.881.375	68.243.800



Els moviments dels préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de cèdules hipotecàries són els que es detallen a continuació:

Préstecs i crèdits hipotecaris. Moviments dels valors nominals durant el període

(Milers d'euros)

	30-06-2018	
	Préstecs elegibles	Préstecs no elegibles
Saldo a l'inici del període	68.243.800	25.000.761
Baixes durant el període	4.494.103	3.036.475
Principal vençut cobrat en efectiu		1.539
Cancel·lacions anticipades	93.482	479.681
Subrogacions per altres entitats	78.143	5.511
Resta de baixes	4.322.478	2.549.744
Altes durant el període	4.131.678	2.178.335
Originades per l'Entitat	3.222.065	1.781.443
Subrogacions per altres entitats	6.499	310
Resta d'altes	903.114	396.582
Saldo al final del període	67.881.375	24.142.621

A continuació es presenta el càlcul del grau de col·lateralització i sobrecol·lateralització a 30 de juny de 2018 i a 31 de desembre de 2017 de les cèdules hipotecàries emeses per CaixaBank:

Grau de col·lateralització i sobrecol·lateralització

(Milers d'euros)

	30-06-2018	31-12-2017
Cèdules hipotecàries no nominatives	47.418.787	47.770.637
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en dipòsits de la clientela	3.714.367	3.899.367
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en entitats de crèdit	20.000	20.000
Cèdules hipotecàries emeses	(A) 51.153.154	51.690.004
Cartera total de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització(*)	118.724.800	121.264.013
Participacions hipotecàries emeses	(5.509.823)	(5.848.560)
Certificats de transmissió hipotecària emesos	(21.190.981)	(22.170.892)
Bons hipotecaris emesos		
Cartera de Préstecs i Crèdits col·lateral per a Cèdules hipotecàries	(B) 92.023.996	93.244.561
Col·lateralització:	(B)/(A)	180%
Sobrecol·lateralització:	[(B)/(A)]-1	80%

(*) Inclou cartera de balanç i fora de balanç.



Grup CaixaBank

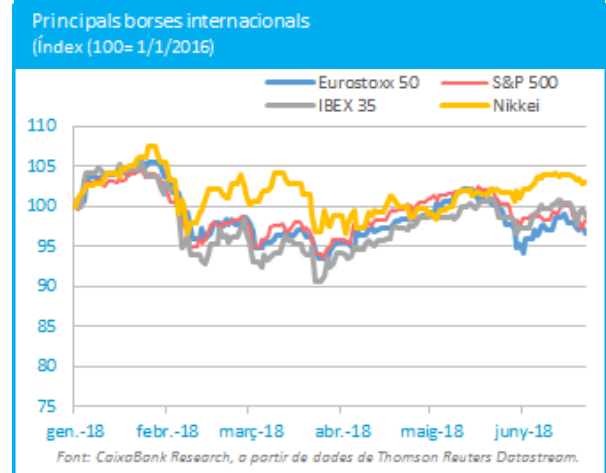
Informe de gestió intermedi
Gener-juny del 2018

A continuació es presenten les dades i fets més rellevants del primer semestre del 2018 amb criteris de gestió, de manera que es pugui apreciar la situació del Grup CaixaBank, i l'evolució del seu negoci, així com els riscos i les perspectives futures previsibles. Els estats financers intermedis del Grup CaixaBank del primer semestre del 2018, que aquest Informe de gestió complementa, s'han elaborat segons les Normes internacionals d'informació financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE) i prenent en consideració la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya i la Circular 3/2018 de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, i també les modificacions posteriors.

Entorn econòmic

Durant el primer semestre de 2018 l'economia mundial ha mantingut la dinàmica de creixement robust amb el qual va acabar l'any 2017. Així, els indicadors disponibles suggereixen que l'activitat global hauria continuat avançant a taxes semblants al 3,8% que va registrar en el conjunt de 2017. Tanmateix, mentre que el 2017 va estar caracteritzat per un entorn financer molt acomodatiu i poc volàtil, en la primera meitat de l'any l'economia ha navegat entre turbulències financeres provocades per l'enduriment de la política monetària i el repunt de les tensions geopolítiques i comercials.

Paradoxalment, aquest canvi en l'entorn financer ha estat conseqüència d'un escenari macroeconòmic positiu gràcies al fet que, a velocitats diferents, la Reserva Federal dels EUA (Fed) i el Banc Central Europeu (BCE) van retirant gradualment l'estímul monetari. Així, del començament d'any ençà, la Fed ja ha fet dos increments de 25 p. b. en el seu tipus d'interès de referència (un al març i un altre al juny, fins a portar-ho a l'interval 1,75% - 2,00%) i el BCE ha anunciat que el 2018 posarà fi a les compres netes d'actius (que prosseguiran a un ritme de 30.000 milions d'euros mensuals fins al setembre, es reduiran a 15.000 milions a partir d'octubre i acabaran al desembre). Tanmateix, en uns mercats financers impulsats durant anys per un entorn de baixos tipus d'interès, aquestes actuacions van ser rebudes amb repunts de volatilitat, correccions borsàries i un enfortiment del dòlar estatunidenc (que ha començat a erosionar les



cotitzacions dels actius d'algunes economies emergents). A més, les condicions financeres també s'han vist llastades per un augment de les tensions geopolítiques i comercials, amb una Administració estatunidenca que ha adoptat una orientació més bel·ligerant en política exterior, amb mesures com la imposició d'aranzels sobre les importacions d'acer i alumini, la reintroducció de sancions econòmiques sobre Rússia i l'Iran o l'amenaça d'una guerra comercial amb la Xina.

Malgrat aquest canvi del context financer, les principals economies internacionals van mantenir un bon acompliment en la primera meitat de l'any. Així, entre les economies emergents, la Xina i l'Índia van exhibir un creixement fort (amb avenços del PIB en el 1T 2018 del 6,8% i el 7,7%, respectivament) i Rússia va recuperar una mica de dinamisme (segons les últimes dades disponibles, el creixement del PIB es va accelerar del 0,9% del 4T 2017 fins a l'1,3% en el 1T 2018). No obstant això, a l'Amèrica Llatina, el creixement va seguir decebent en economies clau com Mèxic i el Brasil, castigades per la incertesa política, mentre que els emergents fràgils, com l'Argentina i Turquia, es van veure penalitzats en els mercats internacionals pels seus creixents desequilibris macroeconòmics.

Per la seva banda, entre les principals economies avançades, els EUA van continuar exhibint un creixement robust malgrat trobar-se clarament en una fase madura del cicle, amb una taxa d'atur en mínims històrics (cal remuntar-se a finals de la dècada de 1960 per trobar taxes inferiors a les actuals) i una major fermesa de les pressions inflacionistes. En canvi, l'eurozona va seguir una dinàmica una mica menys pròspera i, després de tancar 2017 de forma dinàmica, el creixement de l'activitat es va suavitzar fins a taxes més pròximes al seu potencial. No obstant això, part d'aquesta desacceleració respon a una combinació de factors temporals (vagues, meteorologia anormalment adversa i epidèmies de grip) i una menor contribució al creixement per part del sector exterior, mentre que la demanda interna va mantenir una dinàmica molt positiva i els indicadors segueixen indicant uns elevats ritmes d'avenç per als propers trimestres.

La moderació del creixement observada en el conjunt de l'eurozona també es va reflectir en els indicadors d'Espanya i Portugal, encara que en gradacions diferents. D'una banda, a Espanya l'activitat va començar l'any 2018 amb un creixement del 3,0% interanual en el 1T (només molt lleugerament per sota del 3,1% registrat en el conjunt de 2017) i els indicadors més recents apunten que el PIB hauria mantingut un ritme d'avenç semblant en el 2T. A més, després de tres anys consecutius creixent per damunt del 3%, les principals agències de qualificació van traduir la solidesa de l'escenari macroeconòmic espanyol en millores del *rating* sobirà, començant per Fitch al gener (de BBB+ a A-) i amb S&P (de BBB+ a A-, al març) i Moody's (de Baa2 a Baa1, a l'abril) a l'estela. D'altra banda, a Portugal la moderació del ritme de creixement es va fer notar una mica més (2,1% interanual en el 1T 2018 després d'un 2,4% en el 4T 2017), però, igual que a l'eurozona, la desacceleració del PIB es va explicar per una menor contribució de la demanda externa, mentre que, a nivell intern, el consum i la inversió de l'economia lusitana van mantenir una dinàmica sòlida i fins i tot van accelerar el seu ritme d'avenç.

Perspectives per al Grup CaixaBank en el segon semestre de l'exercici

Durant el primer semestre de 2018 el Grup ha obtingut uns resultats recurrents d'alta qualitat i ha establert les bases per seguir reforçant la solidesa financera del Grup amb la venda del 80% del negoci immobiliari a una companyia propietat dels fons Lone Star Fund X i Lone Star Real Estate Fund V. El juny de 2018, el RoTE assoleix el doble dígit.

Previsiblement, durant el segon semestre de 2018 es mantindran essencialment les mateixes tendències observades durant el primer semestre en relació amb l'evolució dels ingressos core. CaixaBank, per seguir generant resultats de qualitat, seguirà posant el focus en el negoci de crèdit al consum i a empreses, i en el negoci d'assegurances i de gestió d'actius, basant-se en la seva fortalesa comercial i el seu bon posicionament en el mercat.

El *Core Operating Income*, entès com a marge d'interessos, comissions i ingressos d'assegurances, previsiblement presentarà un creixement moderat.

- **Gradual encara que lenta recuperació del marge d'interessos.** En un escenari de tipus molt deprimits i de debilitat de creixement creditici, CaixaBank defensa els marges impulsant aquells negocis que conjuguen més potencial de creixement i rendibilitat, com ara el crèdit al consum i a empreses en el vessant de l'actiu i els productes d'inversió amb assessorament en el vessant dels recursos.
- **Ritme de creixement de les comissions similar al del primer semestre** en un context d'elevada competència. Així mateix, la incertesa i volatilitat dels mercats condicionaran l'evolució de les comissions vinculades a recursos fora de balanç.
- **Manteniment de l'elevada contribució del negoci assegurador** basada en una intensa activitat comercial i una posició de lideratge en el sector.

Així mateix, CaixaBank advocarà per una **política de contenció de despeses** que, tanmateix, ha de ser compatible amb una inversió continuada que permeti potenciar la transformació digital i del model de negoci per tal de garantir una cobertura de les necessitats globals dels clients. Tot això, sense deixar de gestionar l'increment de la litigiositat.

Després de l'operació de venda del 80% del negoci immobiliari, el Grup CaixaBank reforça ostensiblement la solidesa financera mantenint la ràtio CET1 FL dins l'objectiu d'11-12% i millorant la qualitat del balanç. En qualsevol cas la gestió de la morositat continuarà sent una acció prioritària per al Grup, mentre que els actius dubtosos, a més de no contribuir als resultats de l'entitat, requereixen recursos per finançar-los i consumeixen capital.

El Grup comunicarà durant el segon semestre de l'any el seu nou Pla Estratègic amb un horitzó temporal de tres anys, de 2019 a 2021, amb la voluntat de mantenir una rendibilitat atractiva i sostenible per als accionistes i seguir generant valor per als clients i el conjunt de la societat.

Evolució de l'activitat

- El **crèdit brut a la clientela** se situa en els **225.744 milions d'euros** (+0,8%) i la **cartera sana** creix un 1,6% el 2018. Si no es considera l'efecte estacional de les bestretes a pensionistes de juny (+1.601 milions d'euros), l'**evolució de la cartera sana durant l'any és del 0,9 %**.
- La **ràtio de morositat es redueix fins al 5,3%** (6,0% el desembre de 2017 i 6,5% el juny de 2017).
- Els saldos dubtosos baixen després de la gestió activa, que inclou la venda de carteres, fins als 12.714 milions d'euros, -981 milions d'euros durant el trimestre (-1.591 milions d'euros l'any).
- La cartera d'**adjudicats nets disponibles per a la venda** se situa en 5.553 milions d'euros (-705 i -257 milions d'euros en els dotze últims mesos i durant el trimestre, respectivament). **Ràtio de cobertura del 59%**, i ràtio de cobertura comptable del 50%. Els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta (311 i 473 milions d'euros nets a 30 de juny de 2018 i 31 de desembre de 2017, respectivament) no s'inclouen en els actius adjudicats disponibles per a la venda.
- La cartera de **lloguer** se situa en 2.806 milions d'euros, -224 milions d'euros durant el trimestre, que inclou una venda d'una cartera d'actius immobiliaris per llogar.
- El **total de vendes d'immobles el 2018 assoleix els 1.143 milions d'euros** (+70,9% respecte al mateix període de 2017), inclou la venda de cartera de lloguer esmentada per 226 milions d'euros (+37,1% sense tenir en compte aquest efecte). **El resultat de les vendes sobre el valor comptable net és del 17% el 2018**.
- Els **recursos de clients creixen fins als 366.163 milions d'euros**, +4,8% l'any, amb un augment del +6,1% dels recursos en balanç i +1,8% dels actius sota gestió.



Resultats

- El resultat atribuït durant el primer semestre de 2018 creix fins als 1.298 milions d'euros, un +54,6% respecte al mateix període de 2017.

- El **marge d'interessos** del primer semestre del Grup puja a 2.432 milions d'euros (+3,5% respecte al mateix període de 2017), impactat per la incorporació de BPI el febrer de 2017, que aporta un 0,9% de creixement.
 - Millora de la rendibilitat del crèdit en +6 punts bàsics degut a la producció a tipus superiors a la cartera i el mix cap a segments més rendibles que compensen les reprecipacions encara negatives de la cartera hipotecària.
 - Intensa gestió del finançament detallista, que suposa una reducció de -3 punts bàsics en el cost de l'estalvi a venciment i de -1 punt bàsic en l'estalvi a la vista.
 - L'estalvi en els costos del finançament institucional per menor preu i el major volum de la cartera de renda fixa compensen la caiguda de la rendibilitat de la renda fixa i l'augment dels costos de l'excés de liquiditat remunerat a tipus negatius.
- Els **ingressos per comissions creixen fins als 1.293 milions d'euros**, un +3,3% respecte al mateix període de l'exercici anterior després de la integració de BPI, que aporta un 2,1% del creixement
- Els **ingressos de la cartera de participades se situen en 624 milions d'euros**. Inclouen els resultats de les entitats valorades pel mètode de la participació i els ingressos per dividendes.

Compte de pèrdues i guanys resumit Grup CaixaBank			
(Milions d'euros)	Gener-juny		Variació en%
	2018	2017	
Marge d'interessos	2.432	2.349	3,5
Ingressos per dividendes	121	121	
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	503	268	87,7
Comissions netes	1.293	1.252	3,3
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	293	177	64,8
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances o reassegurança	282	233	21,0
Altres ingressos i despeses d'explotació	(270)	(120)	
Marge brut	4.654	4.280	8,7
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.304)	(2.216)	4,0
Despeses extraordinàries	(8)	(106)	(92,9)
Marge d'explotació	2.342	1.958	19,6
Marge d'explotació sense costos extraordinaris	2.350	2.064	13,8
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(248)	(472)	(47,5)
Altres dotacions a provisions	(283)	(763)	(62,9)
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	(70)	282	
Resultat abans d'impostos	1.741	1.005	73,1
Impostos sobre beneficis	(401)	(149)	
Resultat consolidat de l'exercici	1.340	856	56,5
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	42	17	
Resultat atribuït al Grup	1.298	839	54,6

- Els **Guanys/pèrdues per actius i passius** i d'altres s'incrementen fins a 293 milions d'euros (+64,8%) que inclou, entre altres, la materialització de plusvàlues latents d'actius financers disponibles per a la venda. Així mateix, el primer trimestre de 2018 inclou el registre de la revaloració de la participació de BPI en Viacer en el context de la seva desinversió, i durant el segon trimestre el resultat derivat de l'operativa de cobertures associades a les obligacions subordinades amortitzades anticipadament.
- Creixement sostingut dels ingressos derivats de l'activitat d'assegurances** fins als 282 milions d'euros (+4,3% respecte al trimestre anterior i +17,6% respecte al mateix trimestre de l'exercici anterior).
- Altres ingressos i despeses d'explotació** (-270 milions d'euros) inclou, entre altres, ingressos i càrregues de filials no immobiliàries, ingressos per lloguers i despeses per la gestió dels immobles adjudicats i contribucions, taxes i impostos.
- Les **despeses d'administració i amortització recurrents** se situen en 2.304 milions d'euros, +4,0% (+2,8% sense considerar la incorporació de la base de costos de BPI, respecte al mateix període de l'exercici anterior).
- Les **pèrdues per deteriorament d'actius financers disminueixen fins als -248 milions d'euros**, un 47,5% menys respecte al mateix període de l'exercici 2017. El **cost del risc** se situa en el 0,24%.
- Altres dotacions a provisions** recull, principalment, la cobertura per a contingències i el deteriorament d'altres actius. Durant el segon trimestre, derivat de l'operació de recompra del *servicer*, pendent de formalització a 30 de juny, registre d'una provisió de 152 milions d'euros corresponent a la diferència entre el preu de recompra a TPG del 51% i el valor raonable estimat per a aquesta participació.
- Guanys/pèrdues en la baixa d'actius i d'altres** recull, essencialment, els resultats d'operacions singulars formalitzades i resultats per vendes d'actius i sanejaments, principalment, de la cartera immobiliària. La seva evolució reflecteix:
 - Resultats positius per 151 milions d'euros en la venda d'actius immobiliaris (+91,1%), amb un marge sobre el valor comptable net del 17% (15% durant el primer semestre de 2017).
 - Altres resultats del negoci immobiliari (-202 milions d'euros) inclouen, entre altres, les dotacions derivades de les valoracions dels actius.



Liquiditat i estructura de finançament

Els actius líquids totals se situen en **79.892 milions d'euros** a 30 de juny de 2018, amb un creixement de 7.117 milions d'euros durant el semestre.

El **Liquidity Coverage Ratio** mitjà del Grup (LCR), a 30 de juny de 2018, és del **199%**, molt per damunt del mínim puntual requerit el 100% a partir de l'1 de gener de 2018.

Sòlida estructura de finançament detallista amb una ràtio de **loan to deposits del 102%**.

El **saldo disposat** de la pòlissa del BCE a 30 de juny de 2018 es manté en **28.820 milions d'euros** dels quals 637 milions d'euros corresponen a finançament TLTRO I i 28.183 milions d'euros a finançament TLTRO II.

El **finançament institucional** a 30 de juny de 2018 puja a 30.432 milions d'euros amb un **accés reeixit de CaixaBank** als mercats durant l'exercici 2018 a través d'emissions de diferents instruments de deute.

La capacitat d'emissió no utilitzada de cèdules hipotecàries i territorials de CaixaBank, SA puja a 4.887 milions d'euros a tancament de juny de 2018.

Gestió de capital

- La **ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded del Grup se situa en l'11,4%** a 30 de juny de 2018, en línia amb el rang fixat en el Pla Estratègic, de l'11% - 12%. Excloent l'impacte de -15 punts bàsics per la primera aplicació IFRS9 durant el primer trimestre i l'impacte extraordinari de -23 punts bàsics per recompra d'interessos minoritaris de BPI i del 51% de Servihabitat, l'evolució del semestre ha estat de +38 punts bàsics per generació de capital i -26 punts bàsics per l'evolució del mercat i altres factors, en què el principal efecte han estat els moviments d'OCI. Els actius ponderats per risc (APR) *fully loaded* assoleixen els 147.754 milions d'euros a tancament de juny de 2018.
- La ràtio **Tier1 fully loaded** assoleix el **12,9%**. El Grup manté des del primer trimestre d'aquest exercici un 1,5% d'instruments AT1, en línia amb el que preveu el Pilar 1 de la normativa de capital, anteriorment coberts totalment o parcialment amb CET1.
- El **Capital Total**, en termes *fully loaded*, assoleix el **15,7%**, per damunt de l'objectiu fixat en el Pla Estratègic del 14,5%. Aquesta ràtio recull, per un costat, l'emissió de 1.000 milions d'euros d'instruments de Tier2 emesos l'abril de 2018 i per un altre, l'amortització d'una emissió instruments de Tier 2 de 2.072 milions d'euros al maig (dels quals 1.574 milions d'euros són computables).
- El nivell de palanquejament (*leverage ràtio fully loaded*) assoleix el 5,4%.
- Respecte als elements subordinats per complir els futurs requeriments de MREL, la ràtio sobre APR d'instruments subordinats incloent-hi, principalment, el Capital Total i la *Senior non-preferred* és del 16,6% *fully loaded*.
- Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents el 2018, els nivells de solvència i palanquejament regulatoris se situen en: **11,6% el CET1, 13,1% el Tier 1, 15,9% el Capital Total i 5,5% la leverage ratio**.
- **Així mateix, CaixaBank també està subjecte a requeriments mínims de capital** en base individual. La ràtio CET1 regulatòria en aquest perímetre assoleix el 12,8%, amb uns actius ponderats per risc de 136.794 milions d'euros .
- Addicionalment, Banco BPI també compleix els seus requeriments mínims de capital. Des de 2018 la ràtio CET1 regulatòria i *fully loaded* convergeix, i és del 12,8% a tancament de juny de 2018.
- Les decisions del Banc Central Europeu (BCE) i del supervisor nacional exigeixen al Grup que mantingui, a 30 de juny de 2018, unes ràtios CET1, Tier1 i Capital Total regulatòries del 8,063%, del 9,563% i de l'11,563%, respectivament (incloent-hi l'aplicació progressiva de coixins de conservació i sistèmic), que s'elevarien al 8,75%, 10,25% i 12,25% en visió *fully loaded*.
- Els nivells actuals de solvència del Grup constaten que els requeriments aplicables no implicarien cap limitació automàtica de les esmentades en la normativa de solvència sobre les distribucions de dividends, de retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional (hi ha un marge de 357 punts bàsics, és a dir, 5.276 milions d'euros, fins al *trigger* MDA regulatori del Grup).
- La política de dividends de CaixaBank compleix les condicions establertes pel BCE a la recomanació que va publicar el 28 de desembre del 2017, amb la qual cosa no representa cap limitació per a l'entitat.

Ratings

En la data d'aquest Informe de gestió, CaixaBank té assignades les qualificacions creditícies següents:

	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Data última revisió	Rating cèdules hipotecàries
Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited	BBB+	A-2	Estable	06-04-2018	AA-(positiva)
Fitch Ratings España, SAU	BBB	F2	Positiva	03-07-2018	
Moody's Investor Services España, SA	Baa2	P-2	Positiva	17-04-2018	Aa1
DBRS	A	R-1 (low)	Estable	12-04-2018	AAA

L'acció de CaixaBank

L'acció de CaixaBank va tancar el juny de 2018 en **3,706 euros per acció**.

Cotització de l'acció

Capitalització borsària (milions d'euros)	22.157
Nombre d'accions en circulació (1)	5.978.621

Cotització (euros/acció) (2)

Cotització a l'inici del període (29-12-2017)	3,889
Cotització al tancament del període (29-06-2018)	3,706
Cotització màxima	4,440
Cotització mínima	3,560

Volum de negociació (títols, excloent-ne operacions especials en milers)

Volum diari màxim	42.099
Volum diari mínim	5.975
Volum diari mitjà	13.975

(1) Nombre d'accions en milers excloent-ne autocartera.

(2) Cotització a tancament de sessió.

(3) Excloent-ne minoritaris

Ràtios borsàries

Benefici net (milions d'euros) (12 mesos)	2.083
Nombre mitjà d'accions (12 mesos) (1)	5.978.160

Benefici net atribuït per acció (BPA) (€/acció)

0,35

Patrimoni net excloent minoritaris (milions d'euros) (3)	23.899
Nombre d'accions a 30.06.18 (1)	5.978.621

Valor teòric comptable (€/acció) - fully diluted

4,00

Patrimoni net tangible (milions d'euros) (3)	19.650
----------------------------------------------	--------

Valor teòric comptable tangible (€/acció) - fully diluted

3,29

PER (preu/beneficis, vegades)

10,64

P/VC tangible (valor cotització s/valor comptable tangible)

1,13

Rendibilitat per dividend (4)

4,05%

(4) Es calcula dividint la remuneració dels últims dotze mesos (0,15 euros/acció) entre el preu de tancament del període (3,706 euros/acció).

Remuneració a l'accionista

L'import total de la remuneració a l'accionista corresponent a l'exercici 2017 ha estat de 0,15 euros bruts per acció, i l'import total abonat en efectiu equival al 53% del benefici net consolidat, en línia amb el Pla Estratègic 2015-2018.

Remuneració a l'accionista corresponent als últims dotze mesos

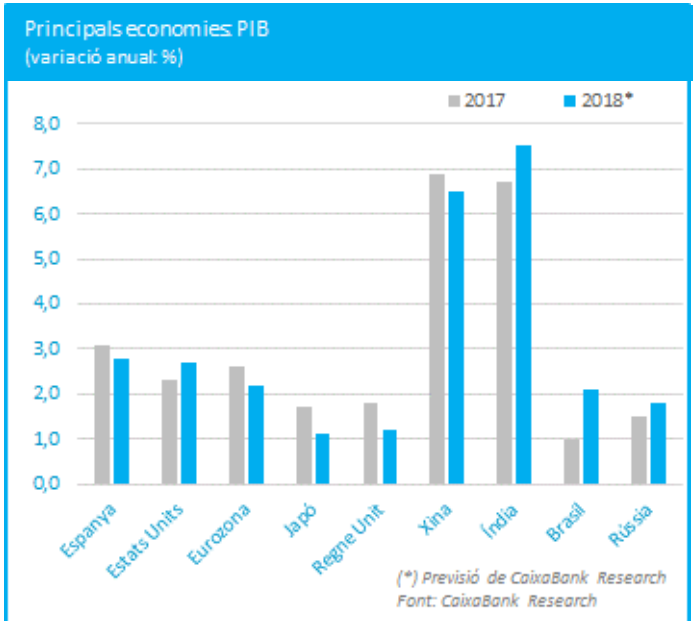
(Milers d'euros)	€/acc.	Pagament
Dividend en efectiu, complementari 2017	0,08	13-04-2018
Dividend a compte de l'exercici 2017	0,07	02-11-2017



Perspectives

En el que queda d'any, les projeccions de CaixaBank Research apunten que l'economia mundial seguirà creixent a un ritme pròxim al 3,8%, de la mà tant de les economies emergents com de les avançades. L'activitat global comptarà amb la inèrcia positiva dels últims trimestres, una moderació controlada del creixement de la Xina i una economia estatunidenca que, estimulada per l'expansió fiscal de l'Administració Trump, seguirà endinsant-se en la fase madura del cicle sense perdre dinamisme. No obstant això, davant d'aquests vents de cua, es trobarà amb un entorn financer més volàtil, unes condicions financeres que, afectades pels increments de tipus de la Fed, gradualment deixaran de ser acomodaticies, i la conjunció d'una bateria de conflictes geopolítics internacionals i un carregat calendari electoral (amb eleccions al Congrés estatunidenc i en diferents economies llatinoamericanes clau). Una situació, en definitiva, davant la qual es poden produir episodis d'aversion al risc.

Més en detall, l'estímul fiscal de l'Administració Trump molt probablement mantindrà el creixement dels EUA en cotes superiors al 2,5% i, en trobar-se l'economia ja en plena ocupació, reforçarà les pressions inflacionistes i aplanarà el camí perquè la Fed segueixi incrementant els tipus d'interès. En canvi, a Europa, el BCE ha deixat clara la seva voluntat de preservar un entorn financer acomodaticí (no només amb unes compres netes d'actius que duraran fins a finals d'any, sinó també mitjançant la reinversió del principal dels venciments i la promesa de no pujar els tipus d'interès abans de setembre de 2019). D'aquesta manera, facilitarà que la demanda interna de l'eurozona continuï avançant sòlidament, el mercat laboral prossegueixi amb la seva recuperació i l'activitat mantingui un creixement al voltant del 2,0% en el que queda d'any. Tanmateix, més enllà d'aquesta conjuntura macroeconòmica positiva, l'eurozona s'enfronta a importants reptes polítics que, per bé que no haurien de fer descarrilar l'economia a curt termini, reflecteixen la importància d'aprofundir, a mitjà i llarg termini, la integració europea.



D'una banda, encara que les negociacions del Brexit estan sent complexes, CaixaBank Research segueix confiant que s'assoleixi un acord amb el Regne Unit que garanteixi una transició suau i ordenada. D'altra banda, des de CaixaBank Research es considera que, finalment, el Govern italià evitarà implementar polítiques obertament disruptives que puguin derivar en una crisi financera de major calat.

Per la seva banda, l'economia espanyola mantindrà un ritme de creixement robust encara que, probablement, en cotes lleugerament inferiors a les observades el 2017 (fruit de la desaparició de vents de cua temporals, com els baixos preus del petroli). Això, tanmateix, s'espera que sigui parcialment compensat per una contribució més gran del sector exterior (gràcies a les millores de competitivitat aconseguïdes en els últims anys). A més, el canvi de Govern probablement implicarà una política fiscal lleugerament més expansiva el 2018, però, donada l'elevada fragmentació parlamentària, és poc probable que hi hagi canvis substancials en l'orientació general de la política econòmica.

Finalment, a Portugal, l'activitat mostrarà més dinamisme en la segona meitat de l'any, en deixar enrere factors que van afectar temporalment l'economia en el 2T 2018 i operar en un context internacional favorable que estimularà les exportacions. A més, el consum privat se seguirà beneficiant de l'elevat ritme de creació de llocs de treball i, en conjunt, les previsions de CaixaBank Research projecten que l'economia tanqui l'any amb un creixement mitjà del 2,3%. D'aquesta manera, el 2018 Portugal consolidarà la millora del quadre econòmic observada el 2017 i que li va fer guanyar millores de les notes creditícies concedides per S&P i Fitch. De fet, Moody's és l'única de les principals agències creditícies que encara no ha revisat a l'alça la nota creditícia de Portugal i s'espera que ho faci durant la segona meitat de 2018.

Grup CaixaBank

CaixaBank és el banc detallista líder a Espanya, amb la base de clients més gran, una destacada fortalesa de balanç i una cultura i valors centenaris. Després de l'adquisició del banc portuguès BPI, el Grup CaixaBank consolida una posició de referència en banca detallista en el conjunt d'Espanya i Portugal. El seu model de negoci es basa en l'especialització, amb una proposta de valor adaptada per a cada segment.

CaixaBank té la voluntat de ser reconegut de forma diferencial pel seu model de banca socialment responsable, i manté com a prioritats l'alta exigència en qualitat de servei, una ferma aposta per la mobilitat i la digitalització, la capacitat d'innovació, la robustesa financera i la proximitat.



El model aporta avantatges diferencials per navegar en l'actual entorn

Reputació de marca *premium* amb un ampli reconeixement extern

 <p>Reputació de marca <i>premium</i></p>	 <p>Millor Banc d'Espanya 2017 Euromoney</p>	 <p>Millor banca privada a Espanya 2017, 2018 Euromoney</p>	 <p>Millor banca privada d'Europa en servei al client el 2017 The Banker</p>	 <p>Millor banca privada d'Europa per l'ús de la tecnologia Professional Wealth Management (PWM)</p>	 <p>Segell d'Excel·lència Europea +500</p>	 <p>Dow Jones Sustainability Index 87 pts., entre els bancs TOP del món en RC</p>	 <p>Entitat financera més responsable i amb millor govern corporatiu Merco (2017)</p>
 <p>Ampli reconeixement com a líder en infraestructures TI</p>	 <p>Millor Projecte Tecnològic del 2017: Intel·ligència artificial The Banker</p>	 <p>Millor Banc a Espanya el 2017 i 2018 Millor Banc Digital a Europa Occidental el 2017 Global Finance</p>	 <p>Entitat Financera Més Innovadora d'Europa Occidental 2018 Global Finance</p>	 <p>Premi Innovació del Mes EFMA & Accenture</p>	 <p>Banc detallista europeu de l'any 2017 Retail Banker</p>	 <p>Banc Model de l'Any 2017 Celent</p>	
 <p>Banc amb Millor Qualitat de Servei a Portugal 2017 ESCI</p>	 <p>2017 EMPRESA LÍDER BANCA ECSI</p>	<p>Altres premis el 2017:</p>					
 <p>BEST PRIVATE BANK FOR PORTUGAL 2017 DATAE</p>	 <p>BEST PRIVATE BANK IN PORTUGAL 2017 PWM The Banker</p>	 <p>BANCA DE CONFIANÇA 2017 S&P Reader's Digest</p>	 <p>BANCA DE EFICIÈNCIA 2017 Superbrands</p>				



Annex – Glossari informació financera

Adicionalment a la informació financera que conté aquest document, elaborada d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), s'inclouen certes Mesures Alternatives de Rendiment (MAR), segons definició de les Directrius sobre Mesures alternatives del rendiment publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny de 2015 (ESMA/2015/1057) («les Directrius ESMA»). CaixaBank utilitza certes MAR, que no han estat auditades, amb l'objectiu que contribueixin a una millor comprensió de l'evolució financera de la companyia. Aquestes mesures s'han de considerar com a informació addicional, i en cap cas no substitueixen la informació financera elaborada d'acord amb les NIIF. Així mateix, tal com el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables.

Les Directrius ESMA defineixen les MAR com una mesura financera del rendiment financer passat o futur, de la situació financera o dels fluxos d'efectiu, excepte una mesura financera definida o detallada en el marc de la informació financera aplicable. Seguint les recomanacions de les Directrius esmentades, s'adjunta a continuació un detall de les MAR utilitzades, així com la conciliació de certs indicadors de gestió amb els indicadors presentats en els estats financers consolidats NIIF.

Mesures Alternatives de Rendiment

Rendibilitat i eficiència		2T18	4T2017
Diferencial de la clientela (%)	Definició: Tipus mitjà del Rendiment de la cartera de crèdits – Tipus mitjà dels recursos de l'activitat detallista		
	Rellevància d'ús: Permet el seguiment del diferencial entre ingressos i despeses per interessos de clients	2,23%	2,16%
	Tipus mitjà del Rendiment de la cartera de crèdits	$\frac{\text{Ingressos del trimestre anualitzats de la cartera de crèdit}}{\text{Saldo mitjà de la cartera de crèdit net del període estanc (trimestral)}}$	2,27%
Tipus mitjà dels recursos de l'activitat detallista	$\frac{\text{Cost anualitzat dels recursos de clients}^1 \text{ detallistes en balanç (gestió)}}{\text{Saldo mitjà del període estanc (trimestral)}}$	0,04%	0,03%
Diferencial del balanç (%)	Definició: Tipus mitjà del rendiment dels actius – Tipus mitjà del cost dels recursos		
	Rellevància d'ús: Permet el seguiment del diferencial entre els ingressos i les despeses per interessos que generen els actius i passius del balanç de l'entitat.	1,28%	1,22%
	Tipus mitjà del rendiment dels actius	$\frac{\text{Ingressos per interessos durant el trimestre anualitzats}}{\text{Actius totals mitjans del període estanc (trimestral)}}$	1,83%
Tipus mitjà del cost dels recursos	$\frac{\text{Despeses per interessos del trimestre anualitzats}}{\text{Recursos totals mitjans del període estanc (trimestral)}}$	0,55%	0,61%
ROE (Return on equity)	Definició: $\frac{\text{Resultat}^2 \text{ atribuït al Grup}}{\text{Fons propis mitjans}}$	8,6%	6,9%
	Rellevància d'ús: Permet el seguiment de la rendibilitat obtinguda sobre fons propis		
ROTE (Return on tangible equity)	Definició: $\frac{\text{Resultat}^2 \text{ atribuït al Grup}}{\text{Fons propis mitjans 12 mesos - Actius intangibles (gestió)}^3}$	10,4%	8,4%
	Rellevància d'ús: Indicador utilitzat per mesurar la rendibilitat sobre el patrimoni tangible		
ROA (Return on assets)	Definició: $\frac{\text{Resultat}^2 \text{ net}}{\text{Actius totals mitjans (últims 12 mesos)}}$	0,6%	0,5%
	Rellevància d'ús: Indica la rendibilitat obtinguda amb relació als actius		

(1) Excloent-ne els passius subordinats.

(2) Resultat ajustat per l'import del cupó de l'*Additional Tier1*, després d'impostos, registrat en fons propis.

(3) Actius intangibles: epígraf actius intangibles del Balanç Públic més els actius intangibles i fons de comerç associats a les participades nets del seu fons de deteriorament, registrats a l'epígraf Inversions en negocis conjunts i associades del Balanç Públic.



Rendibilitat i eficiència (continuació)		2T18	4T2017
RORWA (Return on risk weighted assets)	Definició: $\frac{\text{Resultat}^1 \text{ net}}{\text{Actius totals mitjans ponderats per risc (últims 12 mesos)}}$	1,4%	1,1%
	Rellevància d'ús: Indica la rendibilitat obtinguda ponderant els actius pel seu risc		
Ràtio d'eficiència (últims 12 mesos)	Definició: $\frac{\text{Despeses d'explotació (despeses d'administració i amortització)}}{\text{Marge brut (últims 12 mesos)}}$	53,1%	55,7%
	Rellevància d'ús: Ràtio habitual en el sector bancari per relacionar els costos amb els ingressos generats		
Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries	Definició: $\frac{\text{Despeses d'administració i amortització recurrents}}{\text{Marge brut}}$	53,0%	54,3%
	Rellevància d'ús: Ràtio habitual en el sector bancari per relacionar els costos amb els ingressos generats		
Gestió del risc		2T18	4T2017
Cost del risc ²	Definició: $\frac{\text{Dotacions per a insolvències (12 mesos)}}{\text{(Crèdit clientela + riscos contingents) saldos mitjans, bruts}}$	0,24%	0,34%
	Rellevància d'ús: Mètrica per monitorar el cost per dotacions per a insolvències sobre la cartera de crèdit		
Ràtio de morositat ²	Definició: $\frac{\text{Deutors dubtosos crèd. client. + dubtosos riscos contingents}}{\text{Crèdit clientela + riscos contingents (bruts)}}$	5,3%	6,0%
	Rellevància d'ús: Mètrica per monitorar i seguir l'evolució de la qualitat de la cartera creditícia		
Ràtio de cobertura ²	Definició: $\frac{\text{Fons deteriorament crèd. client. + fons riscos contingents}}{\text{Deutors dubtosos crèd. client. + dubtosos riscos contingents}}$	50%	50%
	Rellevància d'ús: Mètrica per monitorar la cobertura via provisions dels crèdits dubtosos		
Ràtio de cobertura d'immobles disponibles per a la venda	Definició: $\frac{\text{Deute brut cancel·lat en l'execució/dació - Valor net comptable actual de l'actiu immobiliari}}{\text{Deute cancel·lat en l'execució/dació}}$	59%	58%
	Rellevància d'ús: Reflecteix el nivell de cobertura via sanejaments efectuats i provisions comptables dels actius adjudicats disponibles per a la venda		
Ràtio de cobertura comptable d'immobles disponibles per a la venda	Definició: $\frac{\text{Cobertura comptable (Provisions comptables d'actius adjudicats)}}{\text{Valor comptable brut de l'actiu immobiliari (valor comptable net + cobertura comptable)}}$	56%	50%
	Rellevància d'ús: Indicador de cobertura dels actius adjudicats disponibles per a la venda via provisions comptables		
Liquiditat		2T18	4T2017
Actius líquids totals (milions d'euros)	Definició: HQLA's ³ + disponible en pòlissa del Banc Central Europeu no HQLA	79.892	72.775
	Rellevància d'ús: Indicador de liquiditat de l'entitat		
Loan to deposits (%) ²	Definició: $\frac{\text{Crèdit clientela net - Crèdit mediació}^4}{\text{Recursos de l'activitat de clients en balanç}}$	102%	108%
	Rellevància d'ús: Mètrica que mostra el finançament detallista (percentatge dels recursos de clients que finança el crèdit a la clientela)		

(1) Resultat ajustat per l'import del cupó de l'Additional Tier1, després d'impostos, registrat en fons propis.

(2) Crèdits i recursos amb criteris de gestió.

(3) HQLA són High Quality Liquid Assets d'acord amb el que estableix el reglament delegat de la Comissió Europea de 10 d'octubre de 2014

(4) Es consideren crèdits de mediació al finançament atorgat per organismes públics.



Conciliació indicadors de gestió amb estats financers públics

Comptes de pèrdues i guanys

Indicadors de resultats	
Comissions netes	(+) Ingressos per comissions (-) Despeses per comissions
Guanys / pèrdues per actius i passius financers i altres	(+) Guanys o pèrdues en baixa d'actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets. (+) Guanys o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets. (+) Guanys o pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets. (+) Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertura, nets. (+) Diferències de canvi, guanys o pèrdues, nets.
Despeses d'exploració	(+) Despeses d'administració (+) Amortització
Marge d'exploració	(+) Marge brut (-) Despeses d'exploració
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats (+) Provisions o reversió de provisions
Dotacions per a insolvències	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats - Préstecs i bestretes (criteri de gestió) (+) Provisions o reversió de provisions - Riscos contingents (criteri de gestió)
Altres dotacions a provisions	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats (excloent-ne el saldo de Préstecs i Bestretes) (criteri de gestió) (+) Provisions o reversió de provisions (excloent-ne el saldo de provisions per a riscos contingents) (criteri de gestió)
Guanys / pèrdues en baixa d'actius i altres	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades. (+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers. (+) Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net). (+) Fons de comerç negatiu reconegut en resultats. (+) Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes.
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	(+) Guanys o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes. (+) Resultat del període atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants).

Indicadors d'activitat

(Milions d'euros)		Juny 2018	
Crèdit a la clientela, brut	(+) Actius financers a cost amortitzat - Préstecs i bestretes a la clientela (Balanç Públic)	217.623	225.744
	(-) Adquisició temporal d'actius (sector públic i privat)	(161)	
	(-) Fons per a insolvències	(923)	
	(-) Altres actius financers sense naturalesa detallista	(386)	
	(+) Actius financers no mantinguts per negociar a Valor Raonable amb canvis en resultats - Préstecs i bestretes (Balanç Públic)	364	
	(-) Altres actius financers sense naturalesa detallista	(308)	
	(+) Bons de renda fixa assimilables a crèdit detallista (Actius financers a cost amortitzat - Valors Representatius de Deute del Balanç Públic)	1.977	
	(+) Bons de renda fixa assimilables a crèdit detallista (Actius afectes al negoci assegurador del Balanç Públic)	680	
	(+) Fons per a insolvències	6.878	
	Passius per contractes d'assegurances	60.438	
	(-) Plusvàlues associades als actius financers disponibles per a la venda d'assegurances	(8.955)	
Recursos de clients	(+) Passius financers a cost amortitzat - Dipòsits de la clientela (Balanç Públic)	215.632	366.163
	(-) Recursos no detallistes (registrats a l'epígraf Passius financers a cost amortitzat - Dipòsits de la clientela)	(5.060)	
	<i>Cèdules multicedents i dipòsits subordinats</i>	(3.747)	
	<i>Entitats de contrapartida i altres</i>	(1.313)	
	(+) Recursos detallistes (registrats a l'epígraf Passius financers a cost amortitzat - Valors Representatius de Deute)	522	
	<i>Emissions retail i altres</i>	522	
	(+) Passius per contractes d'assegurances	51.483	
	Total recursos de client en balanç	262.577	
	(+) Actius sota gestió	98.316	
	(+) Altres comptes ¹	5.270	
Emissions institucionals a l'efecte de liquiditat bancària	(+) Passius financers a cost amortitzat - Valors representatius de deute emesos (Balanç Públic)	29.294	30.432
	(-) Finançament institucional no considerat a l'efecte de liquiditat bancària	(2.629)	
	(-) Bons de titulització	(2.046)	
	(-) Ajustos per valoració	(178)	
	(-) Amb naturalesa detallista	(522)	
	(+) Emissions adquirides per empreses del Grup i altres	117	
	(+) Dipòsits a la clientela a l'efecte de liquiditat bancària	3.747	
	<i>(+) Cèdules multicedents</i>		
	<i>(+) Dipòsits subordinats</i>		
	(+) Dipòsits d'entitats de crèdit (Balanç Públic) - Cèdules hipotecàries BEI	20	

(1) Inclou, entre altres, recursos transitoris associats a transferències i recaptació, així com altres recursos de clients distribuïts per Grup CaixaBank.

(1) Registrats com a «Valors representatius de deute» dins l'epígraf «Préstecs i partides a cobrar» en el Balanç Públic.

(2) Registrats com a «Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats» en el Balanç Públic.



Indicadors de mercat

	Resultat ¹ atribuït (12 mesos)
BPA (Benefici per acció)	Nombre mitjà d'accions en circulació
Nombre mitjà d'accions en circulació	Saldo mitjà accions emeses - Nombre mitjà d'accions en autocartera
Capitalització borsària	Valor de cotització de l'acció * (nombre d'accions en circulació - autocartera) ¹
VTC (Valor teòric comptable)	Patrimoni net - Interessos minoritaris
Nombre d'accions en circulació <i>fully diluted</i>	Nombre d'accions en circulació <i>fully diluted</i>
Nombre d'accions en circulació <i>fully diluted</i>	Accions emeses – autocartera+ nombre d'accions en cas de canvi de deute convertible emès
VTCT (Valor teòric comptable tangible)	Patrimoni net - interessos minoritaris - Actius intangibles
	Nombre d'accions en circulació <i>fully diluted</i>
PER (Price-to-earnings ratio)	Valor de cotització de l'acció
	BPA (Benefici per acció)
P/VTC	Valor de cotització de l'acció
	VTC (Valor teòric comptable)
P/VTC Tangible	Valor de cotització de l'acció
	VTCT (Valor teòric comptable tangible)
Rendibilitat per dividend	Dividends pagats (12 mesos) ²
	Valor de cotització de l'acció ³
Buffer MDA (import màxim distribuïble)	Requeriments capital Pilar 1 + Requeriments capital Pilar 2 + coixins de capital + possibles dèficits d'AT1 i AT2
Available Distributable Items (ADI)	Resultat individual + Reserves de lliure distribució (net de dividends) ⁴

(1) Resultat ajustat per l'import del cupó de l'Additional Tier1, després d'impostos, registrada en fons propis.

(2) Dividends pagats en accions o en efectiu.

(3) A data del tancament del període.

(4) No s'inclou la prima d'emissió.

